

Tirsdag den 14. januar 2025 (D)

1

43. møde

Tirsdag den 14. januar 2025 kl. 13.00

Dagsordenen

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 15: Forespørgsel til klima-, energi- og forsyningsministeren om atomkraft.

Af Morten Messerschmidt (DF) og Nick Zimmermann (DF).
(Anmeldelse 08.01.2025).

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 89:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod fortynding af farlige
stoffer i vandmiljøet (forbud mod blandingszoner).
Af Marianne Bigum (SF) og Leila Stockmarr (EL).
(Fremsættelse 15.11.2024).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 112:

Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retspleje-
lov for Grønland. (Styrket indsats mod stalking, kriminalisering af
identitetsmisbrug og afbrydelse af påtalefrist m.v.).
Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 11.12.2024).

4) Forespørgsel nr. F 8:

Forespørgsel til justitsministeren og indenrigs- og sundhedsmini-
steren om opioider.

Af Mette Thiesen (DF) og Peter Kofod (DF).
(Anmeldelse 01.11.2024. Fremme 05.11.2024).

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 54:

Forslag til folketingsbeslutning om, at forsvars- og familieretsadvo-
kater skal omfattes af straffelovens § 119.
Af Mai Mercado (KF) m.fl.
(Fremsættelse 14.11.2024).

Formanden (Søren Gade):
Mødet er åbnet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 15: Forespørgsel til klima-, energi- og forsyningsministeren om atomkraft.

Af Morten Messerschmidt (DF) og Nick Zimmermann (DF).
(Anmeldelse 08.01.2025).

Kl. 13:00

Formanden (Søren Gade):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, be-
tragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 89: Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod fortynding af farlige stoffer i vandmiljøet (forbud mod blandingszoner).

Af Marianne Bigum (SF) og Leila Stockmarr (EL).
(Fremsættelse 15.11.2024).

Kl. 13:00

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Den første, jeg byder velkommen til, er ordføreren for forslagsstil-
lerne, fru Marianne Bigum fra Socialistisk Folkeparti, for at give en
begrundelse for forslaget.

Kl. 13:00

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Marianne Bigum (SF):

Tusind tak. Den korte begrundelse for det her forslag vil jeg prøve at
give, men jeg satser, og jeg håber på, at vi får en lang og god debat
omkring det her.

Forslaget lægger sig jo i slipstrømmen af en længere og også
offentlig debat, vi har haft omkring de udfordringer, der er for vores
vandmiljø. Med udledningen af stoffer og med brugen af de her
blandingszoner til fortynding af farlige stoffer i vores vandmiljø,
som er alvorligt presset. Jeg tror, der er bred enighed i Folketinget
om, at vi skal gøre noget. Hvad, der ikke er bred enighed om, er,
hvad vi skal gøre.

Så jeg ser rigtig meget frem til endnu en debat om det her emne
og omkring beslutningsforslaget, hvor vi gør det rimelig klart, at
der altså skal være en slutdato for forureningen af vores miljø, at vi
skal begynde at rense de ting, vi udleder, langt bedre, og at vi skal

Kl. 13:00

begynde at skifte stoffer ud med nogle bedre stoffer i de tilfælde, hvor vi ikke kan rense for dem.

Kl. 13:01

Formanden (Søren Gade):

Vi siger foreløbig tak til ordføreren for forslagsstillerne, fru Marianne Bigum fra Socialistisk Folkeparti.

Forhandlingen er hermed åbnet. Den første, jeg byder velkommen til, er miljøministeren.

Kl. 13:02

Forhandling

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Lad mig indledningsvis understrege, at det, der er på dagsordenen i dag, nemlig et rent og sundt vandmiljø, er en af vores vigtigste opgaver, også en af de største opgaver, og derfor må jeg fra starten af sige, at jeg derfor også er enig i forslagsstillerens ønske om, at vi skal undgå forurening af vores vandmiljø med miljøfarlige stoffer, og at vi skal – vi skal – bringe vores vandmiljø i god tilstand.

Forslaget her handler jo så om et politisk synspunkt om, at man skal nå dertil ved at forbyde blandingszoner. Der er jeg nødt til at oplyse om, at det så vil have store konsekvenser for vores samfund. Helt konkret vil den grønne omstilling blive voldsomt udfordret, hvis der f.eks. ikke kan udpeges blandingszoner. Hvis man mener, at vi skal etablere bæredygtig energi som f.eks. power-to-x, er det vores myndigheders vurdering, at det ikke vil være muligt at etablere dette, hvis ikke man har blandingszoner. Det samme gælder de vigtige klimatilpasningsprojekter, der skal håndtere store mængder regnvand. Her vil det i nogle tilfælde også være nødvendigt at udlægge en blandingszone. Vi har også andre udledninger af spildevand, hvor det simpelt hen er nødvendigt for at opretholde samfundskritiske funktioner, at de kan fortsætte. F.eks. vil det have store konsekvenser for os alle, hvis vi ikke kan udlede almindelig husholdningsspildevand fra vores rensningsanlæg.

Det er sådan, at det må og skal kunne lade sig gøre at have en grøn omstilling af vores samfund og også de øvrige samfundsaktiviteter – nogle af dem har jeg læst op her – også uden at det er på bekostning af vores vandmiljø. Derfor har vi allerede i dag skrappe regler, der regulerer netop blandingszoner. Først og fremmest kræver det en tilladelse overhovedet at udlede noget, og en blandingszone er sidste værktøj i den værktøjskasse, når myndighederne skal tage stilling til, om der kan gives tilladelse, og inden der kan udpeges en blandingszone, bliver der stillet en række krav til, at virksomhederne anvender den bedste renseteknologi. Hvis det så ikke er nok til at komme til at leve op til de gældende miljökvalitetskrav, som jo hele tiden strammes i takt med ny teknologi, stilles der strengere krav, og hvis kravet stadig ikke kan overholdes, er det, man kan udlægge en blandingszone. En væsentlig forudsætning er, at der ikke sker en forringelse af vandmiljøet. Det vil sige, at uanset om der er en blandingszone eller ej, må en udledning ikke forringe vores vandmiljø. Det er fuldstændig klokkeklart.

Reglerne siger også, at blandingszonerne skal reduceres over tid. Det vil sige, at i selve de tilladelser, der så bliver givet i de tilfælde, hvor en blandingszone kan være nødvendig, skal der være krav om, at man reducerer blandingszonen over tid. Vejledningerne til udledning af miljøfarlige stoffer er jo som bekendt lige blevet revideret igen for at gøre det endnu mere tydeligt for miljømyndighederne, hvordan de skal stille de nødvendige krav og give de nødvendige vilkår, og de offentliggøres, lige så snart Miljøstyrelsen har gennemgået alle de høringssvar, der har været i den proces.

Med hensyn til teknologiudvikling til at rense spildevandet for kemiske stoffer er det helt afgørende, at den udvikling fortsætter, for at vi kan passe bedre på vores vandmiljø. Vi har derfor allerede et

stort fokus på at sikre udviklingen af den nødvendige teknologi, bl.a. via vores innovationspartnerskab gennem Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram, MUDP, som netop fokuserer på at forbedre og udvikle nye renseteknologier. Teknologi er afgørende her, fordi det jo så vil betyde, at virksomheder og spildevandsanlæg kan rense vandet så godt, som det overhovedet er muligt, med den nyeste teknologi. De krav skal så løbende strammes, og næste meget, meget store og markante stramning er, når vi får byspildevandsdirektivets krav om det, der hedder det fjerde rensetrin.

Kort fortalt vil det fjerde rensetrin fjerne lægemidler, altså medicinrester, og kosmetikrester fra vores husholdningsspildevand, inden det udledes til vandmiljøet. Det er et enormt vigtigt skridt fremad og en stor, stor forbedring, at vi får det etableret, men jo også en kæmpe omkostning i ny renseteknologi ude de forskellige steder. Senest i 2028 bliver der indført krav om overvågning af alle miljøfarlige stoffer i spildevandet fra rensningsanlæggene, og det er jo et eksempel, måske største eksempel, vi har – der er mange mindre, men det her er det store eksempel – på, hvordan vi fra myndighedernes side strammer, indfører nye krav, presser teknologien og presser investeringerne i præcis den retning til glæde for vores vandmiljø.

Kl. 13:07

Det er også vigtigt at huske på, at i takt med at teknologien udvikles og vi altså stiller strengere og strengere miljøkrav for at beskytte vores miljø, så er bagsiden af det jo også, at nogle gange kan teknologien ikke altid nå at følge med. Og når den bedste teknologi, der findes, kommer til kort, så er det, at det kan være nødvendigt at gøre brug af blandingszoner. Men som jeg altså nævnte, skal disse blandingszoner reduceres over tid, i takt med at teknologien presses til at udvikles, således at man også når disse krav.

Det her beslutningsforslag vil pålægge regeringen at fremlægge en handlingsplan for fortsat at reducere udledningen af miljøfarlige stoffer. Og som jeg indledte med at sige, er et rent vandmiljø en af vores vigtigste prioriteter og vores største opgaver.

Lige før jul sendte regeringen en opdateret vandplan i høring. Der er afsat et trecifret millionbeløb til indsatser og udviklingsprojekter netop for at bringe vandmiljøet tættere på god kemisk tilstand, som det jo hedder teknisk. Med den plan foreslår vi, at der fastsættes mange flere miljökvalitetskrav, at der sættes flere midler af til at øge overvågningen, så vi kan få den nødvendige viden om tilstanden i de enkelte vandområder, og at vi – også som noget nyt – afsætter øremærkede midler til oprensning af jordforureninger. Vi ved jo, at jordforureninger også som i det tilfælde her kan udgøre en direkte risiko for vores vandmiljø.

Så det er helt afgørende elementer for at få et bedre vandmiljø. Men de står ikke alene. Folketinget har jo aftalt en PFAS-handlingsplan, hvor vi også der har afsat et stort millionbeløb til øget overvågning af miljøfarlige stoffer – en plan, som allerede blev rullet ud her sidste år. Og der er jo faktisk afsat en endnu større millionbeløb til oprensning af punktkilder, altså så vi også kan forebygge, at der kommer forurening ud i vores vandmiljø. I november måned landede vi så aftalen med en del af Folketingets partier om et grønt Danmark, den grønne treparts politiske overbygning.

Det fremgår også af det her beslutningsforslag, at der bør igangsættes en accelereret revision af samtlige eksisterende punktkilders miljøgodkendelse og udledningstilladelse. Det har vi bl.a. gennemgået i den tekniske gennemgang for Folketingets partier her forleden, ja, for hele udvalget – nemlig at der allerede i dag eksisterer et regelgrundlag, der skal sikre, at udledningstilladelser og miljøgodkendelser løbende tages op til revision. Bl.a. gælder det, at det skal ske, hvis vilkår for en udledningstilladelse ændres væsentligt, og altså mindst hvert ottende år, men også, hvis der er andre væsentlige ændringer for de særlig forurenende virksomheder.

I foråret, dvs. sidste år, inviterede jeg Folketingets partier til at deltage i arbejdet med at få ryddet op, så vi sammen kan være

med til at sikre, at udledningen af miljøfarlige forurenende stoffer mindskes. Og vi har afsat 25 mio. kr. sidste år og i år til en taskforce til det arbejde, og målet er, at vi inden udgangen af 2025 i taskeforcen håndterer de sagspukler, der jo desværre, må man konstatere, er i Miljøstyrelsen med manglende revurderinger af virksomheder, der har direkte udledning af spildevand til vores vandmiljø.

Kl. 13:11

Partierne fik statussen, men nu kan jeg også sige det fra talerstolen her: Arbejdet er godt i gang. Miljøstyrelsen arbejder på højtryk og har også ansat en del medarbejdere dedikeret præcis til det arbejde. Der er også i taskeforcen afsat midler til en ekstern sagsgangs-analyse, der har fokus på at strømline og effektivisere revurderings-arbejdet, netop for at sikre, at Miljøstyrelsen bliver hurtigere til at gennemføre revurderinger, uden at man slækker på det faglige miljø. Det er altså også tiltag, der mindsker udledninger af miljøfarlige stoffer til vores vandmiljø.

Så vil jeg sige her til slut: Når det handler om miljøfarlige stoffer, er der ikke nogen quickfix. Vi har et vandmiljø, som er belastet af fortidens synder, og der er ingen tvivl om, at vandmiljøet skal have det bedre. Det er det, vi er i gang med at rydde op i, og det er også derfor, regeringen ikke kan støtte det her beslutningsforslag, som det ligger nu, særlig med de konsekvenser, som det vil have for vores samfund.

Kl. 13:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre korte bemærkninger. Først er det fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:12

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Og tak til ministeren for at understrege, at vi er enige om, at det primære formål med også at være her i dag er, at vi gerne alle sammen vil skabe et mere rent havmiljø. Der er jo også kommet input i debatten fra ministerens side om, at det her ville være problematisk for erhvervslivet. Så jeg er glad for, at vi får det på plads.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge ministeren om noget i forhold til vores EU-forpligtelser og vores muligheder for at leve op til EU's vandrammedirektiv: Er ministeren ikke enig i, at en decideret udfasningsdato vil øge vores muligheder for at have en praksis, hvor vi administrerer efter direktivet og efter de gældende EU-regler, og for dermed at kunne tage et spring hen imod faktisk at kunne sige, at vi har lavet en aftale, hvor vi nu er godt på vej til at leve op til vores forpligtelser, mens vi tidligere har haft en praksis, der de facto underminerede vores muligheder for at leve op til vores forpligtelser?

Kl. 13:13

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:13

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Nej, for EU's regler er jo så klogt indrettet, at de også kræver af medlemslandene, at vi skal vælge den bedst mulige teknologi – the best available, og på dansk vil det sige: den nyeste og bedste renseteknologi – og at man løbende skal stramme kravene. Det var det, jeg prøvede at gennemgå i min tale, altså at vi løbende strammer kravene. For hvis vi bare siger, at vi stopper nu og sætter en prop i ved de nuværende krav, hvad gør vi så, når vi når til året efter og vi skal stramme yderligere i forhold til PFAS-udledninger eller kosmetik eller medicin, som jeg nævnte, eller andet? Der er jo behov for, at vi konstant strammer kravene, i takt med at vi dels bliver klogere på stoffernes indvirkning på miljøet, dels presser renseteknologien, og

i takt med at det sker, skal myndighederne gå foran udviklingen og presse det igennem, og det er i den forbindelse, at blandingzonerne er et effektivt redskab, som minimeres over tid, men som kan sættes ind i det mellemrum, der er mellem, at myndighederne strammer og teknologien følger med.

Kl. 13:15

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 13:15

Leila Stockmarr (EL):

Men med vores forslag giver vi jo virksomhederne 8 år til at udfase og dermed til at investere, gerne med hjælp fra det offentlige, i alternativ spildevandshåndtering og -oprensning. Vi har jo netop lavet en aftale om et forbud mod klapning i Limfjorden netop med reference til, at vi, hvis vi bliver ved med at give de her tilladelser, vil vi stemme imod direktivet. Så når det kommer til klapning i Limfjorden, har vi godt kunnet finde ud af at lave – kollektivt, heldigvis, altså med et flertal i Folketinget – en aftale om, at vi på grund af direktivet ikke kan give flere tilladelser. Hvorfor kan det samme så ikke gøre sig gældende i forhold til blandingszoner?

Kl. 13:15

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:15

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Hvis vi sagde, at med de nuværende regler får virksomhederne 8 år til at investere i det, vi kender i dag, så tror jeg godt, det kunne lade sig gøre. Men pointen er, og det er ikke kun noget, jeg mener, men noget, som vi også hørte under den tekniske gennemgang fra Miljøstyrelsen, nemlig at det ikke er et fastfrosset trusselsbillede – det er jo godt – at myndighederne strammer grebet i forhold til EU, og det skal vi også gøre, og det *bør* vi jo også gøre, og at vi kommer med nye krav og kommer med mere restriktive krav. Og det vil sige, at hvis man fastfryser det billede, der er i dag, til om 8 år, så ville vi have en for slap regulering, i forhold til hvad behovet er dér om 8 år. Så derfor ville det også være dårligt for vandmiljøet at gøre sådan.

Kl. 13:16

Formanden (Søren Gade):

Fru Sascha Faxe, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:16

Sascha Faxe (ALT):

Tak. Og tak til ministeren for talen. Når vi taler om BAT, taler vi om den teknologi og de teknikker, som lige nu er tilgængelige, og vi står i en situation, hvor den planetære grænse for menneskeskabte stoffer er overskredet, og hvor den næste af de planetære grænser, som sandsynligvis vil blive overskredet, er havets tilstand. Derfor har vi brug for, at der bliver fundet nogle andre teknologier og nogle andre teknikker ret hurtigt. For når vi kun arbejder med blandingszoner, er det ikke altid, at det er motivation nok for virksomheder til at komme i gang med den innovation.

Så hvilke greb forestiller ministeren sig at vi kan bruge til at fremskynde innovation på rensningsområdet, hvis vi ikke stopper med at bruge blandingszoner?

Kl. 13:17

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:17

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Tak for spørgsmålet. Det er netop så vigtigt, at myndighederne hele tiden og konstant presser på, genbesøger og altså reviderer miljøtil-ladelse, og det er derfor, det er så afgørende, at vi får ryddet op i de sagspukler, som ligger, hvor virksomheder i dag, og det er jo skandaløst, sidder på årtier gamle miljøudledningstilladelser og får lov til at fortsætte. Det er jo det, vi har sat gang i, og det burde man have gjort for længe siden, men det er vi i gang med at gøre. Det betyder så, at virksomhederne får pålagt en række opstramminger, efter hvad den bedst tilgængelige teknologi er.

Men det stopper jo ikke her. Som jeg også nævnte, vil der løben-de være nye revideringer med nye opstramminger, og det vil sige, at det må være sådan, at myndighederne går foran og kommer med de her krav, og så presser man jo vores virksomheder – og ikke kun virksomhederne, men også vores renseanlæg og vores grønne sektor – til at gå i den retning.

Kl. 13:18

Formanden (Søren Gade):

Fru Sascha Faxø.

Kl. 13:18

Sascha Faxø (ALT):

Tak. Vi er jo enige om, at der pågår et stykke rigtig solidt arbejde i ministeriet lige nu, så det er på ingen måde tænkt som en kritik, men jeg tænker, at vi ved at gå ind at arbejde med blandingszonerne som redskab kan presse virksomhederne. Nu er jeg så privilegeret, at jeg også er erhvervsordfører, og jeg må sige, at en af de ting, der er meget tydelige, er, at når vi sætter nye rammer, følger erhvervslivet med. Det har det nærmest gjort til dato. Så jeg kunne godt tænke mig noget sådan mere konkret fra ministeren om, hvilke krav og hvilke skruer der er, hvor vi kan give den en tand mere.

Kl. 13:18

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:18

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Helt konkret er det jo velkendt i Folketinget, at Danmark er et af verdens store lande, når det handler om at producere lægemidler, medicin. Og i det fjerde rensetrin, jeg nævnte, stilles der jo krav om, at vi – og det er ikke kun Danmark, det er jo sådan set også bredt i Europa, men lad os bare fokusere på Danmark her – skal få rensset op, således at vores lægemidler ikke skal udledes og skade vores vandmiljø. Det er en kæmpe investering og en kæmpe omvæltning, som vi jo er nødt til at presse også lægemiddelindustrien til at være med til at løse.

Kl. 13:19

Formanden (Søren Gade):

Fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:19

Marianne Bigum (SF):

Mange tak, og tak til ministeren for talen. Jeg har haft den fornøjelse at diskutere med ministeren netop de her miljøteknologiske muligheder for at rense vand, og ministeren var i Europaudvalget med på og kæmpede i EU for, at vi skulle have lovgivning, fordi vi i forvejen havde rigtig gode danske miljøteknologiske løsninger, som kan rense vandet rigtig godt. Det, jeg lidt undrer mig over, er, at det i dag lyder lidt, som om vi ikke har de her teknologier, som er klar, og at vi skal vente på, at de udvikles, og at myndighederne presser på. Ligeledes har vi haft en høring i Folketinget, hvor vi havde repræsentanter

fra den teknologiske sektor, som siger, at vi har teknologier, der kan rense det her; vi mangler lovgivning, sådan at der kan ses en businesscase i at investere i den.

Jeg hører også ministeren sige det her med, at det handler om teknologier, men det handler jo også om teknikker. Så er ministeren enig med mig i, at vi faktisk har teknologien i dag, som kan mere, end hvad der stilles krav om?

Kl. 13:20

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:20

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Jeg er i hvert fald enig i, at vi ikke bare kan sidde på hænderne og vente på, at industrien – og det gælder rense- og techindustrien, de generelle sektorer, renseanlæg m.m. – klarer det her. Vi er også nødt til at involvere os selv, og jeg nævnte vores MUDP, altså Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram, som netop ikke kun udvikler, men også demonstrerer. Det er hedder MUDP, fordi det udvikler og også demonstrerer, at det kan lade sig gøre i virkeligheden, og der er staten dybt involveret i at finansiere og drive den udvikling.

Så snart der er udviklet noget, som det er demonstreret virker, så kan vores myndigheder bruge det, næste gang de stiller krav til at stramme yderligere. Der går det ikke bare at stoppe op, og det er derfor, jeg er bekymret over det her forslag. For det er jo de nuværende regler, som vi kender dem, men vi er nødt til hele tiden at insistere på, at vi skal stramme op i de her regler.

Kl. 13:21

Formanden (Søren Gade):

Fru Marianne Bigum.

Kl. 13:21

Marianne Bigum (SF):

Tak. Jeg undrer mig også en lille smule. Vi kan lave saltvand om til drikkevand, så det der med, at man siger, at den eksisterende BAT kun er, hvad der er. Vi udvikler og har udviklet rigtig mange teknologier, som kan rense, men de her teknologier bliver ikke implementeret, før der bliver sat nogle krav om rent faktisk at bruge dem. Ved ministeren, at BAT ikke kun handler om, hvad der er tilgængeligt på markedet, men at der også er et økonomisk aspekt i det, og lige nu er der flere af de her teknologier, som ikke bliver brugt, fordi der ikke er en businesscase, fordi der mangler lovgivning?

Kl. 13:22

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:22

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Det er derfor, at det ikke går at have en debat om hønen eller ægget. Vi er jo nødt til at tage ansvar for at få det æg klækket eller lagt, eller hvad det nu er, man siger. Det må være vores ansvar, og det er derfor, at staten er involveret i præcis det udviklingsarbejde, som vi drøfter nu her, og vi er nødt til at fortsætte med både at udvikle og demonstrere, at her er der teknologier, der faktisk kan noget. Tag bare PFAS som et eksempel, som ikke var på tapetet for bare 5 år siden. Nu er det stort, og der kommer til at være nogle større rensekrav omkring den udledning fremover.

Kl. 13:22

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 13:22 fra 2045? Vil ministeren ikke bekræfte, at vi først skal 20 år længere frem, før det her skal være indfaset?

Kl. 13:25

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Man bider jo mærke i mange ting i sådan en minister-tale, og noget af det er dybest set, hvis man tager det sådan på overfladen, at det lyder, som om ministeren tager en masse ansvar, men at vi bare lige skal vente lidt. Men der bliver snakket regnvandsudledning, hvor der er blandingszoner, og der bliver snakket spildevandsudledning, hvor der er blandingszoner. I Limfjorden må vi jo ikke klappe; vi må nærmest ikke sejle på den længere. Det har ministeren bestemt, fordi det er skide farligt. Det eneste, vi kan se, er, at da Nibe rensningsanlæg lukkede, kom livet tilbage i fjorden.

Vil ministeren ikke bare lige fortælle os: Er sandheden ikke, at der findes teknologier, man kan koble på rensningsanlæg, sådan som de er nu, så vi sikrer, at det vand, der bliver udledt – for jeg tror, at danskerne tror, at det vand, der bliver udledt fra rensningsanlæg, er rent – rent faktisk er rent, eller *renere*? Og hvorfor er det, at havets minister ikke allerede har implementeret det? Det er jo bare at skrive ud til ens venner i kommunerne og sige: Vil I ikke godt implementere det her? Hvorfor er det, at man ikke går forrest? Hvorfor kommer man bare med alle skåltalerne og så ikke handler?

Kl. 13:24

Formanden (Søren Gade):

Inden ministeren får ordet, vil jeg sige, at man på trods af sin entusiasme lige skal passe på ordvalget.

Ministeren.

Kl. 13:24

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Det er helt korrekt; altså, det er jo godt, at vi har vores rensningsanlæg, for det gør, at vi alle sammen kan have vores husholdninger og trække ud i toilettet og bruge vores opvaskemaskiner og vaske-maskiner og alt det andet. Vi har brug for dem. Men vi har også brug for, at *de* udvikler sig, og at *de* investerer. Jeg nævnte det fjerde rensetrin, og det er noget, vi aftalte i EU, så det er jo ikke kun Danmark, der følger med, men heldigvis også resten af Europa, hvor vi skal til at investere – og det er jo store investeringer – i oprensning. Der tænker jeg sådan lidt et ekstra trin, men det er jo meget, meget store investeringer i netop at sikre os i forhold til noget af det, vi i dag ved, populært sagt, smutter imellem filteret og ryger ud, medicinrester og kosmetikrester. Det har en stor påvirkning, især når det gælder medicin, på livet ude i vores fjorde. For det bliver også påvirket af den her medicin.

Så der er jo et krav om, at der skal investeres. Det er det, der efterspørges, og det bliver indført, og kravet er offentliggjort.

Kl. 13:25

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 13:25

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Ja, man bliver jo entusiastisk.

Nu kommer jeg fra et område, hvor vi har nedsvivning, så vi putter det slet ikke igennem et rensningsanlæg. Så langt ude på landet kan man jo også bo i Danmark. Virkeligheden er jo bare, at det ikke er det, der er det helt store problem. Det kan det være, hvis du lige har en stor udleder som Novo Nordisk, hvor der selvfølgelig kan være en koncentration, eller der kan være et sygehus. Men den store problemstilling er jo overløb, altså der, hvor der kommer så meget regnvand ind i et rensningsanlæg, og at det simpelt hen bare bliver ledt ud. Det er jo et kæmpe problem. Og jeg er godt klar over, at EU siger det, men er vi ikke enige om, at EU's krav først er gældende

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:25

Miljøministeren (Magnus Heunicke):

Jeg gør mig altid umage med at komme med meget, meget præcise svar, og det skal man især fra den her talerstol, men det skal man selvfølgelig også altid generelt bestræbe sig på. Derfor er jeg påpasselig med det. Jeg mener, at det er i starten af 2030'erne og ikke i 2045. Men skal vi ikke aftale, at vi kan sende det til udvalget, altså den præcise beskrivelse af årstallet for det?

Kl. 13:26

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til miljøministeren. Vi starter nu på ordførerrækken, og den første ordfører, jeg byder velkommen til, er hr. Thomas Monberg fra Socialdemokratiet.

Kl. 13:26

(Ordfører)

Thomas Monberg (S):

Tak for ordet, formand. Jeg vil gerne starte med at anerkende intentionen bag dette beslutningsforslag fra SF og Enhedslisten. Vi deler ønsket om at beskytte vores vandmiljø og sikre, at farlige stoffer ikke påvirker vores natur og sundhed negativt. Det er en dagsorden, vi alle er dybt engageret i, og det kan man jo også mærke på debatten her i dag.

I Socialdemokratiet arbejder vi målrettet for at forbedre vandmiljøet. Det er en kamp, vi aldrig vil stoppe med at kæmpe, men vi må også sikre, at de løsninger, vi vælger, ikke risikerer at sætte en stopper for den grønne omstilling og samfundets udvikling. Dette beslutningsforslag, som foreslår totalforbud mod blandingszoner inden 2033, giver anledning til nogle alvorlige bekymringer for netop den grønne omstilling og en sikring af vores vandmiljø, også efter 2033.

Lad os slå fast, at blandingszoner ikke er en løsning, vi tyr til uden grundig overvejelse. Zonerne bruges kun som en sidste udvej, når alle andre muligheder er udtømt. Samtidig bliver kravene til blandingszonerne, som ministeren også har været inde på, løbende skærpet, hvilket har ført til, at udledningerne bliver mindre og mindre over tid. For når vi stiller strengere krav, må rensningsanlæg og andre virksomheder hele tiden forbedre deres rensningsteknologier. Blandingszoner fungerer dermed som en katalysator for en teknologisk innovation, der driver os mod mere bæredygtige løsninger i hele Danmark.

En hurtig afvikling af blandingszoner som foreslået her, kan få alvorlige konsekvenser. Eksempelvis vil det kunne forhindre udledning af overskudsvand fra power-to-x-produktion, der er en helt central del af vores meget ambitiøse omstilling til vedvarende energi. Det vil også skabe udfordringer fra rensningsanlæg, som allerede arbejder intensivt for at reducere deres udledning og opfylde skærpede miljøkrav. Kort sagt risikerer forslaget at bremse den grønne omstilling, som vi i høj grad er afhængige af for at nå vores ambitiøse klimamål.

Vi anerkender naturligvis behovet for at reducere udledningen af farlige stoffer, men det kræver en balanceret og ansvarlig tilgang, hvor vi undgår at sætte vigtige industrier og grønne projekter over styr. I stedet for et fuldt forbud mod blandingszoner bør vi fokusere på fortsat at skærpe kravene og støtte udviklingen af nye teknologier,

der kan sikre et endnu renere vandmiljø, hvilket debatten herinde også har afspejlet.

Vi takker for den her debat og ser frem til at fortsætte dialogen om, hvordan vi bedst sikrer et sundt og bæredygtigt vandmiljø. Vi er altid åbne for at samarbejde om fælles løsninger, og jeg håber, at vi kan samle os om en beretningstekst, der tager højde for både miljøet og samfundets behov.

I Socialdemokratiet vil vi altid kæmpe for et godt vandmiljø, men vi må gøre det på en måde, der ikke spænder ben for den grønne omstilling. Derfor kan Socialdemokratiet ikke bakke op om dette beslutningsforslag. Tak.

Kl. 13:29

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:29

Leila Stockmarr (EL):

Jeg må indrømme, at jeg faktisk synes, det er lidt vildt, at ordføreren står her og gør den grønne omstilling til gidsel i et forslag, hvor vi faktisk prøver at tage livtag med nogle af de problemer, der har skabt så dårlige tilstande i vores havmiljø. Vores forslag vil ikke have som konsekvens, at power-to-x og andre grønne teknologier og grønne investeringer vil blive hæmmet. Vi har i det her beslutningsforslag afsat 8 år til at sikre os, at vi får de rette teknologier, så vi kan oprense, også når det kommer til spildevand, f.eks. ved power-to-x-anlæg. Så jeg synes ikke, det er fair at sætte grønt mod grønt på den her måde og få os, der har fremsat forslaget, til at fremstå som nogle, der prøver at stikke en kæp i hjulet på den grønne omstilling.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ordføreren om noget. Normalt er det sådan, når vi laver klimapolitik, at det sker med store aftaler. Med klimaloven sætter vi store målsætninger; vi siger 70 pct. reduktion, og vi går stolt ud i verden og siger, at vi har sat nogle ambitioner. Vi ved ikke, hvordan vi kommer derhen, men vi ved, det er afgørende for at redde vores planet.

Hvad er det, der står i vejen for, at man kan gøre det samme her og sige: Vi sætter en politisk målsætning? Vi har haft en praksis, hvor vi har tilladt udledninger, der oversteg grænseværdierne. Blandingszoner er ikke en løsning; de er jo problemet, for de er med til at legitimere yderligere forurening. Hvorfor er det, vi ikke kan finde modet og viljen til at sige, at om 8 år har vi nok de rette teknologier, til at vi ikke har brug for de her blandingszoner? Og ved at sætte en slutdato kommer vi det nærmere.

Kl. 13:31

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:31

Thomas Monberg (S):

Det var et langt spørgsmål med mange ting. Jeg synes jo, at ordføreren kommer ind på, at vi i forhold til klimaloven har sat nogle rigtig gode og høje ambitioner, som vi jo også lever op til og hver eneste dag arbejder på at opfylde. I forhold til det her har vi nogle af de mest restriktive regler i hele EU. Vi arbejder hele tiden på at gøre de her zoner mindre.

Når ordføreren siger, at blandingszoner er årsagen til, at vi har det dårlige vandmiljø, vi har, så anerkender jeg simpelt hen ikke den præmis, for der er også rigtig, rigtig mange andre ting, der har forårsaget, at vi har et meget, meget dårligt vandmiljø. Men det arbejder vi jo på hver eneste dag, og det er jo også netop derfor, at der hele tiden bliver skærpede krav til blandingszoner.

Så den ambition er jo allerede inde i lovgivningen i dag, og derfor anerkender jeg ikke, at vi er uambitiøse i forhold til det her.

Jeg synes faktisk, det er meget ambitiøst, når vi kigger på, hvordan det ser ud, og hvilke regler der er rundt i resten af Europa.

Kl. 13:32

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:32

Leila Stockmarr (EL):

Jeg mener ikke, vi kommer særlig langt i forhold til at redde det danske havmiljø ved at pege fingre ad andre lande, der gør det dårligere end os. Faktum er jo, at 95 pct. af vores farvande er i en dårlig tilstand – og det er jo et faktum. Det selvfølgelig ikke kun blandingszonernes skyld, men de er jo en del af problemet, særligt ved Vesterhavet, når vi f.eks. ser på Cheminova.

Jeg prøver bare igen at forstå: Hvad er problemet med at sætte et mål om, at vi skal udfase blandingszonerne, som er en del af problemet – ikke løsningen – og som er med til at legitimere, at vi systematisk overskrider EU's vandrammedirektiv og vores forpligtelser, når det er en bunden opgave at leve op til vores forpligtelser?

Kl. 13:33

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:33

Thomas Monberg (S):

Som både jeg og ministeren har været inde på, er en blandingszone jo ikke det første værktøj, vi tager op af kassen. Det er jo netop sådan derude, at Miljøstyrelsen har været i rigtig god dialog med den her virksomhed. Man har været ved at undersøge, om der kunne være alternative måder at gøre det på. Det er jo det, som der allerede sker i dag. Hvis vi kunne stå i 2033 og ikke blive nødt til at give nogle blandingszoner, ville jeg da hylde det. Så håber jeg jo, at vi, fordi vi har haft blandingszonerne, har fået en teknologi, der faktisk kan rense vandet så godt som overhovedet muligt.

Kl. 13:33

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er det fru Marianne Bigum fra SF som spørger. Værsgo.

Kl. 13:33

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. For det første vil jeg sige, at jeg faktisk er dybt uenig i, at det er blandingszoner, altså det, at vi fortynder os ud af miljøproblemerne, som driver udviklingen inden for renseteknologier. Vi kan godt udvikle renseteknologier uden samtidig at smide en masse kemi ud i vores vandmiljø.

Men jeg vil spørge ordføreren, om ordføreren er enig i, at vandmiljøet har det så skidt, at der skal ske noget drastisk for at rette op på det her. Vi hører min kollega, Leila Stockmarr, sige, at det er 95 pct., der har det dårligt. Mener ordføreren, at den politik, regeringen fører på området i dag, er drastisk nok til, at vi får løst det her inden for den EU-lovgivning, som vi bør leve op til, altså vandrammedirektivet?

Kl. 13:34

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:34

Thomas Monberg (S):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg synes netop, at dagens debat viser, at både ministeren, ministeriet og også Socialdemokratiet og jeg tager det her meget seriøst. Vi presser jo hele tiden på. Vi laver hele tiden nye regler. Vi lægger hele tiden presset hårdere end dér,

hvor teknologien er i dag, og derfor synes jeg, at vi er med til at skubbe til den udvikling, så vi kommer et meget bedre sted hen, end vi var i går. Det er jo en udvikling, der sker hele tiden. Men man kan ikke starte med at sige, at man ikke vil have rensningsanlæg i Danmark og ikke må udvide dem. Vi kan jo heller ikke påbyde, at de alle sammen skal investere i noget nyt fra den ene dag til den anden. Derfor sker den her teknologiske udvikling løbende, og derfor synes jeg, at vi faktisk bevæger os i en god retning med den lovgivning, der i dag.

Kl. 13:35

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:35

Marianne Bigum (SF):

Jeg vil bare sige, at den teknologiske udvikling sker, når vi politisk stiller krav om, at den skal ske, når man kan se, at der er en businesscase, og når man ved, at der kommer noget lovgivning, som man skal leve op til. Det er jo det, der står i det beslutningsforslag, vi behandler i dag. Der står, at man godt kan lave en blandingszone. Man skal bare samtidig afvikle den selv samme blandingszone i 2033. Så der er jo rum for udvikling.

Ordføreren snakker om, at det handler om den grønne omstilling. Jeg er egentlig enig i den anden ordførers kritik af det her. Men hører jeg så ordføreren sige, at det kun er i de tilfælde, hvor Socialdemokraterne mener, at der er tale om grøn omstilling, at man kan tillade en blandingszone? Hvad med kemivirksomheder? Er det så også socialdemokratisk politik, at man godt vil være med til at udfase dem?

Kl. 13:36

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):
Tak. Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:36

Thomas Monberg (S):

Generelt vil vi rigtig gerne udfase al udledning af giftige kemikalier i det vandmiljø, vi har. Det arbejder vi på hver eneste dag. Jeg ved i hvert fald også, at de tiltag, vi har taget, mens vi har været i regering, beviser, at vi hele tiden går i en retning, hvor vi vil det. At sige, hvor vi ender henne, er svært. Jeg har tit tænkt tanken: Hvad er rent vand? Og hvad er rent, når man udleder noget? Hvad angår de her blandingszoner, må de jo ikke forringe vandkvaliteten uden for blandingszonen. Så jeg ved godt, at vi fortynder noget i en blandingszone, men der er jo også nogle meget, meget stramme krav om, at det ikke må forringe vandkvaliteten.

Kl. 13:37

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Så siger vi tak til Thomas Monberg fra Socialdemokratiet. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så går vi videre i ordførerrækken, og det er nu hr. Erling Bonnesen fra Venstre som ordfører. Værsgo.

Kl. 13:37

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Vi ønsker alle sammen et godt vandmiljø. Jeg hører i hvert fald ikke nogen, der har det modsatte synspunkt, jeg hører ikke nogen, der siger, at man vil gå den anden vej. Alle går ind for, at vi skal arbejde for et godt vandmiljø. Vi ved også alle sammen, at vandmiljøet er udfordret, vi ved også alle sammen, at vi er godt i gang med en lang række forskellige tiltag og har været det igennem adskillige år. Allerseneste var det den grønne trepart. Og når der udarbejdes en tilladelse til rensningsanlæg for virksomheder, stilles der

også klare og tydelige krav. Og vi kan da også glæde os over, hvis det ikke allerede er fremgået af redegørelsen fra både ministeren og foregående ordfører, at vi her i Danmark er blandt dem, som er længst fremme og gør det i takt med teknologiudviklingen, således at man realistisk gør, hvad der er fornuftigt for at stille de krav, der skal til for netop at være dem, der er længst fremme. Det spiller også godt sammen med de europæiske initiativer, forstået på den måde, at vandrammedirektivet naturligvis også skal overholdes, og det ved vi også en masse om fra de andre forskellige dagsordener, som vi har.

Fortyndingszonerne her er, som det jo tydeligt er fremgået, et vigtigt styringsværktøj, også til netop at sikre, at vi både får en optimal rensning til gavn for vandmiljøet, og at vi stiller realistiske krav, i takt med at teknologiudviklingen løber og fortsætter, og det gør den jo, og den giver stadig væk nye muligheder. BAT har også været nævnt fra ministerens side, og det var godt lige at få det understreget også. Derfor er det også vigtigt at understrege, som man bare kan slå op og se tilbage på, at der løbende foretages stramninger på fortyndingszonerne, når det er, at man med passende mellemrum i henhold til reglerne gennemgår tilladelserne og også fornyer tilladelserne.

Jeg er også meget glad for, at der her for kort tid siden blev afholdt det, vi kalder en teknisk gennemgang, altså et møde hos ministeren til en teknisk gennemgang af det her forslag, og der ved jeg da også, at ordførerne for forslagsstillerne også var der. Jeg synes det var en fantastisk god teknisk gennemgang på mødet, hvor vi sat tingene sat godt på plads, og jeg tænkte, da jeg gik hjem derfra, at vi da nu kan imødesee, at forslagsstillerne trækker det her forslag hjem på værkstedet og så får det kigget efter i sømmene. For man har tilsyneladende ikke undersøgt konsekvenserne i samfundet af det forslag, som man selv fremsætter, og det vil jeg da gerne spørge SF her om, altså om man har undersøgt konsekvenserne i samfundet af det forslag, som man selv fremsætter her. Det synes jeg da man allerede tydeligt kan se på debatten nu det kniber ganske gevaldigt med.

Så man skriver selv det her med at stoppe fortyndingszonerne, og man kan bare slå det op og læse det ved den allerførste pind, nemlig at forslagsstillerne pålægger, at man straks skal ændre administrationen med henblik på en løbende afvikling. Så det med, at man i debatten nu begynder at bakke lidt på det og siger, at det først er i 2033 og i den stil, hænger jo ikke helt sammen med det, man i hvert fald selv skriver. Konsekvensen er bare, som det allerede er fremgået, at hvis man virkelig vedtog det her beslutningsforslag, som ligger nu, ville man jo lukke væsentlige dele af samfundet. Hvordan vil man fra SF's og Enhedslistens side forklare borgerne, at nu begynder man at lukke rensningsanlæg? Det er jo konsekvensen af det. Det har vi fået igennem. Så jeg vil da kraftigt opfordre Enhedslisten og SF til at trække det her forslag hjem på værkstedet og så få det her kigget efter igen. Vi er fuldstændig enige i, også i Venstre, at det er godt, vi får diskuteret, hvordan vi hele tiden løbende kan gøre det her bedst muligt med den teknologi, som der er til rådighed. Men det her er ud ad nogle helt andre tangenter.

Det er også fint fremgået af debatten indtil nu, at man begynder at standse væsentlige initiativer på det grønne område. Der har vi nævnt power-to-x, og vi har også nævnt klimatilpasningsprojekter, hvis man har dem og regnvand, der så skal skylles ud, så kan der også være brug for nogle fortyndingszoner i visse tilfælde. Husspildevand har også været nævnt. Så jeg tror, at det er ret tydeligt, at vi i Venstre ikke kan støtte det her forslag. Jeg kunne så også forstå, at det har været kommunikeret ud, at man kunne kigge på en beretningstekst, men det kan jeg så forstå er afvist fra beslutningstagernes side. Så det ligner mere og mere, at man bare sådan vil have en eller anden debat om det. Det er også fint nok, men så skal man da også se konsekvenserne i øjnene, og jeg glæder mig til at høre,

om SF og Enhedslisten kan svare på, om man selv har undersøgt konsekvenserne af det forslag, som man fremsætter her. Tak.

Kl. 13:44

Kl. 13:42

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak for den ordførertale. Der er lige en række korte bemærkninger, og det er først fru Marianne Bigum fra SF som spørger. Værsgo.

Kl. 13:42

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Konsekvenserne af det her beslutningsforslag er, at vi får et renere havmiljø, og det er til gavn for os alle sammen, også for det erhvervsliv, som er afhængigt af, at der er et havmiljø, der fungerer. Jeg nævnte også her lidt tidligere, at vi har haft en høring herinde, hvor vi havde repræsentanter fra virksomhederne, der kan rense vand, som siger, at de har brug for skærpede krav fra regeringens side, fra lovgivernes side, fordi de står klar med teknologierne, men lovgivningen simpelt hen spænder ben.

Så jeg er meget optimistisk og overbevist om, at konsekvensen af det her beslutningsforslag vil være, at der vil være businesscases klar, sådan at vi kan begynde at investere i de her teknologier og få dem etableret og få langt flere rensesanlæg, som rent faktisk renser vandet til et niveau, sådan at vi ikke ødelægger vores vandmiljø.

Nu stillede ordføreren jo mig et spørgsmål, men jeg vil egentlig spørge ordføreren, hvad ordføreren ser for sig i forhold til en slutdato på at få stoppet udledningen af de her stoffer, hvor vi nu kan se, at vi har 95 pct. af det danske vandmiljø, som er i en dårlig kemisk tilstand. Hvad tænker Venstre er fremtiden for det danske vandmiljø?

Kl. 13:43

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:43

Erling Bonnesen (V):

Jeg synes, vi har en fornuftig administration og styring på det her område, som det fint er fremgået, altså at man, når det er sådan, at tilladelserne fornyes og gives, så løbende foretager de her opstramninger i takt med den teknologiuudvikling, som der er. Jeg kan i øvrigt også henvise til, at der var et glimrende foretræde i Miljø- og Fødevarerudvalget her for ganske kort tid siden, hvor det jo netop var sådan, at man fra nogle af de forskellige repræsentanters side gjorde opmærksom på, at man ville gøre alt, hvad man kunne, selvfølgelig med de teknologier, man har til rådighed, og det synes jeg jo også lidt er svaret på det spørgsmål, som SF stiller mig.

Men jeg har nu ikke fået svar på, om SF selv har undersøgt konsekvenserne af det forslag, man selv fremsætter, altså i forhold til lukning af rensningsanlæg, i forhold til lukning af klimatilpasningsprojekter, i forhold til at begrænse mulighederne for power-to-x og det dér. Så det tyder det jo ikke på at man har. Har man slet ikke tænkt på det?

Kl. 13:44

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:44

Marianne Bigum (SF):

Jo, det har vi, og det synes jeg også jeg svarede på før.

Jeg vil spørge: Er det virkelig Venstres politik, at lovgivningen altid skal komme, efter at markedet selv har fundet nogle løsninger?

Kl. 13:44

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Værsgo til ordføreren.

Erling Bonnesen (V):

Nej. Jeg synes, jeg også tydeligt har markeret det, men det kan være, det så er blevet overhørt. Fra lovgivningsmagtens side strammer man løbende op på de tilladelser, der bliver givet. I forhold til fortyndingszoner synes jeg, det er meget fint redegjort for af både den foregående ordfører og også ministeren, nemlig at der er en løbende stramning af det, som man så skal leve op til. Så det hænger jo ikke sammen med det, som ordføreren selv spørger om her.

Kl. 13:45

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Så er der en kort bemærkning til fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:45

Leila Stockmarr (EL):

Tak til ordføreren for talen. Jeg har endnu ikke set dokumentation for det, ordføreren taler om, med, at med det her beslutningsforslag vil vi skulle lukke rensningsanlæg. Og jeg vil gerne gentage, at det, der står i beslutningsforslaget, er, at vi arbejder hen imod en udfasning i 2033. Det betyder jo netop, at vi vil give markedet noget. Venstre burde være enige i: 8 år til at omstille sig. Det er lang tid i relation til den krise, vores havmiljø står i.

Så derfor vil jeg gerne spørge ordføreren: Mener ordføreren ikke, at man på 8 år med den teknologiske udvikling, vi må antage at der vil ske, vil kunne nå ret langt i forhold til at etablere andre rensningsmuligheder og alternativer i forhold til at fastholde status quo? Og mener ordføreren ikke også, at hvis man sætter en udfasningsdato, skaber man mere lige konkurrencevilkår for de virksomheder, fordi de ved, hvad de har at gøre med, fordi lovgivningen er klar, i modsætning til hvordan den har været hidtil, hvor der jo er blevet administreret mildest talt lidt hulter til bulter?

Kl. 13:46

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:46

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Det er meget nemt at svare på, for der kan jeg jo henvise til det svar og den redegørelse, som ministeren allerede har givet tidligere i debatten, for der har ordføreren sådan set fået svaret på det. Og hvis man ikke mener, man lige nåede at fange det hele, så er man jo velkommen til bare at trække det ud, for alt, hvad der bliver sagt her fra talerstolen, kan man jo gå ind på sit kontor og så trække ud. Så det holder overhovedet ikke.

Og så har jeg jo klart og tydeligt markeret fuldstændig fra starten, også i Venstre, og det tror jeg gælder alle, at vi selvfølgelig ønsker at lave de tiltag til forbedringer af vandmiljøet, som det overhovedet er muligt. Der er jo ikke nogen, der er uenig i, at der er nogle udfordringer. Der er heller ikke nogen, der er uenig i, at vi skal gøre de realistiske tiltag, der kan tages for at forbedre det. Men vi skal jo ikke begynde at lukke det halve af samfundet, som er det, forslagsstillerne er i gang med her.

Kl. 13:47

Den fg. formand (Bjarne Laustsen):

Tak. Værsgo til spørgeren.

Kl. 13:47

Leila Stockmarr (EL):

Jeg har stadig ikke set dokumentation for, heller ikke med reference til ministerens tale, at det her forslag skulle lukke det halve samfund. Det mener jeg er en stærk overdrivelse, der ikke gavner debatten, for

at være helt ærlig. Men jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren: Hvis vi nu accepterer præmissen, som ordføreren fremfører, om, at det her handler om at påføre erhvervslivet nogle byrder – det er vi i Enhedslisten klar til, hvis det kan hjælpe vores lidende havmiljø – hvornår mener ordføreren så, at smertegrænsen er nået for, hvilken byrde den krise, vores havmiljø er i, påfører andre erhverv såsom vores fiskeri og vores turisme, som lider voldsomt under den krise, som bl.a. blandingszonerne er med til at fastholde og forværre?

Kl. 13:48

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:48

Erling Bonnesen (V):

Jamen nu har jeg flere gange, mens jeg har stået her, givet flere muligheder til både Enhedslisten og SF for at svare på, hvordan man vil forklare borgerne, at man vil begynde at lukke rensningsanlæggene. Der er ikke kommet et eneste svar på det, så det er jo helt tydeligt, at man kom temmelig skævt ind på den her sag. Og jeg har klart fremlagt meget tydeligt og gør det gerne en gang mere, at vi også i Venstre ønsker at arbejde alt, hvad vi kan for at forbedre havmiljøet og vandmiljøet og bruge de teknologiske løsninger, som løbende bliver udviklet, og det sker igennem den administration, som vi også tager fra regeringens side, og som miljøministeren jo fint har redegjort for tidligere.

Men jeg synes, vi mangler nogle svar fra Enhedslisten og SF: Hvordan vil man forklare borgerne, at man begynder at lukke rensningsanlæg? Hvad skal man gøre ved det?

Kl. 13:48

Formanden (Søren Gade):
Fru Sascha Faxe, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:48

Sascha Faxe (ALT):

Tak for ordet. I Alternativet opfatter vi rensningsanlæg som kritisk infrastruktur. De skal være med til at rense på en måde, hvor vores natur og vores planet kan være til med den menneskelige aktivitet, vi har. Før nævnte ordføreren power-to-x som en af de teknologier, som vi ser som en mulighed i fremtiden, og vi ved alle her i salen, at den enorme mængde vand, som ptx-teknologien skal bruge, skal være ekstremt ren. I dag er der kommet nye målinger om, hvordan vores drikkevand har det. Det ligger på for høje værdier i over 55 pct. af vores borerer rundt om i landet. Det er ikke godt nok til power-to-x. De er nødt til at rense det endnu mere end det. Altså, det skal være renere end vores drikkevand. Så vi har teknologi til at rense det. Hvordan stiller Venstre sig til, at vi bruger den form for teknologi på vores rensningsanlæg, så det, der kom ud i rensningsanlæggene, var så rent, at det kunne bruges til ptx-teknologi?

Kl. 13:49

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:49

Erling Bonnesen (V):

Det er meget nemt at svare på. Også i Venstre – ligesom alle andre – går vi ind for, at vi skal have rent drikkevand. Jeg er glad for, at vi generelt kan sige til danskerne, at man roligt kan drikke det danske drikkevand, fordi det har det godt. Er der så også nogle udfordringer på det område? Ja, det er der. I takt med at teknologien udvikler sig, så man kan måle mere og mere og finere og finere, kommer der selvfølgelig flere situationer, hvor man kan registrere, at der er nogle stoffer i grundvandet. Heldigvis er der så nogle grænseværdier, både

nogle politisk fastsatte og nogle sundhedsmæssigt fastsatte, og de er i langt de fleste tilfælde overholdt.

Så rækker taletiden ikke til at komme ret meget længere ind på det – andet end at jeg synes, at det er godt, at vi også har en udvikling af vores rensningsanlæg. Når vi ser over de sidste 10, 20, 30 år, er det helt tydeligt, at der heldigvis er sket en god udvikling i forhold til det. Så jeg er fuldstændig enig i, at rensningsanlæggene skal være toptrimmet og fungere. Det er derfor, de er der.

Kl. 13:50

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:50

Sascha Faxe (ALT):

Så hvis vi bruger den teknologi, som man bruger til at rense vand til power-to-x, vil der ikke være behov for blandingszoner, fordi vandet så vil være renere, end vores drikkevand er. Derfor vil jeg spørge, hvordan Venstre stiller sig til, at vi går ind og laver det krav og vi derfor faktisk sammen måske kunne gøre Enhedslisten og SF's forslag unødvendigt.

Kl. 13:51

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:51

Erling Bonnesen (V):

Jeg er ikke fagekspert, men jeg tror, at jeg har gjort meget tydeligt undervejs i debatten, at vi hele tiden skal fortsætte teknologiudvikling og presse på i forhold til det. Jeg er glad for, at både virksomheder og organisationer osv. siger til deres foretræder, at de vil tage det til sig så snart som muligt. Det spørgsmål, som ordføreren her rejser, kan vi da fint prøve at få afklaret i forbindelse med den udvalgsbehandling, som kommer. Og så kan jeg henvise til de svar, som jeg allerede har givet.

Kl. 13:51

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Erling Bonnesen fra Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 13:51

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Det er jo altid spændende at få lov at gå på talerstolen, når man kan mærke på stemningen ovre ved regeringspartierne, at det ikke er en debat, de har lyst til at være med i. Man kan høre overraskelsen på den yderste venstrefløj over, at de ikke kan få banket regeringen på plads og lave en ny tåbelig CO₂-afgift, nu bare på rent vand, for de plejer at få deres vilje.

Der er jo sandhed i argumenterne på begge sider af salen. Det er der jo. I Danmarksdemokraterne går vi ind på hele intentionen med, at vi ikke skal forurene vores vand. Det gør vi. Problemstillingen og grunden til, at vi kommer til at stemme imod, er det her med – og det har jeg tit været ude at sige – at lige så snart man sætter et årstal på, får man jo ikke bedste løsninger; så får man nok bare en løsning, som giver en god følelse i maven og ikke er så gennemtænkt. Og der kan vi så sætte streg under CO₂-afgiften på landbruget i Danmark som det eneste sted i verden. Det giver ingen mening, og det kommer det her heller ikke til at gøre.

For virkeligheden er, at vi, som Alternativet siger, sikkert godt kunne rense spildevandsudledningen så meget, at vi kan hælde det direkte ind i vores vandhaner – det kommer ikke til at være gratis.

Det gør det ikke. Og hvem betaler den regning? Det bliver ikke industrien, for det er jo ikke dem, som har problemstillingen; det bliver hr. og fru Jensen, der skal til at betale for, at vi opvarmer alt spildevand, der kommer igennem, og fordampningsprocessen gør, at vi får vand, som vi så kan rense i et kulfilter og putte ud igen. For det er jo det, vi er ude i at snakke om. Har I set, hvordan jeres lokale rensningsanlæg så ud, sidste gang der var skybrud? Er I klar over, hvor meget energi I skal bruge til at fordampe alt det vand?

Det gør dog ikke, at intentionen ikke er rigtig. For det er den. Socialistisk Folkeparti har vores fulde opbakning i Danmarksdemokraterne til at gå linen helt ud i forhold til det her, for vi skal have rent vand. Vi skal ikke forurene vores vand. Det skal vi ikke. Men Socialistisk Folkeparti skal bare huske på, at der også skal være noget industri, der kan betale regningen. Og så er det senest i 2033 eller 2035; det skal altid være sådan lige en valgperiode eller to ude i fremtiden, så man kan blive genvalgt et par gange for det i de rigtige kredse.

Virkeligheden er, at hvis vi vil miljøet det bedste, jamen så ville vi alle sammen gøre det. Vi ville alle sammen sørge for, at der bliver renere vand. Vi ville også alle sammen sørge for, at der er nogen, der har en produktion, så at vi har et sygehus og vi har råd til at lave en kunstgræs golfbane, næste gang der er kommunalvalg, og alle de andre ting, vi bruger midler på, for at danskerne også har velfærd. Det er ikke enten-eller. Det er både-og, om end det er fuldstændig rigtig – og det bliver Enhedslisten bare nødt til at acceptere – at med det her forslag bliver man nødt til at lukke rensningsanlægget, for virkeligheden er, at vi ikke kan rense det. Det er ikke rent, når det kommer derud, medmindre Alternativets opvarmninger og kulfiltre kommer til udmøntning, og det tror jeg ikke vi har råd til. Der er også andre ting, vi skal bruge penge på.

Når det så er sagt og jeg har været den kedelige, den sådan lidt voksne, der siger, at der er to sider af samme sager, så vil jeg også godt have lov til at bakke op om SF, for noget, der undrede mig meget, var, at vi sidst på året sidste år havde en minister, havets minister, der havde en Harboeresag, hvor vi først fik at vide, at man målte sig til tallet for den ekstra forurening og udledning, og så fik vi at vide, at man ikke målte sig det, men at det faktisk var noget, man gjorde på en lommeregner, og at grunden til, at man ikke havde gjort noget ved det endnu, var, at man ikke havde sat det punkt på, hvor man skulle bruge lommeregneren. Så jeg vil også give SF fuldstændig ret: Vi har en minister, der siger alle de rigtige ting, men der sker ikke ret meget.

Intentionen er, at ministeren nok bør lade være med at have lyst til at gå frem og sige, at man er havets minister, og at man gør en masse, når så der ikke rigtig sker noget. Der kunne ministeren så tage det her ned som en god intention om, at vi jo faktisk er et samlet Folketing, der gerne vil have rent vand i vores have. Det er vi. Så jeg tror ikke, man skal være så bekymret for at komme i arbejdstøjet og rent faktisk gøre noget for det.

For det er jo fuldstændig rigtigt, at vi ikke kan leve med 20 år gamle godkendelser eller med, at man siger: Vi ser på det i morgen. Vi skal jo se på det nu. Og så skal ministeren også have en cadeau, for det tror jeg også at vi er begyndt at se på. Men hvor hurtigt er vi begyndt? Det er jo det, der er det store spørgsmål, og der kan vi godt være lidt uenige med ministeren. Vi synes nok heller ikke i Danmarksdemokraterne, at man er begyndt hurtigt nok. Man kunne nok godt gøre det lidt hurtigere og få set tingene igennem, så vi kan få noget rent vand i vores åer og i vores fjorde, sådan at vi slap for på andre områder at skulle høre på, at hvis bare vi kaster en flintesten ud et sted, så dør al ålegræsset, og så skal vi lave et forbud der – der, hvor det passer godt, nemlig langt væk fra, hvor ministeren selv bor. Det her gør lidt mere ondt, for det er ministerens ansvarsområde. Vi kan snakke om situationen ude i Harboøre. Den er ikke løst endnu. Den burde man kunne løse. Man kunne starte der.

I Danmarksdemokraterne kommer vi til at stemme nej til forslaget, som det lægger, og det er primært på grund af de meget hårde bagkanter, der er med årstallene. Jeg tror ikke, vi er i mål, og jeg tror, at vi kommer til at ramme dansk erhvervsliv og yderområderne ekstremt hårdt med det her. Hvis der kan lempes på det, tror jeg, at Danmarksdemokraterne ville være en givtig medspiller at få med ind. Danskerne fortjener, at vi udleder mindst muligt af kemikalier og spildevand i naturen. Det må være det, vi alle sammen herinde kan sætte to streger under.

Kl. 13:57

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:57

Marianne Bigum (SF):

Mange tak, og tak for talen og for den trods alt positive tilkendegivelse. Jeg vil sige to ting. Det ene er, at jeg er fuldt ud klar over, at man ikke kan få et renseanlæg og en ekstra rensning gratis. Selvfølgelig kommer det til at komme med omkostninger. Spørgsmålet er, om det kommer til at være omkostninger, som er helt på månen. Det mener jeg stadig væk ikke det er. Det mener jeg ikke er realiteten, sådan som jeg hører det. Det, jeg vil spørge ordføreren om, er det her, der handler om, at når vi har sagt 2033, så har det ikke noget at gøre med valgkamp, så har det noget at gøre med, at det er der, hvor vi skal lave den næste vandområdeplan. Så syntes vi, det passede godt sammen der.

Det andet er, at nu har ordføreren jo også selv nævnt erhvervslivet, og jeg ved, at han kommer fra erhvervslivet. Er det ordførerens oplevelse, at erhvervslivet af sig selv går ud og køber miljøteknologier, som koster penge, førend der ligger krav til, at man skal gøre det?

Kl. 13:58

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:58

Kim Edberg Andersen (DD):

Nu er erhvervslivet jo ikke sådan noget, man kan sætte i bås, i forhold til hvem der gør hvad. Personligt har jeg været i virksomheder, hvor det var bundlinjen, der betød mest, og så ville man ikke gøre det. Men jeg har også været i virksomheder, hvor man faktisk gik forrest og tog et ansvar, lige fra at tage lærlinge til at behandle miljøet godt. Så nogle virksomheder gør det, men det bliver jo en konkurrenceforvriddning, idet det produkt, du leverer, alt andet lige jo så vil være lidt dyrere. Men det gør det jo ikke klogt at sætte skarpe rammer ned, hvis teknologien ikke er der alligevel, heller ikke over for erhvervslivet, fordi man så får dumme løsninger – læs CO₂-afgift på landbruget.

Man kan også herindefra begynde at sætte nogle rammer ned, som ikke er nødvendige. Men i forhold til den grønne omstilling så vi, at erhvervslivet jo også er villige til at flytte sig, hvis de får nogle signaler herindefra om, hvad det er, vi ønsker. Der synes jeg måske, at den her regering vakler lidt i geledderne, for når man har en forurening oppe i Harboøre, hvor vi har set et billede af et rør, hvor urensset spildevand kommer ud – og det har det for øvrigt gjort på samme niveau i over 30 år – kan jeg godt forstå, at danskerne ikke kan forstå det, og så bliver det i hvert fald nogle mærkelige signaler. Så får man måske det signal, at man kan slippe af sted med det, hvis bare man kigger den anden vej.

Kl. 13:59

Kl. 14:01

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:59

Marianne Bigum (SF):

Tak. I forhold til signaler er jeg i øvrigt meget enig. Vandrammedirektivet er jo mere end 20 år gammelt, så signalerne har sådan set været super klare, men der er ikke rigtig sket nok. Så det er jo ikke signaler alene, som får et erhvervsliv til at rykke sig.

Det, jeg vil spørge om, handler om, at ordføreren siger det her med det konkurrenceforvridende, og det er faktisk også en af mine grunde til, at jeg synes, vi skal have klare regler. For som det er nu, er det jo netop sådan, at de virksomheder, som har råd til at gøre noget, går forrest, men så kan de blive undermineret af de virksomheder, hvor det kun er bundlinjen, der tæller. Her vil klare regler jo betyde, at bundlinjen også vil følge trop. Er ordføreren enig i det?

Kl. 13:59

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:59

Kim Edberg Andersen (DD):

Men lidt ligesom det med, hvor stor vilje til at ofre dansk landbrug som den her del af Folketingssalen har, så er det jo kun aktuelt i de situationer, hvor de produktioner, vi har, ikke kan flytte sig. Det gælder typisk folk, der f.eks. bygger et hus. Det er vel nærmest kun folk, der bygger huse, der ikke kan flytte sig længere. Problemet er, at hvis vi laver noget og kun laver det i Danmark i 2033, flytter de altså bare til Sverige eller Norge eller Polen, præcis som Danmarksdemokraterne sagde i forhold til CO₂-afgiften. Der kommer mælken og ostene bare alle de andre steder fra. Så der er ikke nogen forskel på det. Den eneste forskel, der er på det, er, at regeringen tilsyneladende har fået kolde fødder her og ingen problemer har med at slagte landbruget.

Kl. 14:00

Formanden (Søren Gade):
Fru Sascha Faxø, Alternativet. Værsgo.

Kl. 14:00

Sascha Faxø (ALT):

Tak. Det helt store spørgsmål for mig er egentlig: Har vi råd til at lade være? Nogle af de ting, vi taler om herinde, f.eks. taler vi om fertilitetsbehandling, og det er ikke særlig billigt for vores samfund. Men vi står med en kemisk situation, som har gjort, at fertiliteten daler og den fortsætter med at dale. Vi står med en masse kræft i vores samfund, og det er bestemt heller ikke faldende, og det er også hamrende dyrt. Vi ser, at den blå turisme, som tjener flere penge hjem og skaber flere jobs i Danmark, end landbruget gør, får sværere og sværere ved det, hvis vores vandmiljø har det så dårligt, som det har det. Jeg havde skrevet én ting til. Jo, vi har jo nogle forestående fiskeriforhandlinger. Vi ser jo også, at det går ud over fiskebestanden, og vi kommer til at tale om, hvor mange fisk vi kan fiske. Så der er nogle økonomiske konsekvenser, både nogle udgifter og nogle faldende indtægter, af at vi har et så dårligt havmiljø, så har vi råd til at lade være?

Kl. 14:01

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kim Edberg Andersen (DD):

For at have råd til at lade være skal man jo have råd til at starte med. Og det er det der med, at hvis man sørger for, at man slet ingen penge har, får vi jo ikke andet end råd til at lade være, for så har vi ikke råd til at gøre det. Det er lidt det med præmissen, i forhold til at der skal penge ind på kontoen, inden du gør noget.

Jeg vil bare sige, at jeg altså er fra Nordjylland, og jeg er fra omkring Limfjorden, og en af de mest tåbelige ting, jeg har fundet ud af, er, at nu må de ikke bruge muslingefiskeri mere, selv om det flyder med muslinger, og muslinger renser jo vandet, men det har vi så fået ødelagt også. Det er det, jeg siger herinde, altså at vi skal gøre ting med hjernen og ikke med de her hårde bagkanter, for jeg er enig i, at vi skal gøre noget. Ville det være godt og givtigt? Ja, det ville det, men vi bliver nødt til at se det i et samspil, for vi er i en global økonomi, så vi bliver nødt til at gøre det her sammen med nogen, for gør vi det selv, flytter de her virksomheder. Jeg ville gerne se, hvordan det ville se ud med dansk økonomi, hvis vi satte hårdere bagkanter på f.eks. Novo Nordisk og de valgte at flytte til Sverige i stedet for. Vi skal altså også gøre det med hovedet, selv om det føles rigtig godt at sige det her. Det er bagkanten, der er min store problematik i forslaget, det må jeg indrømme. Jeg synes, intentionen er rigtig.

Kl. 14:02

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:02

Sascha Faxø (ALT):

Nu vil jeg lade følelserne være ordføreren og ikke mine egne. Vi har andre diskussioner i de her dage om penge og om, om vi skal bruge dem på forkant og forberede os på noget, som kunne være en trussel og farligt for os, bl.a. på forsvarsområdet, hvor vi bruger en del penge. Vi har for længst rundet de 2 pct., og vi skruer mere og mere op. Det er ikke en krig, der er i Danmark lige nu, det er med forestillingen om, at der kan komme en krig, eller at vi er under en trussel, at vi bruger de penge. Hvordan er det her forsvar, altså det militære forsvar, i forhold til en reel trussel, vi har i havet, vigtigere end den reelle trussel, vi lever med til daglig?

Kl. 14:03

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:03

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg kan huske, at vi tilbage i 1980'erne havde den kolde krig og vi havde en Limfjord, man ikke måtte bade i. Og hvis jeg skal vælge, fordi vi er kommet tilbage i en situation, hvor vi har en Putin og et Ukraine og en problemstilling i forhold til den trussel, det udgør i forhold til danskerne, kontra en Limfjord, der ikke har haft det bedre i min levetid, og om jeg så skal lukke rensningsanlægget, fordi jeg har fundet en hård bagkant, så vælger jeg det første: Lad os bruge nogle penge på forsvaret og så gøre det her i bidder. Nu ved jeg ikke, om jeg får ret eller ministeren får ret – det kan være, vi begge to får ret – men et eller andet sted mellem 2035 og 2045 skal vi jo have fundet en løsning på det alligevel.

Kl. 14:04

Formanden (Søren Gade):
Fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:04

Kl. 14:06

Leila Stockmarr (EL):

Tak til ordføreren for talen. Vores partier har jo ikke sådan meget tilfælles, men vi har dog det tilfælles, at vi kerer os om, hvordan den helt almindelige dansker har det, og hvordan man sikrer sig, at vi holder hånden under nogle af dem, der er mest pressede, i vores samfund. Det er jo også et stykke hen ad vejen det, det her forslag handler om. Det handler jo om, at vi har en praksis med de her blandingszoner, hvor vi i årevis har administreret på en måde, som Danmarks Radio jo har afdækket til hudløshed, hvor det er helt tydeligt, at man ikke har administreret efter et princip om, at forurenere betaler. Man har ladet forurenere forurene, man har endda ladet forurenere være helt inde i det politiske maskinrum – det har Danmarks Radio jo selv været med til at afsløre, f.eks. i forhold til Cheminova.

Den praksis og varetagelsen af de forurenende virksomheders interesse er jo sket på bekostning af helt almindelige menneskers adgang til rent badevand og deres mulighed for at nyde de danske kyster og tage på sommerferie med familien i Danmark uden at være bange for, at det vand, de bader i, er giftigt. Kan ordføreren ikke følge den logik?

Kl. 14:05

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.**Kim Edberg Andersen (DD):**

Altså, ordføreren er enig i, at sagen om udledning fra Cheminova ikke er køn. Jeg er jo også fra Vestjylland, og jeg kan altså ikke mindes at have hørt, at hverken dem, som bor i området, eller os andre, ikke kan bade i det vand, der er derude. Så man skal også lige passe på med, hvordan man lægger snittet, i forhold til hvor voldsomt og hvor stor problemstillingen i det her er.

Til gengæld hørte jeg ikke den samme bekymring fra Enhedslistens side, dengang man slagtede dansk landbrug, for der var man ikke bekymret for dem, der boede ude i landzonerne – overhovedet slet ikke. Så jeg bliver nødt til at sige: Vi er enige om præmissen om, at man ikke skal forurene, og at forurenere skal betale, ja; men man skal bare huske, at i sidste ende er det altid forbrugeren.

Kl. 14:06

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:06

Leila Stockmarr (EL):

Men det er jo netop det, det her handler om. Det er jo, at den praksis, der er, nemlig at man giver virksomhederne lov til at forurene, går ud over den almindelige dansker, der vil tage på ferie ved Vesterhavet, og den almindelige fisker, der fisker i Vesterhavet, og som har svært ved at fange fisk, der ikke er fyldt med tungmetaller eller andet; en praksis, hvor vi tilgodeser erhvervslivet på bekostning af helt almindelige danskeres ret og adgang til at nyde ren og fri natur. Det her er jo meget principielt, og det er også derfor, vi har fremsat det her forslag; vi vil have en udfasningsdato, der sikrer, at industrien ikke kan drive rovdrift på almindelige danskeres ret til natur. Det kunne jeg godt tænke mig at ordføreren forholdt sig til.

Kl. 14:06

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.**Kim Edberg Andersen (DD):**

Nu bliver jeg jo helt rørt over Enhedslistens bekymring for dansk fiskeri. Det er da første gang, jeg har hørt det, for normalt kan det nærmest ikke slagtes hurtigt nok. Dansk fisk er jo ikke fyldt med tungmetaller. Jeg bliver også nødt til at tage til genmæle mod den præmis, hvor Enhedslisten bare slynger noget ud uden at have belæg for det. Men det gør ikke, at vi ikke skal passe på vores vandmiljø – selvfølgelig skal vi det – men vi skal jo ikke lukke al dansk produktion, samtidig med at vi gør det. I Danmarksdemokraterne har vi bare det her rigtig sunde forhold til, at folk også godt kan lide at have et job og betale deres regninger. Vi kan ikke alle sammen leve i sådan en eller anden kommunistisk fantasi, hvor det er andre, der gør arbejdet, for der er jo nogle, der skal tjene pengene til de andre.

Kl. 14:07

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til fru Pernille Vermund fra Liberal Alliance.

Kl. 14:07

(Ordfører)**Pernille Vermund (LA):**

Tak for ordet. Beslutningsforslaget fra SF og Enhedslisten, som vi behandler i dag, vil pålægge regeringen at ændre administrationen af miljøgodkendelser og udledningstilladelser, så blandingszoner for farlige stoffer afvikles senest i 2033. Derudover skal regeringen igangsætte en accelereret revision af samtlige eksisterende punktkilders miljøgodkendelser og udledningstilladelser, som skal påbegyndes snarest muligt og være afsluttet inden udgangen af 2027.

I Liberal Alliance deler vi det overordnede mål om, at vi løbende skal forbedre vores vandmiljø, og at det bl.a. skal ske, ved at vi konstant strammer kravene til rensningsteknologierne og reducerer udledningerne af miljøfarlige stoffer både fra punktkilder og diffuse kilder. Vi vil i Liberal Alliance gerne være med til at pålægge regeringen at sikre, at vi i Danmark er mere ambitiøse med hensyn til vores hav- og vandmiljø, end man eksempelvis er andre steder i EU, og vi vil også gerne være med til at pålægge regeringen at afsøge, om der er ressourcer nok til en opdatering og eventuel fornyelse af de konkrete udledningstilladelser – det tager i dag alt for lang tid. Det gælder ikke kun i de kommende år, hvor der er afsat penge til en taskforce på området.

Men helt at forbyde blandingszoner vil ikke alene gøre det svært for danske rensningsanlæg at opfylde kravene til udledninger i den kommende tid. Et totalt forbud vil også gøre det svært at udvikle og drive nye teknologier, der er afgørende for at løse fremtidens problemer, ligesom udviklingen af nye behandlingsformer på sundhedsområdet kan blive begrænset af et reelt forbud.

Vi skal passe på vores havmiljø og vores vandmiljø og sikre, at vi hele tiden bliver mere ambitiøse og stiller strengere krav til udledninger uden at blokere for, at virksomheder i Danmark også fremover kan være med til at levere løsningerne på fremtidens udfordringer.

Tak for ordet.

Kl. 14:09

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Pernille Vermund fra Liberal Alliance. Jeg byder nu velkommen til hr. Henrik Frandsen fra Moderaterne.

Kl. 14:09

Kl. 14:13

(Ordfører)

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, formand, og tak til forslagsstillerne for at fremsætte dette forslag. I Moderaterne er vi sådan set enige med forslagsstillerne i, at det er helt afgørende, at vi hele tiden bestræber os på at forbedre det danske havmiljø. Vi er også enige i, at vi hele tiden skal nedbringe mængden af miljøfarlige stoffer i det danske havmiljø mest muligt.

Vi kommer dog ikke til at stemme for forslaget af flere årsager. Hvis vi vælger helt at forbyde blandingszoner, ville det have meget store konsekvenser for det danske samfund. Der er mange af de ting, vi egentlig meget gerne vil gøre, som ville blive umulige eller blive uforholdsmæssigt dyre at gennemføre, og det er vel at mærke, uden at det giver den helt store, nævneværdige miljømæssige betydning.

Noget, der f.eks. ville være umuligt inden for den grønne omstilling, er at etablere ptx-anlæg, da de har brug for at komme af med den restmængde vand, der vil være, når man oprenser det. Det kan være spildevand, eller det kan også være rent vand, man putter ind, og så får man en restkoncentration tilbage, som det vil være umuligt at komme af med, og derfor vil det være umuligt at etablere ptx-anlæg, hvis vi helt forbyder blandingszoner.

Nu er det jo heller ikke sådan, at der er tale om, at vi har fuldstændig lovløse tilstande – langt fra. For det første kræver det jo en tilladelse til at udlede, for at man overhovedet kan få lov til at komme i gang til at starte med. Den får man kun, hvis man kan dokumentere, at man bruger den bedste tilgængelige teknologi. Reglerne siger så også, at mængden af stoffer skal reduceres i blandingszonerne over tid. Det bliver der stillet krav om i de tilladelser, man får, altså om, at man hele tiden skal forholde sig til det. Så der er allerede i dag store krav for at få en tilladelse, ligesom der er fokus på, at der sker en udvikling af den nødvendige teknologi for at nedbringe udledningerne over tid, netop ved at man bruger det, man kalder for den bedste tilgængelige teknologi. Dette understøttes også af de nye krav i byspildevandsdirektivet, som også er et stort skridt i den retning, vi alle sammen gerne vil.

Så på baggrund af at vi i Moderaterne mener, at man med den nugældende lovgivning har de nødvendige redskaber til at sikre så lille en belastning af vores havmiljø som muligt, og da der også i dag er krav om, at udledningerne jævnlige skal tages op til revision og nedbringes over tid, og da det samtidig er uforholdsmæssigt store omkostninger, det vil påføre samfundet, hvis vi forbyder blandingszonerne, kan Moderaterne ikke støtte beslutningsforslag B 89. Tak for ordet.

Kl. 14:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en, der har ønsket en kort bemærkning, og det er fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:13

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Tak til ordføreren for talen. Jeg er ikke overrasket over, at ordføreren bakker op om regeringens politik. Men jeg vil alligevel stille et spørgsmål, for jeg undrer mig lidt over, at der bliver holdt så meget fast i det her med de bedst tilgængelige teknikker. Det bliver ligesom sagt, som om de ikke findes, og at vi derfor skal vente. Så jeg vil prøve at omformulere det og spørge på en anden måde: Vil ordføreren bakke op om, at man skal investere i teknologier, selv om de er dyrere på markedet end den nuværende rensningsteknologi?

Kl. 14:13

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Henrik Frandsen (M):

Jeg tænker, at det er helt naturligt, at der skal investeres i teknologi, fordi man jo netop også tager blandingszonerne op til revision med jævne mellemrum. Og det skal man gøre; det er meget, meget vigtigt. Der er det jo så, at der er krav om, at man i dag skal bruge den bedst anvendelige teknologi. Der er rigtig mange faktorer, der kan afgøre, hvad der er den bedst anvendelige teknologi. Det er bl.a. også økonomi, for man kunne jo godt forestille sig, at man fik udviklet en teknologi, som var helt perfekt og kunne løse problemet fuldstændig, men som var så uforholdsmæssig dyr, at man blev nødt til at lukke den virksomhed, eller hvad det er, der udleder. Og dermed er den jo ikke økonomisk bæredygtig. Så bæredygtighedsbegrebet dækker over rigtig mange forskellige elementer.

Kl. 14:14

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 14:14

Marianne Bigum (SF):

Tak. Skal jeg forstå det sådan, at uforholdsmæssigt dyrt er det niveau, hvor virksomheden bliver nødt til at lukke? Altså, vil ordføreren op til det niveau have det o.k. med, at vi har regulering, som presser mere på for at bruge de her teknologier? For der findes jo rensningsteknologier, som godt kan rense de her ting. Ja, de koster lidt mere, og i dag bliver de ikke brugt, selv om de godt kunne udvikles mere. Og al ny teknologi har jo skullet have en modningsperiode, før den økonomisk kan konkurrere.

Kl. 14:15

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 14:15

Henrik Frandsen (M):

Jamen jeg tænker, at det, der er vigtigt i den her sammenhæng, er at stille kravene på en måde, så man gradvis presser teknologiudviklingen så meget, som man kan. Det er ikke sådan, at vi ikke skal stille krav om, at man skal være ambitiøs her, for det mener jeg at man skal. Men man skal bare gøre det på en måde, så teknologiudviklingen selvfølgelig kan følge med, men også, så vores erhvervsliv og vores virksomheder og vores grønne omstilling, for også at tage det eksempel, kan følge med, og at vi ikke bare løser problemet ved at lukke virksomhederne, altså smider barnet ud med badevandet – at patienten døde, men operationen lykkedes. Det er jo ikke der, vi vil hen i den her sammenhæng.

Kl. 14:15

Formanden (Søren Gade):

Fru Sascha Faxø, Alternativet. Værsgo.

Kl. 14:15

Sascha Faxø (ALT):

Tak, og tak til ordføreren for talen. I talen taler ordføreren om power-to-x, som vil have noget rest, som skal renses og sandsynligvis også udledes. Som jeg talte om tidligere i dag, bruger de jo også enorme mængder vand – altså enorme mængder meget rent vand – når man laver den teknologi.

Vi står i en situation, hvor vi lidt snakker om, hvem der skal betale hvad. Vi har et sygehusvæsen, som er gratis, vi har uddannelsesinstitutioner, som er gratis, og i Danmark har vi ekstremt billigt drikkevand tilgængeligt. Vi ser det også som en offentlig opgave, at det er os, der tager os af havmiljøet. Men det er jo ikke os, der får alle gevinsterne ved de her virksomheders teknologier. Så hvor langt

går kravet i forhold til at sige, at de her virksomheder også skal være med til at betale en større andel, både når de skal have adgang til det meget rene vand, og i forhold til det, de skal hælde ud i den anden ende?

Kl. 14:16

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:17

Henrik Frandsen (M):

Nu er jeg jo ikke ptx-ekspert, men jeg har da alligevel forstået så meget af det, at man, som ordføreren også siger, dels skal bruge store mængder vand. Man behøver ikke nødvendigvis bruge rent vand, men det vand, der skal indgå i selve processen, skal være kemisk rent vand. Det foregår jo på den måde, at man får vandet ind i anlægget, at man renser urenhederne fra, og at de så bliver gemt i en restmængde af vandet. Det er den restmængde af vandet, der er det spildevand, som anlægget så skal bortskaffe efterfølgende. Selv om det vand, der kommer ind i anlægget, er langt under grænseværdierne, kan den restmængdevand, der kommer ud af anlægget, sagtens være over grænseværdierne. Det er det, der – som jeg har forstået det – er problematikken omkring ptx-anlæg. Der synes jeg jo bare, at vi skal anerkende, at det er sådan, det er. Det er også derfor, blandingszoner er nødvendige. Men det kan jo godt være, at vi kommer i en situation på grund af den teknologiske udvikling osv., hvor det slet ikke er nødvendigt at have den bekymring længere. Men det er bare ikke der, vi er lige nu i hvert fald.

Kl. 14:18

Formanden (Søren Gade):
Fru Sascha Faxø.

Kl. 14:18

Sascha Faxø (ALT):

Så lad mig stille spørgsmålet på en anden måde. Som samfund står vi med en kæmperegning med vores havmiljø – det er vi enige om – som er forårsaget af nogle, som ikke har renset undervejs. Hvor går grænsen for Moderaterne, i forhold til at forurenere selv skal betale?

Kl. 14:18

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:18

Henrik Frandsen (M):

Jeg mener faktisk, at med den praksis, der er i forhold til blandingszoner, er det langt hen ad vejen forurenere, der betaler. Når vi stiller højere og højere krav til blandingszonerne, i forhold til at der må komme mindre og mindre ud, pålægger vi jo netop virksomhederne og rensningsanlæggene en udgift til at betale for den teknologi og til at indføre den teknologi, som skal til, for at man kan nedbringe udledningerne over tid. Så jeg synes faktisk, at der er et stort element af forurenere betaler-princippet i den her måde, det foregår på.

Kl. 14:19

Formanden (Søren Gade):
Fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:19

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Nu er det jo nærmest blevet en etableret sandhed her i dag, at det her beslutningsforslag vil lukke de danske rensningsanlæg. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ordføreren om noget. I maj 2024 skrev en administrerende direktør ved navn Jan

Glerup fra et firma, der håndterer spildevand, altså at privat renselanlæg, der renser giftigt kemikalieholdigt spildevand for alle mulige aktører, at man havde desperat brug for klarere regler på det her område. Så vi har et eksempel på en privat virksomhed, der renser vand, og som efterspørger regulering, herunder en udfasningsplan og et stop for brug af blandingszoner, fordi det vil styrke konkurrencevilkårene og selvfølgelig gavne havmiljøet. Men det vil også styrke de danske virksomheder i forhold til at eksportere deres teknologier til andre lande og fastholde Danmark som en grøn føre nation, som jeg ved ordføreren parti ynder at kalde Danmark. Så hvordan passer det ind i fortællingen, at vi faktisk har aktører, som siger det modsatte af, hvad der bliver sagt fra talerstolen i dag?

Kl. 14:20

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:20

Henrik Frandsen (M):

Jeg mener, at der i den måde, vi administrerer på i dag, også er klare regler for, hvad man må. Man får jo en udledningstilladelse, som er meget tydelig. Der er også et krav om, at det skal tages op til revision med bestemte mellemrum, så jeg mener klart, at der er klare regler i dag.

Men jeg vil da selvfølgelig også sige, at hvis man tilhører den del af erhvervslivet, der lever af at udvikle teknikker til rensning af spildevand, så vil man jo selvfølgelig ikke blive ramt af, at der kommer krav om at nedlægge blandingszonerne, i hvert fald hvis man kan komme med løsningerne der. Jeg tænker så ikke, at det er der, vi er, altså at det er en mulighed i forhold den økonomiske holdbarhed i erhvervslivet i Danmark i dag, at vi kan gøre det, og der er heller ikke udsigt til, at vi kan gøre det i 2033. Men jeg synes, det er vigtigt, at vi stadig væk understøtter de virksomheder, som arbejder med de teknologier, i, at de hele tiden skal komme med nye muligheder og nye løsninger. Og det gør vi jo netop ved hele tiden at pålægge større og større krav til de blandingszoner.

Kl. 14:21

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:21

Leila Stockmarr (EL):

Jeg tror ikke helt, jeg forstod sådan kernen i det svar. For det, jeg spørger om, er, at vi har en aktør, der ikke bare udvikler teknologier, men som renser spildevand, og som efterspørger, at der kommer klarere regler, herunder at vi udfaser blandingszonerne for at styrke de virksomheder og bringe Danmark på forkant, både i forhold til at holde vores havmiljø rent, men også konkurrencemæssigt. Hvorfor er det, at man fra Moderaternes side ikke synes, at det er en relevant stemme i en debat? Det var det ene, og den sidste ting er, at jeg stadig savner dokumentation for, at det her vil betyde, at rensningsanlæg og andre virksomheder vil dreje nøglen om i morgen eller i 2033, hvis vi vedtog det her beslutningsforslag.

Kl. 14:22

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:22

Henrik Frandsen (M):

Det er jo allerede sådan i den lovgivning, vi har i dag, at der bliver stillet større og større krav til blandingszonerne. Det er jo netop det, der også driver teknologiudviklingen, altså at man gør det. Og den virksomhed, der bliver refereret til her, er jo en af frontløberne.

Det er jo en af fremtidens helte, fordi de er i stand til at komme med de løsninger, der skal til, for at vi hele tiden kan arbejde med blandingszonerne. Derfor er det vigtigt, og derfor vil jeg gerne bakke op om, at der skal stilles nogle meget, meget præcise krav til, hvad man må udlede i de blandingszoner, og hvad man ikke må udlede. Det mener jeg vi gør i dag, men det skal vi også gøre i fremtiden.

Kl. 14:22

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 14:22

Kim Edberg Andersen (DD):

Som et menneske, der har arbejdet som kloakmester hele sit liv, mere eller mindre, med spildevand, så bliver jeg bare også nødt til at angribe det. Det er jo meget fint, at man har en leverandør af noget, der kan rense procesvand, for det er jo det, man snakker om fra Enhedslistens side; man kalder det så spildevand. Men er ordføreren enig i, at den her operatør ikke har været ude at tilbyde et tilsvarende anlæg, han kan sætte på udledningen fra et rensningsanlæg i de store mængder? Det er jo ikke sådan noget, vi snakker om. Vi snakker om, at forureneren skal betale, og det er vi enige om er forbrugeren i sidste ende.

Er vi ikke også enige om, at den leverandør til rensning af procesvand ikke ville kunne redde de danske rensningsanlæg, hvis man lavede det her, altså tager hele elefanten på en gang, som der er tale om her? Hvis man snittede den op, kunne man måske komme lidt i mål. Det ville blive meget fordyrende, og der er nogle virksomheder, der ville blive nødt til at lukke, på grund af at det blev ekstremt fordyrende.

Men er det ikke, fordi Enhedslisten forsimpler det her og tager én præmis og ligesom kører den ud over det hele, og så kan alting lykkes? Og er det ikke fuldstændig korrekt, at der ikke er teknologier på markedet lige nu i den skala, der skal til, for at rensningsanlæg kan udlede vand, vi kan putte direkte i vandhanen, altså sådan som det står til lige nu?

Kl. 14:23

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 14:23

Henrik Frandsen (M):

Det er jo nok i virkeligheden en diskussion, som hr. Kim Edberg Andersen skal tage med Enhedslisten, altså om der er de her teknologier. Jeg er ikke bekendt med, at der findes teknologier i dag, der lige kan løse den her udfordring, men verden står jo ikke stille. Heldigvis sker der jo både gode og dårlige ting. Altså, det er ikke godt, at der sker dårlige ting, men heldigvis sker der jo gode ting, og der sker hele tiden udviklinger. Det gør der altså også på det her område, og det, der er småt i dag og måske på laboratoriebasis kan løse udfordringerne, er jeg helt sikker på der også vil være gode danske innovative virksomheder, som vil arbejde videre med og få op i stor skala, så man måske en dag kan forestille sig, at vi kan stille så skrappe krav til de her blandingszoner, af den her diskussion måske i hvert fald ikke er lige så relevant, som den er i dag, altså at det vil blive på et lavere niveau sådan rent udledningsmæssigt, at vi tager diskussionen.

Kl. 14:24

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kim Edberg Andersen (DD):

Det her beslutningsforslag udspringer også af den Harboøresag, hvor vi alle sammen bare må se i øjnene, at der ikke rigtig er sket det helt store. Vil en ordfører fra et regeringsparti så fortælle mig: Har man fundet målepunktet? Har man forholdt sig til udledningen fra det gamle Cheminova oppe ved Harboøre? Har man lavet en ændring der, eller er man bare stadig væk i proces i forhold til det her?

For problemstillingen er jo, at man ved, at hvis man finder det målepunkt og så stadig væk tillader urensset spildevand derude, så bryder man andre lovgivninger. Så vil ordføreren ikke bare forklare mig – når jeg nu hører, at regeringen er så villig til at løse det, der kan løses – om man har løst noget så nemt som at fastsætte et målepunkt?

Kl. 14:25

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 14:25

Henrik Frandsen (M):

Nu har jeg ikke lige været inde at læse op på lige præcis den ene konkrete sag der. Men jeg er jo helt overbevist om, at man i den sag også har fået en tilladelse, en udledningstilladelse, og at der er nogle helt konkrete rammer for den udledningstilladelse og nogle helt konkrete ting, man må. Det går jeg selvfølgelig ud fra at virksomheden overholder, og hvis ikke den gør det, så må man jo komme efter dem på grund af det.

Så jeg har ikke noget kendskab til, at de ikke skulle overholde de regler, der ligger i dag.

Kl. 14:26

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Henrik Frandsen fra Moderaterne. Jeg byder nu velkommen til hr. Rasmus Jarlov fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:26

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Jeg vil forsøge at gøre det ganske kort, da jeg skal over til et forligskredsmøde i Forsvarsministeriet. Men jeg har heller ikke så meget at tilføje til de kommentarer, der er kommet fra alle de øvrige partier, som ligesom Konservative kommer til at stemme imod forslaget. Jeg synes, ministeren gav en udmærket redegørelse for argumenterne for og imod.

Vi har sympati for forslaget, men vi foretrækker ligesom de øvrige partier også at arbejde inden for den ramme, der er, altså at vi gradvist øger kravene i takt med teknologiudviklingen, så vi kan få så rent vand som muligt, men ikke tager det skridt at forbyde blandingszoner på nuværende tidspunkt. Tak.

Kl. 14:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Rasmus Jarlov fra Det Konservative Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten.

Kl. 14:27

(Ordfører)

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Hele vejen rundt om Danmark er vores havmiljø i dårlig kemisk tilstand. Faktisk er kun 5 pct. af vores kystvande i god tilstand. Derfor vil jeg faktisk gerne starte med at sende en kæmpe stor tak til de mange helt almindelige mennesker i Danmark,

der de seneste år har engageret sig i at råbe os politikere op med kravet om at vende den triste udvikling for vores hav, fra Harboere til Agersø Sund. Sportsfiskere, erhvervsfiskere, dykkere og surfere og andre naturelskere, tak for at bruge jeres stemme.

Miljøministeren har udnævnt sig selv til havets minister, men måned for måned er det, som om det er blevet sværere og sværere at få øje på ministerens vilje til at redde havet. Det gælder, både når det handler om landbrugets forurening med gylle, og når det handler om industriens forurening med sundhedsskadelige kemikalier. Sidste forår satte Danmarks Radio fokus på, hvordan Miljøministeriet nærmest har slået knuder på sig selv for med kreative fortolkninger af juraen at kunne tillade virksomheder som Cheminova at fortsætte med at udlede giftigt spildevand til vandområder, som allerede er alt, alt for forurenede. Der er tale om giftstoffer som kviksølv, arsen og PFAS, stoffer, der dræber eller skader planter og dyr i havet, og som også er farlige for mennesker, f.eks. kræftfremkaldende, ikke mindst for gravide og for fostre.

Det havde vi som samlet opposition miljøministeren i en række samråd om, og ministeren præsenterede på den baggrund en ottepunktsplan for at stramme op. Desværre forspildte ministeren helt muligheden for at tage et opgør med den tilgang til at tillade virksomheder at fortynde sig ud af problemerne med det giftige spildevand, som flere førende eksperter på området i både høringssvar, over for ministeriet og i Danmarks Radio har vurderet er i strid med EU-retten.

Det er derfor, vi nu sammen med SF har fremsat det her beslutningsforslag om at sætte en slutdato på udfasning af de såkaldte blandingszoner, som vi jo har diskuteret her i dag. Slutdatoen er om 8 år. På den måde giver vi nogle gode rammer for innovation, ved at industrien får tid og mulighed for at udvikle løsninger og teknologi til at fjerne de giftige kemikalier fra deres spildevand.

Samtidig giver vi med det her beslutningsforslag regeringen en hjælpende hånd til at leve op til EU's vandrammedirektiv. Den oprindelige deadline for at opnå god kemisk og miljømæssig tilstand i vores vandområder var i 2015. Danmark har opbrugt alle udskydelsesfrister, og den nuværende regeringsperiode er nu allersidste mulighed for at få vedtaget og igangsat de nødvendige virkemidler inden vandrammedirektivets seneste lovlige frist i december 2027.

Endelig kaster vi med det her beslutningsforslag en redningskrans til havet, hvor tilstanden nu næsten overalt er så dårlig, at det ifølge EU-retten ikke er muligt at tillade mere forurening. Tværtimod er Danmark forpligtet til at arbejde for at få havet tilbage i god tilstand. Dette beslutningsforslag om at forbyde blandingszoner fra 2033 er derfor kun et første, men utrolig vigtigt skridt i retning af igen at få et sundt og levende havmiljø i Danmark. Det var også derfor klart vores håb, at havets minister og regeringen ville gribe det med kyshånd og komme i arbejdstøjet for havet. Tak for ordet.

Kl. 14:31

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger. Den første, der får ordet, er hr. Erling Bonnesen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 14:31

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Vi ønsker alle sammen et godt miljø. Jeg kender ikke nogen, der har det modsatte synspunkt. Vi arbejder alle sammen for, at vi skal tage nogle tiltag for også at forbedre vandmiljøet. Alle de udfordringer, som ordføreren jo sådan set fint remsede op, bliver der også løbende taget tiltag til på forskellig vis at gøre noget ved.

Der, hvor kæden ryger af her i det forslag, som Enhedslisten jo står bag, er, at man ikke har fået undersøgt konsekvenserne ordentligt af det forslag, man selv kommer med. Det er allerede tidligere fremgået af debatten, at hvis det blev gennemført her og nu – og det er jo ikke kun et spørgsmål om at trække det ud til et årstal længere

ude i fremtiden; der står direkte, at det skal være snarest muligt – så vil konsekvensen være at begynde at lukke rensningsanlæg. Konsekvensen vil være, at man begynder at lægge bremsen på den grønne omstilling. Det er også lige kommet frem nu, at man kunne risikere at standse Femernprojektet, hvis det er.

Altså, alle de ting har Enhedslisten jo overhovedet ikke undersøgt noget som helst om. Man buldrer løs med en masse ting, som man ikke har nogen dokumentation for. Hvorfor har Enhedslisten ikke undersøgt det her ordentligt fra starten, inden man fremsætter sådan et forslag?

Kl. 14:32

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 14:32

Leila Stockmarr (EL):

Jeg mener, at ordføreren overdriver helt vildt. Jeg mangler stadig at se dokumentation fra dem, der fremfører argumentet om, at det her vil betyde, at danske virksomheder, herunder rensningsanlæg, vil holde op med at kunne være i drift eller vil skulle dreje nøglen om i morgen. Jeg har simpelt hen ikke set dokumentation for det.

Men vi taler om 2033. Så har vi jo også sat datoen, for så mener vi, at industrien, rensningsanlæg og andre aktører har en mulighed for at omstille sig. Vi taler om 8 år. Der sker rigtig meget inden for teknologisk udvikling på 8 år. Det kan vi jo se på de andre områder, når det kommer til grøn omstilling i forhold til CO₂-reduktioner eller andet. Vi mener, det er det eneste politisk ansvarlige; det er faktisk at sende et klart signal til markedet. Når nu EU's vandrammedirektiv og vores forpligtelser ikke har været nok, må vi jo stadfæste med et årstal, hvad markedet kan regne med, i forhold til hvor meget mere forurening af vores havmiljø vi vil acceptere.

Kl. 14:33

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Spørgeren.

Kl. 14:33

Erling Bonnesen (V):

Jamen ordføreren snakker udenom og forsøger at tegne et skræmmebillede. Partiet Enhedslisten har selv skrevet her, at man straks skal ændre administrationen med henblik på løbende at afvikle osv. Det er jo ikke at vente til 2033, eller hvad det er, man prøver at trække det ud til nu. Det er jo at gå i gang med det samme.

I forhold til at besvare det spørgsmål, der så kom igen igen, har jeg henvist til, at man jo kan lytte til, hvad miljøministeren på ganske fortrinlig vis forklarede, da ministeren var på talerstolen tidligere. Så der ligger det jo fuldstændig klart. Jeg kan bare sige, at i Venstre vil vi ikke være med til at lukke det halve af samfundet sådan på kort sigt, som vi hurtigt kan være med til at lukke det, men være med til stadig væk at gøre en indsats for at forbedre vandmiljøet med de tiltag, vi har redegjort for.

Kl. 14:34

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 14:34

Leila Stockmarr (EL):

Jeg kan kun gentage, at jeg ingen dokumentation har set for, at det her forslag vil lukke det halve danske samfund. Jeg mener virkelig, det er at tegne skræmmebilleder op.

Det, vi ønsker, er at sætte havmiljøet over erhvervslivets interesser, i hvert fald den del af erhvervslivet, der ikke er med på at omstille sig, selv hvis vi sikrer dem innovationsmidler og støtteordninger,

så de frem mod 2030 kan omstille deres produktion eller oprense spildevand på andre måder. Jeg har også lige selv fremført et argument fra en direktør fra et rensningsanlæg, der faktisk efterspørger det, vi præsenterer i dag. Så jeg mener, at ordføreren bør tegne et mere nuanceret billede op af den her situation.

Kl. 14:34

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak. Den næste, der bedt om ordet, er hr. Thomas Monberg, Socialdemokratiet.

Kl. 14:34

Thomas Monberg (S):

Tak for ordet, og tak for talen til ordføreren. Jeg hører ordføreren udtale, at det er svært at få øje på ministerens engagement i havmiljøet og kampen om at få et bedre havmiljø. Det kommer jo meget an på, hvilket øje der kigger på det, tror jeg. For jeg tror ikke, ordføreren kigger helt de samme steder, som jeg gør. Jeg synes jo netop, at ministeren har kæmpet rigtig, rigtig meget for vores havmiljø, og at han arbejder seriøst med det hver eneste dag for at sørge for, at vi i hvert fald kan gå en bedre fremtid i møde og få en bedre økologisk tilstand i det.

Men mit helt simple spørgsmål er: Har ordføreren og Enhedslisten overvejet, hvad det her har af konsekvenser for Novo Nordisk' udvidelse af arbejdet i Danmark?

Kl. 14:35

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 14:35

Leila Stockmarr (EL):

I forhold til det konkrete spørgsmål har jeg også hørt det blive kastet lidt rundt i debatten, at det her vil få store konsekvenser for Novo. Jeg har ikke hørt noget fra Novo selv eller set noget på skrift andet end sådan lidt på rygtebasis. Jeg vil nu mene, at såfremt Novo får problemer med en udfasning af blandedzoner i 2033, vil de nok være nogle af de aktører, der har de allerbedste økonomiske forudsætninger for at optimere deres innovation, så de kan finde nogle bedre løsninger på spildevandsudfordringerne.

Så vil jeg jo også bare igen understrege, at det her beslutningsfor-slag kommer som en reaktion på de skandaløse forhold, som DR ret systematisk har afsløret med, hvordan man med helt åbne øjne har administreret efter en praksis, hvor man har brudt reglerne og man har tilladt mere forurening nogle steder, hvor man faktisk ikke må forurene mere. Det er, som om det forsvinder helt ud af debatten i dag, at det her jo faktisk også er for at løse et problem, fordi vi har fået det så vel dokumenteret, at reglerne er blevet omgået ret systematisk fra myndighedernes side. Så det her er jo også en måde til at rette op på det, og det er, som om det helt forsvinder ud af debatten i dag, også fra ordførerens side.

Kl. 14:36

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 14:36

Thomas Monberg (S):

Jeg synes jo nu, ordføreren sorterer meget i, hvad der er fakta for ordføreren. F.eks. har der i sidste uge været et foretræde for udvalget, hvor Dansk Industri har været inde at fortælle om konsekvenserne ved det her, og at 2033 ikke er realistisk. Men det vælger ordføreren så at mene ikke er lige så vigtigt som alt muligt andet. Så ordføreren står jo og sorterer i de fakta, man gerne vil have, fordi det skal passe til det narrativ, man gerne vil fremføre.

Så derfor synes jeg, at det her svar beviser, at ordføreren tror, at Novo Nordisk bare kan gøre det her. Jeg tror da også på, at Novo Nordisk vil gøre alt det, de kan, men man har ikke undersøgt det. Så det virker meget, meget uansvarligt, at man vil indføre en lovgivning i Danmark, man ikke har undersøgt konsekvenserne af.

Kl. 14:37

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 14:37

Leila Stockmarr (EL):

Jeg står som sådan ikke med et narrativ. Jeg står og taler om, hvordan vi bedst muligt kan forsvare havmiljøets interesser, ikke erhvervslivet, og det er jo nu engang vores ansvar som lovgivere at sikre, at vi tager ansvar og sikrer en lovgivning, som kan beskytte vores havmiljø. Og det er ikke Novo Nordisk, der skal definere, hvornår noget er at gå for langt. Men jeg håber da, hvis vi havde fået et flertal i dag og vi har 8 år til det, at Novo Nordisk også vil kaste sig ind i at styrke innovationen og finde de bedste løsninger. For det er jo noget af det, Novo Nordisk er allerbedst til og verdensførende inden for.

Så bare lige til sidst i forhold til ...

Kl. 14:38

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tiden er gået. Vi skal lige have en taler mere på, så ordføreren må ikke forlade talerstolen. Fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 14:38

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Jeg vil spørge, hvad ordføreren tænker om, at det i dag bliver påstået, at det er myndighederne, som går foran og driver den teknologiske udvikling, og at det er derfor, at de skal fortsætte med at gøre det, når ordføreren selv refererer til, at der faktisk er folk fra industrien, som siger, at det forholder sig omvendt.

Kl. 14:38

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 14:38

Leila Stockmarr (EL):

Det synes jeg jo er bemærkelsesværdigt og vigtigt at få fremhævet, også for at punktere nogle af de her myter, der bliver fremført i dag om, at det her er et frontalangreb på den samlede industri. Det er vigtigt at fremhæve, at der er aktører, der arbejder med det her til daglig, der efterspørger klarere regulering – ikke kun i forhold til at opnå et sundt havmiljø, men også i forhold til at fremme de teknologiske løsninger, vi har brug for at få investeret i, og det vil skabe et øget incitament til at komme hen et sted, hvor det er almindelig praksis, at vi får renset vores spildevand i stedet for at lede det ud i vores havmiljø.

Kl. 14:39

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 14:39

Marianne Bigum (SF):

Tusind tak. Tror ordføreren, at vi med regeringens nuværende politik kan få et rent havmiljø inden for en overskuelig fremtid?

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 14:39

Det, som er grunden til, at vi ikke støtter det her forslag eller stemmer for det – vi støtter sådan set intentionen – er, at hvis man gør det her, så vil jeg være rigtig nervøs for, at vi lukker af for fremtidige løsninger, og det vil jeg være rigtig ked af. Jeg synes også, det går meget hurtigt i forhold til den her implementering. Så derfor kommer vi ikke til at støtte forslaget. Men jeg vil bare sige tak til forslagsstillerne for at fremsætte forslaget, så vi kan drøfte det her i Folketingssalen. Forhåbentlig er vi alle sammen enige om, at det her er vigtigt. Det er i hvert fald vigtigt for mig – og det er det for os i Dansk Folkeparti – at vi sikrer, at det havmiljø, som vi alle sammen sætter stor pris på, også er noget, vi kan give videre til vores børn og vores børnebørn, og at vi alle sammen lægger os helt vildt meget i selen for at holde virksomhederne, rensningsanlæggene eller kommunerne, eller hvem det nu er, der leder spildevand ud, op på, at det her skal lykkes.

Kl. 14:39

Leila Stockmarr (EL):

Nej, jeg føler mig langtfra overbevist om, at den ottepunktsplan, som ministeren har fremlagt, og at de stramninger af blandingszonepraksissen, der hele tiden bliver talt op, vil lede til, at vi får et sundere havmiljø eller lever op til EU's vandrammedirektiv. Vi må jo bare se på, hvad der er sket bare i denne regeringsperiode det forgangne år, hvor der er blevet udarbejdet vejledninger, som jo er blevet trukket tilbage, fordi det faktisk blev vurderet af myndighederne selv, at de var med til at gøre problemet værre. Så det her forslag handler også om trække en streg i sandet og sige: Vi har simpelt hen ikke længere tiltro til, at de skridt, som vi har fået skitseret fra regeringens side, kommer til at ske af sig selv, fordi virkeligheden har vist os noget andet.

Kl. 14:40

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste i ordførerrækken, og det er fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 14:40

For jeg tror faktisk godt, at vi kan komme rigtig, rigtig langt, hvis vi kontinuerligt, arbejdsomt og samvittighedsfuldt bliver ved med at forfølge den her linje. Jeg ville bare være bekymret for, at lige præcis det her med et forbud ville lukke af for eventuelt kommende løsninger og lukke af for noget viden, som vi ikke har på nuværende tidspunkt. Derfor støtter vi ikke forslaget og stemmer ikke for det, men vi støtter absolut intentionen, og jeg glæder mig til det fremadrettede samarbejde om det her. Jeg vil bare sige tak til forslagsstillerne for at fremsætte forslaget.

Kl. 14:44

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Nogle gange er det faktisk en fordel at komme på som en af de sidste. Nu har jeg siddet og fulgt med i debatten, der har bølget lidt frem og tilbage, og jeg vil starte med at sige, at jeg godt kan forstå, at forslagsstillerne er dybt frustrerede. Det er jeg sådan set også. Det er vi også i Dansk Folkeparti. For vi kan se det, som jeg bedst kan betegne som kulturarv – altså vores havmiljø – simpelt hen forsvinde mellem fingrene på os. Det, at vores børn kan tage ud og bade i vand, som ikke gør dem syge, at vi kan spise de fisk, der svømmer i havet osv., er noget, som er ekstremt vigtigt, og det er jo noget af det, som vi skal give videre. Så jeg vil egentlig bare sige tak for at fremsætte det her forslag, så vi kan tage den her debat, som er ekstremt vigtig, og som også er helt ekstremt teknisk, skulle jeg hilse at sige som forholdsvis ny ordfører, der skulle sidde og læse op på det her.

Nu bølger det sådan meget frem og tilbage med at tage hensyn til erhvervslivet og at tage hensyn til vores kulturarv og havmiljø osv. Jeg kan bare godt forstå den frustration, som kommer fra forslagsstillerne side, for det føles bare, som om det går alt, alt for langsomt. Den følelse sidder jeg sådan set også med. Så det er bare, for at det også er sagt. Jeg var selv i Vestjylland i sommer og se området omkring Cheminova og hofde 42 og høre noget af den historik, der også er i området, om det her. De har meget, meget store områder, som har været, og som stadig væk desværre også er forurenede. Jeg hørte altså lokale fortælle om, at der var tidspunkter, hvor man faktisk ikke kunne bade. Så det er bare for at sige, at den problematik er der også. Det var i hvert fald noget, der gjorde meget, meget stort indtryk på mig.

Jeg vil egentlig også bakke op om det, som blev sagt af Liberal Alliances ordfører, om det her med at genbesøge tilladelsene og være ekstremt kritisk. Jeg synes egentlig også, det er det, jeg har hørt fra ministeren, men det er i hvert fald noget, jeg synes vi i fællesskab skal samle op på og følge op på, så det bliver gået grundigt efter. For vi har altså nogle virksomheder, som – lad os bare sige det, som det er – måske ikke lige har opfyldt alle de krav, de burde, og som har ledt noget forurenede vand ud i vores havmiljø, hvilket har gjort rigtig, rigtig stor skade.

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 14:44

Marianne Bigum (SF):

Tusind tak til ordføreren for nogle gode pointer. Ordføreren siger, at ordføreren er bekymret for, at der bliver lukket af for fremtidige løsninger. Som SF'er vil jeg sige, at det ikke er altid, der kommer en god løsning i morgen. Og jeg vil sige, at min bekymring lige nu jo er, at vi faktisk har rigtig gode løsninger lige nu, der er udviklet, men ligger og samler støv på hylderne, fordi man ikke politisk går ind og siger: I skal altså også bruge det, der er; I skal også bruge alt det, vi med den ene hånd har udviklet med støtte fra MUDP, og alle de ting, I godt kan. Og så siger man: Vi udvikler alt muligt her. Og når vi så siger, at vi har noget her, som vi kan skalere op, og som kan blive til en rigtig god løsning, så siger man: Jo jo, men lad os nu lige se, om ikke vi skal smide nogen andre penge efter noget udvikling og sådan noget. Der bliver ikke rigtig fulgt op på det, vi udvikler, og de løsninger, som skulle være morgendagens. Hvad tænker ordføreren om det?

Kl. 14:45

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Ordføreren.

Kl. 14:45

Mette Thiesen (DF):

Jeg tænker sådan set, at ordføreren har en rigtig god pointe, og jeg synes da også, som jeg sagde, at vi skal lægge os i selen for at blive ved med at skubbe på for, at de løsninger, der er, bliver implementeret. Hver gang der kommer en ny løsning, skal det jo implementeres. Og jeg deler fuldstændig ordføreren frustration; jeg synes også, det går for langsomt. For som jeg sagde før, synes jeg, det her er så ekstremt vigtigt, altså det, vi står med mellem hænderne og kan mærke glider ud. Jeg tror i øvrigt, vi alle sammen blev chokerede, da vi så de her billeder fra fuldstændig døde havmiljøer, hvor fiskene ikke var længere og alt muligt andet. Så jeg synes, vi skal bestræbe os på det. Så det er egentlig også bare anerkendelse af

det. Det synes jeg bestemt vi skal, og det tror jeg vi alle sammen har et ansvar for, når vi sidder ovre hos miljøministeren, altså at vi alle sammen skubber på for, at det her sker hurtigere.

Kl. 14:46

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 14:46

Marianne Bigum (SF):

Tusind tak for svaret. Og så vil jeg stille det samme spørgsmål, som jeg stillede til den forrige ordfører: Mener ordføreren, at regeringen med dens nuværende politik er i gang med at sikre rent miljø for Danmark?

Kl. 14:46

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 14:46

Mette Thiesen (DF):

Jeg synes, det går for langsomt. Jeg skal være ærlig og sige: Det, der kom frem i forhold til eksempelvis Cheminova – jeg tror, det var i sommer – i forhold til at så rykkede man bare lige og målte lidt nogle andre steder og sådan nogle ting, er jo sådan nogle historier, der gør, at man mister tilliden, for sådan må det ikke være. Så er det også derfor, jeg siger, at vi, også som ordførere, har et kæmpe ansvar for at holde regeringen i ørerne og sikre, at det her sker, og hele tiden skubbe på for, at det sker hurtigere, men selvfølgelig inden for realistiske rammer. Men jeg er enig med ordføreren i, at når sådan nogle historier kommer frem, sidder jeg da også og mister tilliden. Det skal jeg være ærlig og sige.

Kl. 14:47

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger velkommen til den næste ordfører i rækken, og det er fru Sascha Faxe fra Alternativet.

Kl. 14:47

(Ordfører)

Sascha Faxe (ALT):

Tak. Og tak for, at vi kan diskutere det her i dag. Til trods for at vi i årtusinder har levet af og med vores natur, har vi et eller andet sted på vejen glemt, at alt liv er forbundet. Vi har glemt, at vores handlinger påvirker alt det liv, vi er en integreret del af som mennesker. Måske har vi endda tænkt, at planetens liv er ressourcer, der er til for os mennesker, for havet er jo ganske smukt i en solnedgang, også selv om livet under overfladen er forgiftet. Jeg kan se, at nogle af jer, som er her i dag, også har levet med havet og ved, hvor smukt det er at sejle ud, men også hvordan det er at finde ud af, at havet under en forandrer sig.

Den tankegang, hvor mennesket er i centrum, har medført, at vi har overforbrugt planetens ressourcer voldsomt, og at vi har svinet i en grad, så grænserne forlængst er overskredet. Altså, reelt er vi på en planetær kamikazekurs.

Jeg tror ikke, at der er nogen i salen – og det synes jeg i høj grad også at den her debat har vist – som sætter spørgsmålstejn ved, hvor kritisk tilstanden i vores havmiljø er. Vi har simpelt hen svinet havet til i mange, mange år. Det kan være, det er lidt forsimplet, men jeg plejer nogle gange at forestille mig havet som en kæmpe kande saftvand, man er ved at lave, hvor man starter med det rene vand og putter én dråbe i ad gangen. En mikrodråbe i en stor kande vand kan hverken ses eller smages, men hvis man fortsætter længe nok, kan det på et eller andet tidspunkt smages. Havet er enormt,

og det undskylder måske, at nogle på et tidspunkt har tænkt: Det udvander sig, det forsvinder – vi kan gøre det. Men når den kemiske tilstand i dag er så dårlig, som den er, er det simpelt hen, fordi vi alt for længe har fyldt for meget skidt i vandet. Idéen om, at vi bare konsekvensfrit kan hælde ting i vandet, er simpelt hen falsk.

Derfor er vi nødt til at gøre noget andet. Jeg anerkender, at vi har skabt et menneskecentreret samfund, der baserer sig på, at der i rigtig mange dele af vores tilværelse skal indgå forskellige fremmedstoffer, som vi producerer, og det giver nogle reststoffer, som vi så skal gøre noget ved. Det betyder, at vi står med en masse af de stoffer, vi altså kalder reststoffer – det er gift, tungmetaller og forskellige andre ting – som kommer fra produktionen, sundhedsvæsenet, industrien og også fra dagligdagen i det hele taget. Derfor er rensning blevet en kritisk infrastruktur, men det er også vigtigt, at vores rensning bliver foretaget bedst muligt.

Når vi taler om den bedst anvendelige teknik, som i dag er kriteriet, vi baserer vores teknologi på – nu sidder der nogle på tilhørrækkerne, som jeg tror måske er under uddannelse og ikke har med det at gøre til daglig – så betyder det, at det er det, som vi stiller som krav, når vi skal give en tilladelse. Så siger vi, at det er den teknologi, der skal bruges. Men det gør vi jo på et punktnedslag, og det vil sige, at den skal være alment tilgængelig, altså at alle skal kunne komme i nærheden af den, og den bliver jo ikke fornyet en gang om måneden eller en gang om året – det tager flere år. Det vil sige, at nogle af de teknologier, vi i dag kalder de bedst mulige teknologier og teknikker, sagtens kan være 5 eller 8 år gamle eller endnu ældre end det.

Det er bare for sige, at det betyder, at de teknologier, vi bruger, simpelt hen ikke nødvendigvis er de bedste mulige i dag. Vi hører også nogle af ordførerne tale om, at der findes andre teknologier derude, som er bedre. Og det er der, hvor det går ind og bliver en lille smule teknisk.

Men vi ved også – og det har også været sagt flere gange – at når vi stiller nye krav til erhvervslivet, så innoverer de. Det kan godt være, at statsministeren i sin nytårstale siger, at innovation er noget, der foregår i USA, men vi kan det også i Danmark. Men det kræver, at standarderne er nogenlunde ens, og at der er fælles rammer, sådan at der er konkurrencelighed.

Vi ved også, at der er virksomheder og rensningsanlæg i dag, der kan rense meget bedre end det, vi kræver. Derfor ser vi i Alternativet forslaget som en håndsrækning til dem, der allerede i dag gør det bedre. Vi ser det som en innovationsmotor til at finde andre løsninger, både i forhold til at rense bedre, men også i forhold til at sikre, at vi simpelt hen i første instans bruger færre stoffer og måske endda finder andre løsninger end at hælde den sidste lille del, de ca. 5 pct., som er meget svære at rense, i vores fælles hav. Men først og fremmest anser vi, at forslaget er en håndsrækning til vores nærmest terminale havmiljø og til at skabe en større bevidsthed om, at alt liv er ét.

Da jeg var barn, var der en kampagne på DR, hvor sloganet var: Kun en tåbe frygter ikke havet. I dag tænker jeg at vi med rette kunne omskrive det til: Kun en tåbe frygter ikke det, vi hælder i havet.

Kl. 14:52

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Jeg skal lige gøre opmærksom på, at Præsidiets har besluttet, at vi ikke henvender os til tilhørerne under talerne. (Sascha Faxe (ALT): Det beklager jeg). Men der er en kollega, der har bedt om at få ordet. Det er fru Marianne Bigum fra Socialistisk Folkeparti.

- Kl. 14:52
Marianne Bigum (SF):
 Tusind tak, og tak til ordføreren for talen. Ordføreren har i sine spørgsmål her under behandlingen snakket meget omkring det her ptx og muligheden for det rene vand der. Mit spørgsmål følger egentlig den linje: Hvad tænker ordføreren om den prioritering, der ligger i, at regeringen gerne vil prioritere hyper rent vand til ptx, men ikke vil udvise det samme hensyn til vores havmiljø og de arter, der lever der?
- Kl. 14:53
Den fg. formand (Birgitte Vind):
 Ordføreren.
- Kl. 14:53
Sascha Faxø (ALT):
 Nu bragte jeg jo ptx på bane, fordi der var andre, der nævnte det, men det er jo en bagvendt tankegang i forhold til det. Jeg synes, det er vigtigt, at vi arbejder med forskellige grønne teknologier og også gør, hvad vi kan, dér; men jeg synes, at det er vigtigt, at forurenere betaler ved det her, så det skal ikke bare være en gratis omgang at kunne lave sådan en teknologi og så forestille sig, at der er nogle andre, bl.a. vores fælles havmiljø, der så står med konsekvenserne bagefter.
- Kl. 14:53
Den fg. formand (Birgitte Vind):
 Spørgeren.
- Kl. 14:53
Marianne Bigum (SF):
 Tak. Men er ordføreren enig i, at hvis man kan bygge et renseanlæg, der kan rense vandet så rent, som det skal være for at bruges i ptx, så kan man jo bruge de samme teknologier til at rense det andet vand, som vi bagefter udleder i vores havmiljø?
- Kl. 14:53
Sascha Faxø (ALT):
 Optimalt set kunne vi jo bruge det vand, vi renser i rensningsanlægene, til ptx-teknologi bagefter, hvis vi ville gøre det. Jeg er med på, at den sidste del af det om den kemiske renhed er sværere, men den første del af det, som jo vil få det hen i en fuldstændig ren grad, så man kan tage det ind og begynde at bruge det derfra, ville jo være den bedste af alle verdener.
- Kl. 14:54
Den fg. formand (Birgitte Vind):
 Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er vi nået igennem ordførerrækken, og så er det ordfører for forslagsstillerne fru Marianne Bigum fra Socialistisk Folkeparti, der får ordet.
- Kl. 14:54
 (Ordfører for forslagsstillerne)
Marianne Bigum (SF):
 Mange tak. Og jeg undskylder for, at det lige tog lidt tid at komme herop. Jeg sidder langt nede bagved og var fordybet i debatten, så jeg glemte helt, at det var min tur også.
 Nå, hul i ozonlaget, fuglesang, der forsvandt, massedød af fisk, børn med forhøjede niveauer af bly i deres blod, adfærdsvanskeligheder, lavere iq og indlæringsvanskeligheder for de børn, som bor tæt på store veje, syrerregn, skader på skove, forsuring af søer og åer. Hvad har disse eksempler tilfælles? De er alle forholdsvis tidligere alvorlige miljøproblemer forårsaget af miljøskadelig kemi, som førte til, at man traf en politisk beslutning om den nødvendige regulering for at stoppe udledningen og brugen af cfc-gasser, ddt, bly i benzin
- Kl. 14:52
 samt udvikling af nye teknologier. Man begyndte at investere i at bruge allerede udviklede teknologier på markedet.
 Det var politiske beslutninger, som betød en ændring af status quo, og som medførte innovation, udvikling og implementering af den nødvendige miljøteknologi, og at virksomheder udskiftede problematiske stoffer i deres produkter og produktion og ikke mindst, at vi fik igangsat de nødvendige løsninger på alvorlige miljøproblemer. Ifølge tænketanken Hav er ca. 95 pct. af vores kystvande i ikke god kemisk tilstand, hvor miljøkvalitetskravene for et eller flere miljøfarlige stoffer er overskredet. Det er et alvorligt miljøproblem.
 Miljøkvalitetskrav er en grænseværdi og det højeste koncentrationsniveau for, hvor meget af et bestemt stof der kan forekomme i vandmiljøet uden uacceptable, negative konsekvenser for vandøkosystemerne. Alligevel udledes der dagligt en kontinuerlig strøm af miljøfarlige stoffer til vores søer, åer og kystvande over dette niveau. Fortynding og udskydelse er ikke en holdbar strategi, hvis vi skal have et vandmiljø med god økologisk tilstand. Forureningen af vores vandmiljø må have en slutdato. Vi kan ikke blive ved med at føre en politik, som beror på misforståede erhvervshensyn og en biologisk misforståelse om, at havet bare kan tage imod, og at vi kan fortynde os ud af miljøforurening.
 Politiske krav skaber udvikling. Hvis der er usikkerhed om rammerne, udskyder vi handling. Sådan er den menneskelige natur desværre. Det er derfor, vi har brug for klar politik med faste politiske mål, som vil betyde, at virksomhederne og kommunerne kan se en businesscase og begynde den nødvendige investering i renseteknologi og kildeopsporing og udfase problematiske stoffer.
 Et klart krav vil betyde, at eksisterende teknologier, som kan rense vandet, vil blive købt og installeret. Et klart krav vil betyde, at virksomheder og renseanlæg investerer i og udvikler den nødvendige teknologi. Et klart krav vil betyde, at virksomheder kigger på, om der er miljøfarlige stoffer, som de helt skal undlade at bruge og erstatte med andre. Et klart krav vil betyde, at vi lever op til EU-lovgivningen, og at vi i en nær fremtid kan se et rent havmiljø for os. Menneskets fremtid afhænger af et rent miljø, og fremtidens virksomhed og politikere er dem, som kan passe på det. Så kom nu miljøminister, lad os sammen lægge det æg.
- Kl. 14:58
Den fg. formand (Birgitte Vind):
 Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning fra hr. Erling Bonnesen fra Venstre.
- Kl. 14:58
Erling Bonnesen (V):
 Tak for det. Nu kender vi jo sædvanligvis SF's ordfører som en saglig politiker, og jeg lægger meget vægt på saglighed og fakta og forventer egentlig sådan en meget seriøs debat – det har jeg altid opfattet det som. Derfor er jeg også en anelse skuffet over den tilgang, som SF og SF's ordfører har til den her sag. Alene den måde, som SF's ordfører indleder det her på nu, tegner en masse voldsomme billeder op, som sådan set ikke umiddelbart har noget med den her sag at gøre, men hvor man gør det for ligesom at prøve at blæse det hele op. Det ligner ikke ordføreren for SF, og det er jeg en anelse skuffet over.
 Mange af de ting, som SF's ordfører remser op her, bliver der jo på forskellig vis taget hånd om. Der er lavet masser af tiltag, men taletiden rækker slet ikke til at komme ind på dem. Så jeg er sådan set skuffet over, hvordan SF's ordfører binder an med den her sag. Det er jo ret tydeligt dokumenteret undervejs i debatten her, at man end ikke har undersøgt konsekvenserne af ens eget forslag, altså at begynde at lukke rensningsanlæg osv., og det har vi jo diskuteret til hudløshed her. Hvorfor er det, at SF's ordfører pludselig nærmest kaster håndbremsen væk og så bare ud fra en eller anden populisme begynder den her debat?

Kl. 14:59

Kl. 15:02

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 14:59

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Henrik Frandsen, Moderaterne.

Kl. 15:02

Marianne Bigum (SF):

Tak til ordføreren. Jeg har godt kunnet fornemme i dag, at ordføreren er skuffet. Men jeg vil sige, at når jeg indleder med at tegne det store billede op, er det jo netop, fordi vi med de her eksempler, som var grelle og svære, faktisk løste det. Og jeg er løsningsorienteret, og det her forslag skal være med til at drive den nødvendige løsning, i forhold til at vi får udviklet og implementeret de teknologier, vi har brug for.

Vi kommer til at skulle behandle den her sag i udvalget. Vi har stillet spørgsmål til det, og vi kommer til fortsat at stille spørgsmål til det og få belyst en masse ting. Jeg deltog i den tekniske gennemgang sammen med ordføreren den anden dag, og jeg vil bare sige, at nogle af de ting, der er blevet sagt i dag, jo ikke var det, der kom frem på det møde. Så det her med at belyse det, vil jeg sige, at når ministeren indkaldte til en teknisk gennemgang af vores forslag, havde jeg forestillet mig, at nogle af de påstande, der er kommet frem i dag i talerne, også var noget af det, der blev gennemgået den anden dag. Det er de ikke alle sammen, og det må vi jo følge op på. Nu tabte jeg tråden, men det kan jeg følge op på.

Kl. 15:00

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Der er også et opfølgende spørgsmål. Værsgo.

Kl. 15:00

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Der bliver rig lejlighed til under udvalgsbehandlingen at prøve at få undersøgt det, som ordføreren ikke mener der er kommet svar på. Men det var måske nogle af de ting, som ordføreren skulle have tænkt på, inden man fremsatte forslaget, altså de konsekvenser, der er af det.

Nu er der meget, der tyder på qua debatten her, at det her forslag vil blive stemt ned. Så kunne det næste spørgsmål være: Kan vi så imødesee, at SF vil genfremsætte det her forslag uændret – det er jo før set – enten i den her periode eller i næste periode eller måske endda som regeringsparti? Eller vil man ligesom tage lidt anderledes fat på den her sag?

Kl. 15:01

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 15:01

Marianne Bigum (SF):

Tusind tak. Det sidste kan jeg simpelt hen ikke svare på nu. Der er jeg simpelt hen stadig væk ny i forhold til at vide, hvordan man gør tingene. Jeg vil sige, at den måde, jeg har undersøgt det på – for jeg har undersøgt det her forslag ret grundigt – er, at jeg har undersøgt det, ved at vi har haft høringer herinde; jeg har undersøgt det ved at have haft dialog med folk ude i industrien og folk, der arbejder med teknologierne, om, hvad mulighederne er. For jeg bryder mig ikke om at stille krav, som er fuldstændig umulige at imødekomme. Jeg har ikke hørt den store bekymring for det her forslag. Og vi har også haft andre tekniske gennemgange af kyndige mennesker, som har forklaret os det her.

De ting, som ordføreren mener vi ikke har undersøgt nok, er ting, som ordføreren har påstået i salen i dag. Dem vil jeg gerne følge op på, for jeg vil godt gøre tingene ordentligt, men jeg er ikke blevet mødt med det før, og så er det også lidt svært at forberede sig.

Henrik Frandsen (M):

Tak til fru Marianne Bigum og fru Leila Stockmarr for at rejse den her debat. Jeg synes, det er en god debat og en vigtig debat, fordi vores havmiljø er noget, der bekymrer os alle. Hvis jeg lyttede rigtigt efter, kunne jeg høre, at ordføreren lige i slutbemærkningen i talen sagde: »Når jeg bliver miljøminister en dag ...« Jeg ved ikke, om det var rigtigt hørt, men det var i hvert fald det, jeg hørte henede fra min plads.

Så jeg vil egentlig spørge, om ordføreren, hvis hun en dag bliver miljøminister, så ikke også vil være nødt til at bruge det, der hedder bedst anvendelige teknologi. Der har været sat meget, meget store spørgsmålstegn ved bedst anvendelige teknologi i den debat, vi har haft i dag. Der ligger vel i begrebet, at det er det bedste, man kan få til enhver tid. Og det er jo det, vi er nødt til at rette os ind efter, og det er det, vi kan bruge for at få rensset spildevand, inden det kommer ud i en fortyndingszone. Så er det ikke bare et vilkår, vi har, altså at det er det, vi skal bruge, uanset hvor højt et ambitionsniveau vi har?

Kl. 15:03

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 15:03

Marianne Bigum (SF):

Tak. Det er jo et virkelig, virkelig spændende spørgsmål. Det, der ligger i det, er nemlig ikke, at det er bedst anvendelige teknologi. Det er bedst anvendelige teknik, og det kan man jo gå videre med, f.eks. ved at stille krav til virksomheder om at udfase stoffer eller simpelt hen have en grænseværdi for stoffer, i forhold til hvad de kan leve op til.

Bedst anvendelige teknik, som er en af de ting, man kan styre efter, er jo ikke det eneste, man kan styre efter. Det er jo heller ikke det eneste – nu vil jeg være fair over for miljøministeren – som miljøministeren og embedsværket styrer efter. Det fik vi i hvert fald at vide til den tekniske gennemgang. Man kan godt stille yderligere krav, når det ikke er nok. Og det er jo også det, man gør. Så det er bare, hvor langt man vil presse det.

Vil man kun nøjes med teknologien, hvilket jeg desværre oplever at man gør? Hvor er det, vi går ind og siger, hvad der er uforholdsmæssige økonomiske omkostninger, hvilket ordføreren også var inde på? Hvor langt vil vi gå? Der ligger der politik, i forhold til hvad det er, vi vil gøre. Hvad vil vi sætte penge af til for at hjælpe med at udvikle de her teknologier og lave erfa-grupper i branchen og andre ting, vi kan gøre? Der er en kæmpe palet at spille på med den eksisterende lovgivning, som jeg føler regeringen ikke benytter sig til fulde af i dag.

Kl. 15:04

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 15:04

Henrik Frandsen (M):

Jeg vil gerne blive ved begrebet bedst anvendelige teknik, tror jeg det helt præcist er. Det er jo et dynamisk begreb. Det, der er bedst anvendelige teknik i dag, er jo ikke nødvendigvis bedst anvendelige teknik om 1 år eller om 2 år. Det kan være, at der har været to generationer af ny teknik om 5 år. Derfor er det jo egentlig i min

verden et udtryk for, at man følger med tiden, og at man følger den teknologiske udvikling og bruger den teknik, som til enhver tid er bedst anvendelige teknik. Så vil ordføreren, hvis ordføreren en dag bliver miljøminister, alligevel ikke være underlagt, at man er nødt til at bruge det, som man kan nå, til enhver tid, også selv om vi f.eks. siger 2033?

Kl. 15:05

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 15:05

Marianne Bigum (SF):

Hvis jeg skal gøre det meget kort, vil jeg sige, at bedst anvendelige teknik er et minimumskrav, ikke et maksimumskrav. Man kan godt gå videre end det. Man kan godt stille yderligere krav til udvikling og regulering, og hvilke grænseværdier man har. Jeg synes jo egentlig, at det er superspændende at sidde og kigge på de her rapporter og se, hvad der er af nye teknologier, men de halter bagefter. De bliver opdateret hvert ottende år, mener jeg det er. Så selv det, der står i det her katalog i dag, er ikke nødvendigvis det, de kan i dag.

Som jeg var inde på tidligere, udvikler vi ting i pilotskala, men det skal jo op i storskala, før vi kan kalde det BAT. I den proces skal vi simpelt hen hjælpe teknologierne på vej med ordentlig lovgivning.

Kl. 15:05

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Thomas Monberg, Socialdemokratiet.

Kl. 15:05

Thomas Monberg (S):

Tak for ordførerens tale, og tak for at bringe det her på dagsordenen. Jeg er jo rigtig glade for, at vi har haft den her debat, og at vi har haft en god teknisk gennemgang, hvor jeg faktisk syntes der var rigtig mange gode ting, som forklarede det. Jeg er også rigtig glad for, at ordføreren har givet mulighed for, at vi kunne fortælle noget om det, som regeringen faktisk gør, og det håber jeg også ordføreren vil anerkende. Det kan godt ske, at ordføreren føler, at vi er bagest i bussen, men det viser den tekniske gennemgang jo vi ikke er, altså at vi netop prøver at flytte os fremad. Så jeg synes, at der herinde blandt tilhængerne har bredt sig en stemning af, at det her forslag vil løse hele den kemiske situation i vores havmiljø. Er det rigtigt, at ordføreren ser, at det her forslag kan løse hele den kemiske tilstand, så vi får løst det med de 95 pct. områder, som netop blev nævnt af ordføreren?

Kl. 15:06

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 15:06

Marianne Bigum (SF):

Tusind tak til ordføreren. Jeg er uenig i, at den tekniske gennemgang viste, at vi gik forrest på det her område. Det synes jeg i hvert fald ikke var min konklusion. Men jeg er enig i, at der bliver gjort nogle ting, og at vi har et godt embedsværket. Men nej, jeg mener stadig væk, at vi halter bagefter lovgivningsmæssigt på det her. Vi har en teknologiudvikling, som er langt foran, end hvad den danske lovgivning og regulering går ind og understøtter, og det synes jeg vi skal hæve barren for. Jeg ser det her beslutningsforslag som et utrolig vigtigt værktøj for at få accelereret udviklingen af de nødvendige teknologier og få skabt ensartede rammevilkår for virksomheder i forbindelse med rensningsanlæg i Danmark på det her område. Så om det løser det hele, vil jeg sige, at nej, vi har også historiske

forureninger af vores vandmiljø, desværre, men forhåbentlig kan vi, selv om vi er bagud, komme mere på forkant med det, som ellers bliver historiske forureninger om 20 år, som vi forhåbentlig så ikke skal snakke om igen.

Kl. 15:07

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Spørgeren.

Kl. 15:07

Thomas Monberg (S):

Ordføreren har talt meget om tekniske løsninger i dag. Jeg har selv været inden for industrien og set, hvad tekniske løsninger er, og tekniske løsninger virker altså ikke altid på samme måde, pilotprojektet, som det gør i stor skala. Så de her tekniske løsninger har jo også en tid, og det var ordføreren for Moderaterne inde på, hvor de skal modnes. Deri ser jeg jo, at det får nogle kæmpe konsekvenser for vores samfund, hvis det er, at vi nu siger, at de pilotløsninger ikke duer, og det får konsekvenser for nogle af de største virksomheder. Vil ordføreren så fortryde, at de har fremsat det her, hvis der er nogle helt andre konsekvenser ved det, som de ikke selv har set ind i eller andet?

Kl. 15:08

Den fg. formand (Birgitte Vind):
Ordføreren.

Kl. 15:08

Marianne Bigum (SF):

Tak. Nu er jeg uddannet miljøingeniør, og mange af ting, som vi siger er pilotløsninger nu, er ikke nye løsninger, for det var også ting, jeg lærte om på mit studie for efterhånden rigtig mange år siden. De er ikke modnet, fordi de ikke er der, men fordi der ikke har været et markedstræk for det. Der har simpelt hen ikke været nogen, der har reguleret det og sagt, at nu skal I også bruge dem, vi udvikler. Jeg ser alt for ofte, at vi udvikler teknologier, som kan noget, og vi er enige i modningen af det, og så kommer der måske til at dukke noget andet op, men alt for ofte har vi gode, lovende løsninger, som ikke får lov til at komme i spil, og som derfor aldrig bliver brugt.

Kl. 15:09

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Miljø- og Fødevarerudvalget. Hvis ingen gør indsigelser, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

Kl. 15:13

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 112:

Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland. (Styrket indsats mod stalking, kriminalisering af identitetsmisbrug og afbrydelse af påtalefrist m.v.).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 11.12.2024).

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er fru Louise Elholm fra Venstre.

Kl. 15:13

Kl. 15:09

(Ordfører)

Louise Elholm (V):

Tak for ordet. Jeg vil sige, at jeg er rigtig glad for, at vi nu endnu engang får opdateret noget lovgivning på retsområdet i forhold til Grønland, og at det sker i tæt samarbejde med naalakkersuisut og Grønland i det hele taget. Det er vigtigt, at vi hele tiden prøver på at få fulgt op på, hvad der sker, og hvor vi har brug for at opdatere lovgivningen. Det her er endnu et i rækken af lovforslag på retsområdet, hvor vi netop gør det.

Som den tidligere ordfører sagde, er der jo et fokus på en indsats mod stalking. Det er også en ting, man oplever i Grønland. Derfor er det rigtig positivt, at man nu får opdateret lovgivningen, så det både er muligt at dømme folk for stalking og i højere grad at beskytte ofrene imod stalking, ligesom det er også er en rigtig positiv ting, at man kan få gjort noget yderligere ved kriminalisering af identitetstyveri. Så har jeg også noteret mig, at der er mulighed for at slette udtalelser og meddelelser og billeder i forbindelse med domme, hvis de f.eks. har været æreskrænkende. Det er rigtig, rigtig positivt, og jeg er glad for, at vi får taget nogle tiltag, som i højere grad opdaterer vores lovgivning, i forhold til hvad der skal foregå i Grønland, og det sker i tæt samarbejde med Grønland. Så Venstre kan støtte lovforslaget.

Kl. 15:14

Forhandling

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Inden vi går i gang med forhandlingen, skal jeg bemærke, at et flertal i Præsidiumet har vedtaget, at der skal indføres en ordning med simultantolkning mellem dansk og grønlandsk i visse debatter. Ordningen er endnu ikke trådt i kraft, og det betyder, at der kan tales grønlandsk under debatten, men at der ikke er mulighed for korte bemærkninger. Fru Aki-Matilda Høegh-Dams egen skriftlige oversættelse af sin ordførertale er omdelt.

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 15:10

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak, formand. Socialdemokratiet støtter det her lovforslag. Det er en virkelig god intention, som regeringen og naalakkersuisut i Grønland er blevet enige om. Det bliver udtrykt rigtig fint i ministerens fremsættelse, og jeg vil gerne citere:

»Regeringen ønsker i fællesskab med Naalakkersuisut at udvikle danske ansvarsområder i Grønland. Regeringen vil sammen med Grønland arbejde for, at de danske ansvarsområder i Grønland følger standarden i Danmark med respekt for de forhold og forskelle, der er mellem Danmark og Grønland. Dertil vil regeringen løbende prioritere, at lovgivningen på danske ansvarsområder opdateres.«

Det er rigtig væsentligt, at vi har stramt fokus på alle de anliggender, som er rigsansligger i Grønland, og det er rigtig glædeligt, som jeg udtrykker her, at de to regeringer sammen drøfter, hvordan det bedst gøres.

Lovforslaget her i dag har i og for sig ganske mange elementer, og jeg vil blot nævne dem sådan lidt i rækkefølge: en styrket indsats mod stalking og et fokus på, hvornår der kan dømmes for stalking; hvordan forurettede kan få beskikket en bisidder; hvordan man kan blive underrettet ved løsladelse; en kriminalisering af den, der uretligt anvender oplysninger, cpr-numre, billeder og andet og navne, eller den, der udgiver sig for at være en anden person, eller den, der videregiver materiale med oplysninger, eller den, der udgiver sig for at være en anden, bruger en andens identitet; nye bestemmelser i kriminalloven også om, hvordan man kan få slettet udtalelser, meddelelser og billeder, og også om, hvordan påtalefristerne i forhold til politiet og anklagere bliver justeret; en fastsættelse af, hvordan administrative regler kommer til at ligge i bemyndigelser fremover, så man får en helt anden fleksibilitet til justeringer; og sluttelig, hvordan man vil ajourføre anordning om ikrafttræden for Grønland, der også indeholder et kriminalpræventivt værn mod stalking.

Det er alt sammen ønsker fra grønlandsk side, som nu bliver rettet ind i forhold til de lovkomplekser, som dækker det, der er rigsansligger. Det er nødvendigt, og jeg har selv rigtig mange gange været rejser i Grønland drøftet det her med grønlandske politikere, men også politiet og anklagere i Grønland, i forhold til nødvendigheden af, at vi får lavet de her justeringer. Så med baggrund i det vil jeg igen sige, at Socialdemokratiet støtter lovforslaget. Tak.

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 15:15

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak, formand, tak for ordet. Nu kan jeg jo konstatere, at de to tidligere ordførere har ødelagt to tredjedele af min lange tale her ved at fremhæve alle punkterne! Så jeg tænker, at jeg vil gøre det lidt kortere.

Efter ønske fra naalakkersuisut har Justitsministeriet og justitsministeren udarbejdet dette lovforslag, som bl.a. styrker indsatsen mod stalking, gennemfører en kriminalisering af identitetsmisbrug og forenkler reglerne om afbrydelse af påtalefrister, og her havde jeg faktisk tænkt mig at tage de otte punkter og lige pille det vigtigste ud. For det er som sagt blevet gengivet mere eller mindre af de to tidligere ordførere, og der er faktisk her også nogle rigtig vigtige opdateringer, som vi nok alle kan være enige om, og som vi skal være glade for.

Så jeg vil sige, at lovforslaget indgår som et led i regeringens samarbejde med naalakkersuisut om at udvikle de danske ansvarsområder i Grønland, med henblik på at de danske ansvarsområder i Grønland følger standarden i Danmark og med respekt for de forhold og forskelle, der er mellem Danmark og Grønland, og det er i sin helhed nogle rigtig gode forslag, der her fremsættes. Stalking og identitetsmisbrug har som oftest store konsekvenser for de forurettede borgere, og Danmarksdemokraterne stemmer for lovforslaget, idet det indfører reglerne, der kriminaliserer stalking og identitetsmisbrug i den grønlandske kriminallov. Med det vil jeg sige tak for ordet.

Kl. 15:16

Kl. 15:20

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Steffen Larsen fra Liberal Alliance.

Kl. 15:17

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Forslaget her opdaterer simpelt hen lovgivningen, så også grønlanderne får glæde af bestemmelserne omkring stalking, identitetstyveri og en række andre områder, og det er jo glædeligt både for det grønlandske folk, Grønland som helhed og så også for rigsfællesskabet, at man får opdateret lovgivningen på området.

Så i Liberal Alliance støtter vi det, og vi er glade for, at vi kan komme til enighed med også det grønlandske parlament om det her. Tak.

Kl. 15:17

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Henrik Rejnholt Andersen fra Moderaterne.

Kl. 15:17

(Ordfører)

Henrik Rejnholt Andersen (M):

Tak for ordet, formand. Tak til justitsministeren for forslaget om at sætte fokus på problemerne med mere usynlige voldsformer, herunder psykisk vold og stalking. Lovforslaget har til formål at styrke indsatsen mod stalking på Grønland, så gerningspersoner kan dømmes for stalking under den først tildelte advarsel i form af tilhold eller opholdsforbud. Dermed vil den grønlandske lov også blive opdateret i forhold til dansk lov, hvor stalking har haft sin plads i straffeloven siden 2021. Det synes vi i Moderaterne er helt på sin plads, for det er jo totalt uacceptabelt med stalking og chikane. Det at chikanere andre er en utryghedsskabende adfærd, og det er krænkende, og det er forstyrrende for uskyldige mennesker. Ofrene for den slags forbrydelser risikerer at få dybe ar på sjælen. Det skal vi for alt i verden undgå.

Lad os kort dykke ned i lovforslaget, som indholder to særlige tiltag for ofrene for stalking. For det første får ofrene for stalking nu muligheden for at få en beskikket bisidder, som vi kender det fra sager om vold i Danmark. Dette kan styrke trygheden under sagsbehandlingen og hjælpe ofrene på vej gennem den svære proces. For det andet får ofrene for stalking ret til at blive informeret om gerningspersoners løsladelse og udgang, hvis de ønsker det. Det er kun rimeligt, at ofrene kan være forberedt på at møde deres gerningsmand i det offentlige rum.

Jeg vil egentlig ikke gå mere i dybden med det her forslag, det har flere ordførere allerede gjort, men blot konstatere, at vi i Moderaterne ser positivt på alle tiltag, som er med til at styrke indsatsen mod stalking på Grønland og i langt højere grad beskytte ofrene. Med dette lovforslag arbejder vi videre med at sørge for, at standarden på retsområdet i Grønland følger standarden i Danmark. Dermed sikres en bedre retsstilling for de grønlandske borgere. Jeg kan forstå, at Grønlands Selvstyre selv har ønsket lovforslaget her, og derfor bakker vi i Moderaterne selvfølgelig op om lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 15:19

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så går vi videre i ordførerrækken, og den næste ordfører er fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten.

(Ordfører)

Trine Pertou Mach (EL):

Især i denne tid er det positivt at se, at der er et konstruktivt og fungerende samarbejde mellem den danske regering og den grønlandske, naalakkersuisut. De initiativer, der tages med dette lovforslag om at ændre både kriminalloven og retsplejeloven for Grønland, vil bidrage til en bedre beskyttelse af ofre for forbrydelser. Normalt kommenterer vi ikke meget på den lovgivning, der vedtages for Grønland, men lige netop i dag, når vi behandler stalking, synes jeg, det er vigtigt at italesætte selve problemet og selve fænomenet, kan man sige.

For vi har i Danmark, i Grønland og nok også i en stor del af verden visse forbrydelser, som ud fra et ligestillingsperspektiv er med til at skabe ulighed i vores samfund. Stalking er desværre en af de forbrydelser, som primært går ud over kvinder og samtidig primært begås af mænd. Og vi skal tage opgaven med at sikre kvinders mulighed for at leve i samfundet på samme vilkår som mænd meget alvorligt. Vi ved fra de organisationer, der arbejder på det her område, at den retlige beskyttelse af ofrene i Danmark har været enormt dårlig i årevis, og vi har jo faktisk indtil for få år siden haft de samme regler, som også gælder i Grønland i dag. Derfor er det rigtig positivt, at vi selvstændigt kriminaliserer stalking i dag, og at der i loven er en vis definition af begrebet indbygget, så også digital stalking er omfattet. Det er menneskeretlige fremskridt.

Som det fremgår af lovforslaget her, er der mange elementer af stalking, der er kriminaliseret i andre bestemmelser, men det er efterhånden sjældent, at en stalker bare sidder i en busk foran et hus eller bag ved et læskur ved et busstoppested og venter. Mulighederne for at chikanere og metoderne dertil er desværre blevet mange, mange flere. En lovændring er derfor ikke nok, og derfor har vi desværre heller ikke set massive effekter af, at vi for et par år siden ændrede straffeloven i Danmark. Hvis ikke der prioriteres ressourcer og midler til, at politiet kan rykke ud, når eksempelvis et tilhold bliver brudt, så har tilholdet ikke meget betydning.

Derfor vil jeg også gerne bruge lejligheden til lige at rette opmærksomheden mod bl.a. de anbefalinger, som ligger i IPS's, Rådet for Menneskerettigheder, høringssvar. De andre elementer, der behandles i lovforslaget, herunder kriminalisering af identitetsmisbrug, ændrede regler for afbrydelse af påtalefrister, videoafhøring af børn m.v., kan Enhedslisten også støtte op om, og Enhedslisten kan derfor samlet støtte lovforslaget. Tak.

Kl. 15:22

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti.

Kl. 15:23

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Dansk Folkeparti støtter lovforslaget.

Kl. 15:23

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Så går vi videre i talerrækken, og den næste, der har ordet, er – og jeg skal lige være sikker på, jeg har det helt rigtige efternavn her – fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:23

Kl. 15:28

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak, formand, og jeg beklager mit lidt besværlige navn. I Alternativet støtter vi selvfølgelig også lovforslaget, som styrker retssikkerheden i Grønland. Vi finder problemstillingerne omkring stalking og identitetsmisbrug relevante at adressere, også i en grønlandsk sammenhæng. Derudover er vi glade for en bedre beskyttelse af særlig ofrene, og at lovforslaget gør retssystemet mere effektivt og tidssvarende.

For Alternativet er det afgørende, at udviklingen af danske ansvarsområder i Grønland sker i tæt samarbejde og dialog med naalakkersuisut, hvilket er tilfældet med det her lovforslag, så det opfordrer vi selvfølgelig til at man bliver ved med i andre sammenhænge. Så mener vi også, at det er vigtigt, at man, når det skal implementeres, har øje for den unikke situation, der er i Grønland, og for, at Grønland jo er et andet samfund end Danmark, og at man også har øje for, at der skal følge ressourcer med til implementeringen. Tak for ordet.

Kl. 15:24

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, og den næste ordfører i rækken er fru Aki-Matilda Høegh-Dam fra Siumut.

Kl. 15:24

(Ordfører)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Kl. 15:26

Den fg. formand (Birgitte Vind):

Tak til ordføreren. Som jeg indledte med at sige, har et flertal i Præsidiets besluttet, at der skal indføres simultantolkning mellem dansk og grønlandsk i visse debatter, og dette arbejde er i fuld gang, men ordningen er endnu ikke trådt i kraft. Jeg har forstået, at ordføreren ikke ønsker at oversætte sin tale, og jeg vil undtagelsesvis derfor læse fru Aki-Matilda Høegh-Dams egne skriftlige oversættelse af ordførertalen op. Oversættelsen er ligeledes omdelt i salen.

»Tak for ordet.

Dette lovforslag er tidligere blevet diskuteret i Inatsisartut, hvor et flertal har støttet det. Siumut støtter også forslaget, som vil styrke indsatsen mod stalking og kriminalisere identitetsmisbrug i Grønland.

Det er vigtigt at sikre bedre beskyttelse af borgerne, især for ofre for stalking, som nu her får adgang til bedre juridisk bistand og mulighed for underretning ved gerningspersonens løsladelse. Identitetsmisbrug er en moderne udfordring, og vi bakker op om kriminaliseringen, der skal beskytte borgernes integritet.

Vi vil dog understrege, at implementeringen i Grønland kræver opmærksomhed på vores unikke forhold, og det er vigtigt, at ressourcer følger med, så politiet og retsvæsenet kan håndhæve reglerne effektivt.

Op med de ord kan jeg meddele, at Siumut støtter forslaget.«

Jeg skal derfor sige tak til ordføreren for talen, og vi går videre til den næste ordfører i rækken, og det er fru Aaja Chemnitz fra Inuit Ataqatigiit. Værsgo.

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for ordet. Lovforslaget, som vi behandler her i dag, har vi længe set frem til at behandle. Det er allerede behandlet af Inatsisartut, og det er vedtaget med en bred opbakning. Lovforslaget skal først og fremmest styrke indsatsen mod stalking og identitetsmisbrug. Som det er i dag, er det ikke særskilt kriminaliseret, og derfor synes vi også, det er vigtigt, at man kan stille gerningsmændene til ansvar.

Stalking er en alvorlig forbrydelse med store konsekvenser for ofrenes liv og hverdag, og det er noget, som IA i mange år har kæmpet for blev kriminaliseret. Det er en mærkesag fra IA's side. Desværre ser vi også på sociale medier, at der er en række udfordringer, og det glæder os derfor, at man nu særskilt laver den her kriminalisering af både stalking og identitetsmisbrug. Samtidig mener vi også, at ofrenes retsstilling bliver forbedret, ved at der er fokus på præventive tiltag, og at gerningsmændene tilbydes den nødvendige hjælp til at forebygge ny kriminalitet. Vi synes, det er positivt, at der skabes bemyndigelses hjemmel til at fastsætte regler om udgang for personer, der er anbragt på et psykiatrisk hospital.

Til slut vil vi gerne sige, at vi er glade for, at man har prioriteret naalakkersuisuts langvarige ønske på justitsområdet. Det håber vi bestemmer er en tendens regeringen kommer til at fortsætte. Med de ord bakker Inuit Ataqatigiit op. Qujanaq – mange tak.

Kl. 15:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til fru Aaja Chemnitz. Der er ingen spørgsmål. Vi haster videre, og nu er ordet justitsministerens. Værsgo.

Kl. 15:30

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for ordet, og mange tak til alle ordførerne for, synes jeg, de meget positive indlæg, vi har hørt. Også i Grønland, som det også er blevet nævnt, er der blevet set positivt på lovforslaget, som det grønlandske selvstyre har tilsluttet sig. Som jeg har slået fast mange gange før her i salen, er det vigtigt for mig, at der er grønlandsk opbakning til de lovændringer, som gennemføres for Grønland, for det er det grønlandske folk, der skal bestemme, hvad der skal gælde i Grønland. Jeg er glad for, at der også her i Folketinget er bred opbakning til forslaget. Jeg tror, vi alle sammen kan være enige om, at et stærkt justitsområde er en forudsætning for et velfungerende og trygt samfund, og med lovforslaget, som vi behandler i dag, tager vi endnu et skridt i den rigtige retning for at styrke justitsområdet i Grønland. Lovforslaget indeholder flere elementer, som bl.a. har til formål at sikre, at kriminalloven og retsplejeloven for Grønland er tidssvarende i forhold til det kriminalitetsbillede, der i dag og fremover kan forventes i Grønland, og jeg vil kort nævne hovedpunkterne i forslaget.

Lovforslaget har for det første til formål at styrke indsatsen mod stalking. Det foreslås derfor, at der indføres en særskilt bestemmelse om stalking i kriminalloven. Med bestemmelsen bliver det muligt at dømme den gerningsperson, der udsætter den anden for den krænkelse, som stalking er, også selv om gerningspersonen ikke forinden har fået et tilhold. Der bliver dermed sendt et vigtigt signal om, at stalking udgør en alvorlig forbrydelse. Regeringen vil også styrke hjælpen til ofre for stalking. De skal bl.a. kunne få en bisidder, der kan støtte dem undervejs i kriminalsagsbehandlingen. Derudover vil regeringen sikre, at forurettede eller dennes nærmeste på anmodning vil blev underrettet om tidspunktet for gerningspersonens løsladelse og udgang. Det samme gælder ved en eventuel medvirken til et tv- eller radioprogram. Det skal sikre offerets sikkerhed og tryghed, så vedkommende ikke skal leve i frygt for at møde gerningspersonen på gaden uden at være forberedt på det. Endelig gives der med

lovforslaget mulighed for, at der kan foretages videoafhøring af børn under 15 år i en sag om stalking, hvis barnet eller barnets nærmeste er forurettet og den, der er mistænkt, er en af barnets nærmeste.

Lovforslaget har for det andet til formål at kriminalisere identitetsmisbrug. Identitetsmisbrug er i dag ikke særskilt kriminaliseret i grønlandsk ret, og kriminalloven dækker derfor langtfra alle tilfælde af misbrug af en andens persons identitet. Bestemmelsen skal sikre, at kriminaliseringen af identitetsmisbrug både gælder, hvor identitetsmisbruget sker digitalt, og hvor det finder sted i den fysiske verden. Med den foreslåede regulering sikrer vi, at lovgivningen på det her punkt er tidssvarende og tager højde for nutidens digitale udfordringer.

Det foreslås for det tredje at indsætte en bestemmelse om sletning af udtalelser, meddelelser eller billeder, som har tilknytning til en overtrædelse af visse freds- og æreskrænkelser. Det vil også omfatte den foreslåede bestemmelse om kriminalisering af identitetsmisbrug. Bestemmelsen skal bidrage til at forhindre tilgængeligheden og den videre udbredelse af sådanne udtalelser.

Det foreslås for det fjerde at forenkle kriminallovens regler om afbrydelse af påtalefristen. Det er det, som i den danske straffelov kendes som forældelsesfristen. Anklagemyndigheden og politiet vil dermed fremover få samme enkle fremgangsmåde til at afbryde påtalefristen, som andre offentlige myndigheder har i dag.

Det foreslås for det femte at etablere de fornødne bemyndigelser til at kunne fastsætte administrative regler om udgang m.v. for personer anbragt på et hospital eller en institution i henhold til en retsafgørelse i medfør af kriminalloven og retsplejeloven.

Foruden lovforslaget lægges der desuden op til en ajourføring af anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Med de bemærkninger skal jeg endnu en gang takke for indlægene. Jeg ser frem til den videre behandling her i Folketinget, og jeg står naturligvis til rådighed for besvarelse af de spørgsmål, der måtte opstå i den forbindelse. Tak for ordet.

Kl. 15:34

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til justitsministeren. Der er ikke nogen spørgsmål.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Grønlandsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) Forespørgsel nr. F 8:

Forespørgsel til justitsministeren og indenrigs- og sundhedsministeren:

Vil ministrene redegøre for deres kendskab til brugen af opioider her i Danmark og udviklingen i brugen siden 2018, for, hvad regeringen har gjort i denne periode for at stoppe det ulovlige videresalg og den ulovlige import af piller, og for, om ministrene er tilfredse med denne indsats?

Af Mette Thiesen (DF) og Peter Kofod (DF).

(Anmeldelse 01.11.2024. Fremme 05.11.2024).

Kl. 15:34

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Vi skal nu i gang med en forespørgselsdebate, og det indebærer, at ordførerne skal logge sig af deres normale pladser og derefter rykke

frem på de forreste rækker og logge sig ind der. Så vi holder lige en pause.

Det ser ud til, at alle mand er plads, så vi kan fortsætte det næste punkt på dagsordenen, forespørgsel nr. F 8.

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til torsdag den 16. januar 2025.

Jeg starter med at give ordet til fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti for at begrunde forespørgselsdebatten.

Kl. 15:37

Begrundelse

(Ordfører for forespørgerne)

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Grunden til, at vi i Dansk Folkeparti har indkaldt til den her forespørgselsdebate, er, at vi igennem længere tid har været ret bekymrede over den udvikling, som vi ser i Danmark i forhold til de her opioider. Opioider er en meget, meget stærk smertestillende medicin, som er vanedannende, og som bliver solgt til børn og unge. Vi har hørt eksempler på, at børn på 12, 13, 14 år simpelt hen har skullet i decideret misbrugsbehandling og har oplevet den her meget voldsomme afrusning, som det er at få de her stoffer ud af kroppen.

Jeg var en af de første, der stillede spørgsmål, da vi begyndte at høre de første historier rundtomkring fra de forskellige kommuner, og jeg har egentlig været meget optaget af, hvordan vi bedst muligt sikrede de unge. Der er mange forskellige ting i det, for der er jo både det her med, at man selvfølgelig skal straffe dem, der sælger de her opioider til børn, hårdt. De er fuldstændig skrappeløse. Uanset om det foregår fra en kiosk eller fra bagagerummet på en bil, eller hvor det foregår, skal det stoppes effektivt, og de her mennesker skal straffes hårdt.

Men der er også alt det her med, hvordan stofferne eksempelvis kommer ind i landet. Og der er også hele den her helhedsorienterede indsats, i forhold til hvordan man forebygger det ude i kommunerne, hvor de også længe har råbt vagt i gevær.

Derfor syntes vi også fra Dansk Folkepartis side, at det var ekstremt vigtigt, at vi satte os sammen og fik drøftet, hvordan vi effektivt sætter en stopper for den her meget, meget frygtelige udvikling, som vi jo desværre har set i ekstrem grad i USA, sådan at vi sikrer, at danske børn og unge ikke ender med et misbrug af de her frygtelige stoffer, og hvordan vi bedst muligt samlet set sikrer, at danske børn og unge ikke kommer ind i et misbrug af den her slags.

Kl. 15:38

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren for at begrunde forespørgslen.

Vi giver nu ordet til indenrigs- og sundhedsministeren. Værsgo.

Kl. 15:39

Besvarelse

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak for ordet, formand, og også tak til forespørgerne for at sætte opioider på dagsordenen her i Folketinget, for vi har med en alvorlig problemstilling at gøre. Det er som udgangspunkt en effektiv type af lægemidler, som jo bl.a. bruges til at lindre f.eks. kræftpatienters meget stærke smerter i forbindelse med behandling i vores sundhedsvæsen. Derfor vil jeg også gerne indledningsvis bare slå fast, at når det handler om brug af opioider i vores sundhedsvæsen vel at mærke, er det legitimt, og det er også helt uundværligt. Læger skal kunne ordinere opioider, når patienter med stærke smerter har behov for det. Også her skal der selvfølgelig være fokus på at begrænse brugen. Der ordineres til færre personer, som får dem i mindre

mængder, og den positive udvikling skyldes, at sundhedsmyndighederne har haft et stort fokus på at sikre korrekt brug af opioider i vores sundhedsvæsen.

Men som det desværre også har vist sig, kan opioider i de forkerte hænder få helt katastrofale konsekvenser. Det er, når vi taler om brug af opioider uden for sundhedsvæsenet. Mange af jer har sikkert med en klump i halsen set TV 2-programmet »Kernen« sidste efterår, for det var en både gribende og barsk fortælling om Nana, mor til 21-årige Andreas, som døde i sommer af en overdosis af opioidpiller. Jeg kan ikke sige noget, som på nogen måde kan fjerne det faktum, at hun som forælder, som mor, har betalt den ultimative pris ved at have mistet sit eget barn. Men jeg vil i den grad gerne være med til at sikre, at andre unge og deres forældre ikke havner i en så ulykkelig situation. Det er dybt tragisk, at et stigende antal børn og unge ender i et misbrug af den her type stoffer. Vi taler om helt almindelige børn og unge, som på kort tid udvikler et problematisk misbrug. Det fører til ødelæggende abstinenser og smadrede liv, og den udvikling skal vi have stoppet og sat ind over for.

Første del af forespørgslen handler om, hvordan det ser ud med hensyn til brugen af opioider, og hvordan brugen har udviklet sig siden 2018, som der konkret spørges til. Og mens brugen af opioider, som jeg indledte med at sige, i vores sundhedsvæsen er helt legitim og uundværlig, forholder det sig jo helt anderledes med brugen uden for sundhedsvæsenet. Dykker vi ned i tallene for brug af opioider uden for vores sundhedsvæsen – lad os bare kalde det misbrug – er udviklingen desværre ikke positiv, slet ikke når vi ser på børn og unge. Og så gælder det måske et øjeblik om lige at spidse ører, for jeg har en hel del tal med her i dag, når nu der som led i forespørgslen bliver forespurgt om udviklingen.

Overordnet kan man sige, at andelen af dem, der kommer i stofmisbrugsbehandling med opioider som hovedstof, ligger nogenlunde stabilt. Fra 2018 til 2023 er det mellem 11 og 13 pct. Men zoomer vi yderligere ind og ser på fordelingen i aldersgrupper, kan man se en bekymrende udvikling i de sidste par år. I 2022 var der 118 af de 16-25-årige i stofmisbrugsbehandling på grund af opioider. I 2023 var antallet steget til 174 – en stigning på næsten 50 pct. Af de unge, som kom i stofmisbrugsbehandling i 2022, oplyste 9,9 pct., at de havde brugt opioider den seneste måned. I 2023 var den andel steget til 13,3 pct. Vi har ikke de endelige tal for 2024, men det ser desværre ud til, at andelen er steget yderligere.

Det går heller ikke den rigtige vej, når man ser på tallene fra Giftlinjen. Det er her, hvor man kan ringe døgnet rundt og få telefonisk hjælp i tilfælde af forgiftning. Vi har ikke tal her fra 2018, men det har vi fra 2019, hvor der blev registreret i alt 884 episoder med opioider fra Giftlinjen. I 2023 var det tal steget til 1.295 – igen en stigning på knap 50 pct. Og ser man alene på børn og unge under 18 år, steg antallet af henvendelser med mere end 75 pct. fra 59 i 2019 til 104 i 2023. Måske ikke så overraskende betyder det også flere indlæggelser med opioidforgiftning. I 2018 blev 47 unge mellem 16 og 20 år indlagt med opioidforgiftning. I 2023 var det tal steget til 141. Det svarer til en stigning på 200 pct.

Heldigvis ser udviklingen ikke ud til at slå igennem, når vi ser på tallene for den mest tragiske udgang på misbrug af opioider, på antallet af dødsfald. I 2018 var antallet 129. I 2023 var det 116. Men uanset det fald er 116 dødsfald for mange, og hvis ikke vi tager den bekymrende udvikling blandt børn og unge alvorligt, kan udviklingen også løbe helt løbsk, og det må ikke ske.

Kl. 15:44

Selv om jeg anerkender spørgernes behov for overblik og tal, som jeg også har forsøgt efter bedste evne at imødekomme her i dag fra talerstolen, skal vi jo aldrig nogen sinde glemme, at bag de mange forskellige statistikker og tal ligger der skæbner. Bag hvert tal, hvert enkelt opkald eller hver enkelt indlæggelse, er der et ungt menneske i svære problemer. Det er forældre, venner og familie, der

måske er helt uvidende om misbruget, og dem, der, som moderen til Andreas – Nana, som jeg nævnte i min indledning – pludselig har måttet sige farvel til en, de har kæret, i en helt ufattelig ung alder.

Men tallene taler også her et alt, alt for tydeligt sprog om indtoget i raket fart af nogle stoffer, som alt for mange unge kommer i berøring med, og som kan få fatale konsekvenser. Det var også baggrunden for, at vi fra regeringens side i oktober sidste år præsenterede udspillet »Ungdom uden opioider« med 24 forskellige konkrete initiativer. Nogle af initiativerne handler om at bekæmpe den nemme tilgængelighed af opioider. Vi vil sætte hårdt ind over for kriminelle, som indsmugler og sælger stofferne. De initiativer vil justitsministeren komme ind på i besvarelsen af forespørgslens anden del, som handler om ulovlig import og ulovligt salg af opioider.

Men vores udspil indeholder også en lang række andre rigtig vigtige initiativer. De handler om, hvordan vi kan sætte ind med mere forebyggelse, om bedre behandling, en styrket skadesreduktion og også om en tættere overvågning. Det handler om forebyggelse, fordi det er helt afgørende, at ingen, heller ikke børn og unge, skal være i tvivl om, at man bliver afhængig af opioider. De skal vide mere om, at opioider har alvorlige skadevirkninger, og at de også kan slå ihjel.

Bedre behandling er lige så afgørende, for uanset at vi styrker forebyggelsen, vil der også altid være nogle børn og unge, som bliver afhængige, som falder i, og som har behov for hjælp. Dem skal vi være i stand til at kunne give en bedre hjælp, en bedre behandling, hvor jeg synes vi har et helt særligt ansvar i forhold til børn og unge, og begge dele er afspejlet i regeringsudspillet. Med de ord vil jeg afslutte min del af besvarelsen. Jeg ser frem til en god debat omkring dette vigtige emne.

Kl. 15:47

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til indenrigs- og sundhedsministeren. Der er nu adgang til én kort bemærkning til ordførerne, og den første, der har tegnet sig ind, er fru Mai Mercado fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:47

Mai Mercado (KF):

Jeg tror, at noget af det, ministeren glemte i sin tale, var at understrege, hvordan skiftende socialdemokratiske justitsministre igennem 1.000 dage har lovet en indsats uden at levere på det. For det er jo rigtigt nok, at omfanget er eskaleret, og at det er stigende, men man har jo siddet på hænderne.

Mere end et år skulle der gå, fra man første gang varslede, at nu ville man komme med et udspil, til man så rent faktisk kom med det udspil, men vi har jo ikke set handling endnu. Så hvornår kan vi rent faktisk forvente en handling fra sundhedsministeriets og fra sundhedsministerens side?

Kl. 15:47

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ministeren.

Kl. 15:47

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Jeg mener ganske enkelt ikke, det er rigtigt, at man har siddet på hænderne. For det første indebærer vores udspil jo, og det viser initiativerne, at vi sætter ind hele vejen rundt, altså på tværs af Skatteministeriet, Justitsministeriet, Socialministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Det har krævet – ja – et tværministerielt arbejde, som ikke bare er noget, man trækker i en automat i forhold til også at få de mest virkningsfulde initiativer frem. Og når ordføreren så i dag siger, at man ikke har set nogen som helst handling, så vil jeg anbefale, at man måske også lige pudser brillerne, i forhold til at få fokus på, at vi allerede er i fuld gang med at implementere

handlingsplanen. På mit eget område har jeg allerede sat implementeringen i gang af mange af de væsentlige initiativer.

Så der er ikke nogen, der har siddet på hænderne, og man skal i hvert fald ikke vente på at se handling. For den er allerede i fuld gang, i form af at handlingsplanen er ved at blive omsat ude i den virkelige verden.

Kl. 15:48

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Det er sådan nu, at der blot er adgang til én kort bemærkning, så derfor byder vi den næste i rækken, hr. Peder Hvelplund, velkommen. Værsgo.

Kl. 15:49

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, og tak til ministeren for besvarelsen. Jeg kunne høre, at ministeren deler bekymringen i forhold til den udvikling, der er sket. Ministeren henviser så til den handlingsplan, som regeringen fremlagde her i oktober måned, men en del af den plan var også, at man fjernede tilskuddet til Center for Rusmiddelforskning. Jeg kan så forstå, at halvdelen af tilskuddet efterfølgende er kommet ind i forbindelse med finanslovsforhandlingerne. Men kan ministeren ikke oplyse, hvorfor det er udtryk for handlekraft, at man fjerner tilskuddet til center for rusmiddelforskning og så i øvrigt ønsker at flytte kompetencen over i et nyt kompetencecenter i stedet for? For mig at se har det jo betydet en forringelse af den indsats, som er helt nødvendig for at begrænse i hvert fald unges tilgang til og adgang til stigende brug af opioider.

Kl. 15:49

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 15:49

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Det er helt korrekt, at jeg og vi i regeringen deler bekymringen, og for hele forhistoriens skyld har det heller ikke været et område, hvor det har været meget nemt at få adgang til viden omkring, hvordan problemerne rent faktisk så ud ude i de forskellige kommuner. De foreløbige opgørelser, indberetninger, vi fik fra Sundhedsstyrelsen, bar mest af alt præg af – nu er det min frie oversættelse – ro på, det ser ikke så slemt ud. Og vi hørte samtidig flere og flere beretninger om, at den faktisk er helt gal nogle forskellige steder. Derfor tog vi initiativ til f.eks. at lave en rundspørge rundt i alle landets kommuner via SSP, som har tæt kontakt med rigtig mange ungdomsmiljøer, i forhold til hvad deres fornemmelse var af, hvor udbredt et problem det her var. Så det er blot også i forhold til, at det her jo er et sted, hvor udviklingen så at sige har overhalet vores evne til også at kunne opspore det og se det i statistikkerne på en række områder.

Som jeg også sagde til den foregående spørger, indebærer det også, ud over at vi har lavet et helhedsorienteret udspil på tværs af politi, toldmyndigheder, sociale myndigheder, sundhedsmyndigheder osv., en forstærkning og ikke en forringelse, ved at vi bl.a. nu opretter et helt nyt nationalt kompetencecenter for substitutionsbehandling, som jo bl.a. skal bidrage til at styrke behandlingen af ikke mindst børn og unge, som i den grad har haltet.

Kl. 15:51

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Den næste er fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 15:51

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Jeg vil egentlig bare bakke op om det, der er blevet sagt – også af ordføreren for De Konservative – for det her er jo

noget, som er gået utrolig langsomt. Jeg kunne bare godt tænke mig at høre ministeren, om ministeren ikke mener, det reelt set er på tide, at vi sætter os ned alle sammen og sammen får forhandlet på tværs af virkelig mange ministeriers områder i virkeligheden – sundhedsområdet, retsområdet, måske også noget af udlændingeområdet, socialområdet osv. – og simpelt hen får sikret, at vi får lukket effektivt for det her. For én ting er, at der er noget retspolitik og nogle strengere straffe og nogle udvisninger og alt mulig andet, vi skal have ind over, men så er der også noget socialpolitik, og der er noget sundhedspolitik, for det er rigtigt, som ministeren siger, at det her jo er noget, som man udskriver fra hospitalet. Der kunne helt sikkert også være en smartere måde, man gjorde det på, så man netop sikrede, at det ikke ender på det illegale marked. Mener ministeren virkelig, at regeringen har handlet med rettidig omhu, eller mener ministeren, at det simpelt hen går for langsomt?

Kl. 15:52

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 15:52

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

For det første synes jeg, at man er nødt til at anerkende, at det udspil, vi har præsenteret, er et, der netop kommer hele vejen rundt, for så vidt angår de mange forskellige myndigheder, som er involveret og spiller en vigtig rolle på det her område, altså fra Skatteministeriet, toldindsatsen, til politiet, sociale myndigheder, sundhedsmyndigheder og så fremdeles. De er jo tænkt ind i det udspil, og der er initiativer på tværs af alle områderne.

Så synes jeg, det er en lille smule besynderligt at høre i dag om, at uha, det har gået utrolig langsomt. Jeg mindes ikke, at Dansk Folkeparti i nogen af de to sidste finanslovsforhandlinger bare én gang har rejst et forslag om, at der skulle afsættes penge på finansloven til at lave et udspil på det her område, ikke én gang. Så man kan jo ikke på den ene hånd sidde og kritisere, at det går for langsomt, og så samtidig ikke selv på den anden hånd have rejst det rundt om forhandlingsbordet, hvor man er med til også at skaffe finansiering til, at man kan lave en handlingsplan.

Derudover vil jeg sige, at jeg ikke kommer til at stoppe den implementering, som jeg allerede har sat i gang af en række af de væsentlige og vigtige initiativer på ikke mindst sundhedsområdet. De skal da ud og virke hurtigst muligt, frem for at vi nu skal til at trykke på pauseknappen og sige, at nu læner vi os lige lidt tilbage, fordi vi skal snakke noget mere rundt om bordet. Jeg synes, det gælder om nu at få det implementeret derude, hvor det skal være med til at gøre en forskel for børn og unge.

Kl. 15:53

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Den næste korte bemærkning er til fru Karina Lorentzen Dehnhardt fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 15:53

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak. Jeg er utrolig optaget af bedre behandling, for når man har siddet sammen med nogle af de mennesker, der er ramt af det her, mærker man jo, hvor forfærdelig en situation de er i. Derfor har jeg faktisk haft fat i skiftende ikke justitsministre – jo, det har jeg også haft fat i – men sundhedsministre for at få opdateret vejledningen om substitutionsbehandling. Jeg tror, jeg spurgte til det for omkring 3-4 år siden første gang, og jeg har hele tiden fået at vide: Det kigger vi snart på. Så nu vil jeg bare høre ministeren: Hvornår kommer der noget?

For det her betyder faktisk, at f.eks. et middel som Buvidal ikke udbydes i *nogle* kommuner, men det udbydes i andre kommuner,

som så bliver overbelastede, for så flytter man dertil for ligesom at få hjælpen. Der er også en udfordring med, at når man bliver løsladt fra kriminalforsorgen og man faktisk bruger det her, kan man ikke få den opfølgende behandling, og det duer jo simpelt hen ikke. Nu har det her cirkus stået på i 3 år. Jeg er optaget af, at man har den størst mulige palet af behandlingsmuligheder. Så hvornår bliver den vejledning opdateret, og hvornår den færdig?

Kl. 15:54

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 15:54

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Jeg er først og fremmest jo ikke i tvivl om, at ordføreren ved forskellige lejligheder har haft fat i diverse forskellige ministre, for ordføreren passer sit arbejde. Når det handler om at styrke behandlingen, mener jeg ikke, der kan være to holdninger til, at der er et behov for det, for det har haltet. Der har jo manglet egentlige behandlingstilbud, som også adresserer og målrettes mod børn og unge, og altså ikke de traditionelle voksenbehandlingstilbud. Det er noget af det, vi nu har afsat penge til, bl.a. knap 50 mio. kr. til konkrete behandlingsindsatser ude i kommunerne, så vi både kan styrke de eksisterende, men også udvikle nye, så vi på den måde også kan få omsat den nationale viden fra bl.a. kompetencecenteret til konkrete behandlingsindsatser ude i kommunerne. For det er helt afgørende, at vi sikrer, at dem, der har behandlingsansvaret, også sikrer den fornødne behandling, og at det dermed bliver omsat til konkrete behandlingsindsatser for børn og unge. Så det er vi jo i fuld gang med nu her.

Jeg har samtidig også en bevidsthed om, at det næppe nødvendigvis er alle landets 98 kommuner, som er i stand til at have et specialiseret behandlingstilbud målrettet børn og unge, men hvor der kan være behov for, at man også på en række områder samarbejder med måske nabokommunen eller flere kommuner for på den måde også så at sige at kunne sikre, at man har den fornødne kapacitet, men også faglige viden til at kunne sætte effektivt ind på det her område.

Kl. 15:56

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Den næste korte bemærkning er til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 15:56

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Tak for det. Jeg er jo glad for at høre ministeren sige, at man er i fuld gang med at implementere det her udspil, og det er det, ministeren vel så også kan uddybe lidt. Når man kigger udspillet igennem, er der en hel række tiltag, der kræver midler, og der er også nogle tiltag, der kræver lovgivning.

Det, jeg så kan være nysgerrig efter, er at høre, om der er en tidsplan, vi kunne blive orienteret om; det må der være. Hvornår er det egentlig, at de her ting reelt set kommer i gang rundt omkring i landet? Hvornår er det, at den her lovgivning rent faktisk ligger klar til at komme ud og blive implementeret? Og er det noget, som ministeren tænker at nogle andre skal involveres i, eller er det bare regeringen, der kommer med nogle lovforslag hen ad vejen? Tak.

Kl. 15:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:57

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Det er helt korrekt, at der er en række af de initiativer, vi har præsenteret i vores udspil, som kræver, at der også bliver afsat penge. Det er jo det, vi gør med vores udspil; det er ikke bare flotte ord, men der er også behandling med. Det gælder eksempelvis i forhold til at kunne iværksætte bedre behandlingstilbud. Så er der, ja, nogle indsatser, der kræver ny lovgivning, men der er heldigvis, havde jeg nær sagt, også rigtig mange initiativer, som ikke kræver ny lovgivning, men som vi allerede, også for mit eget vedkommende, er i fuld gang med at implementere.

Man kan f.eks. tage hele spørgsmålet om kompetencecenteret. Der er vi i gang med udbudsmaterialet, så vi også kan finde et kvalificeret kompetencecenter for substitutionsbehandling, så vi kan komme i gang. Det udbud forventer vi udsendt allerede her i første kvartal i år. Vi er også i fuld gang med at få tættere overvågning op at køre, bl.a. spildevandsovervågning, og det gælder jo også i forhold til at få dansk deltagelse i European Web Survey on Drugs på plads, så det dermed også kan komme ud at rulle.

Så på den måde er der ting, hvor vi ikke behøver at afvente, at der vedtages ny lovgivning. Men jeg er da ikke i tvivl om, at det ikke er noget problem at oversende ordføreren et overblik over, hvilke initiativer der kræver lovgivning, og hvilke mange andre initiativer der heldigvis ikke kræver lovgivning, men som det bare handler om at få sat i gang.

Kl. 15:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er ikke yderligere bemærkninger. Vi går videre til den næste minister, og det er justitsministeren. Velkommen.

Kl. 15:58

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Mange tak for det, og tak for ordet, og også tak for at indkalde til dagens forespørgselsdebat; den har jeg set frem til. For det drejer sig om et vigtigt emne, nemlig børns og unges misbrug af opioider. Som jeg også har tilkendegivet flere gange, er det et emne, der ligger både regeringen og mig selv meget på sinde, og som jeg ser med meget stor bekymring på.

Som indenrigs- og sundhedsministeren har redegjort for, er der sket en udvikling i tallene. Noget tyder på, at tilgængeligheden af opioider er blevet stadig større, og at der er en stigning i antallet, der misbruger opioider. Flere unge indlægges med opioidforgiftning, flere unge søger hjælp, og nogle dør af deres misbrug. Opioider kan fås på recept, hvor de bl.a. bruges til behandling af alvorlige smertetilstande, men desværre bliver de også solgt ulovligt som rusmiddel. Der er eksempler på, at de bliver solgt i kiosker og på sociale medier, hvor unge har en stor del af deres sociale liv. Den nemme tilgængelighed kan få børn og unge til at tro, at pillerne er ufarlige, men opioider er nogle af de farligste stoffer, man kan tage; de er farligere end f.eks. kokain. Og vi hverken kan eller skal acceptere en udvikling, hvor misbrug af opioider bliver udbredt blandt børn eller unge.

Der er spurgt ind til, hvad regeringen har gjort siden 2018 for at stoppe det ulovlige videresalg og den ulovlige import af piller. På det tidspunkt sad der en konservativ minister på min post, og jeg kan af gode grunde ikke redegøre for, hvilke overvejelser den daværende regering og den daværende justitsminister gjorde sig. Det, jeg kan redegøre for, er, hvad den nuværende regering har iværksat, og hvad jeg som justitsminister har gjort. Den nuværende regering tiltrådte i december 2022, og kort tid herefter, nemlig i foråret 2023, igangsatte regeringen et målrettet arbejde sammen med de relevante myndigheder med det formål at tage stilling til, hvilke konkrete tiltag der skulle iværksættes på området.

Det har i arbejdet været vigtigt med mange input fra forskellige sider. Det har involveret flere myndigheder og ministerier, og som led i det her arbejde var jeg selv i marts 2024 i USA, hvor jeg bl.a. havde lejlighed til at drøfte den amerikanske opioidkrise med de amerikanske myndigheder. På den baggrund kunne regeringen som nævnt af indenrigs- og sundhedsministeren den 28. oktober sidste år lancere udspillet »Ungdom uden opioider« med 24 konkrete initiativer, der skal forhindre, at udviklingen i antallet af unge med misbrug af opioider løber løbsk. Der er tale om et omfattende udspil, der skal sætte målet ind over for børns og unges misbrug af opioider. Det handler om mere forebyggelse, om bedre behandling og om tættere overvågning. Og det handler i høj grad også om højere straffe til de kyniske folk, der sælger opioider til vores unge mennesker. De skal ikke slippe med milde straffe, når de ødelægger livet for andre.

Derfor lægger regeringen op til at skærpe straffen for ulovligt salg af opioider. Straffen skal i højere grad afspejle, hvor farlige de her stoffer er. Det gør den ikke i tilstrækkelig grad, som det ser ud i dag. Stofferne skal være langt mindre tilgængelige, end de er i dag, og derfor lægger regeringen også op til at skærpe straffen, hvis salget sker i butikker, f.eks. kiosker, og hvis salget sker via sociale medier. Når der sælges narkotika i f.eks. kiosker, skal myndighederne have bedre mulighed for at sætte ind. Det skal f.eks. være muligt at fratage de involverede retten til at drive kiosk og eventuelt også at opholde sig i kiosken. Derfor lægger regeringen op til at indføre en særskilt hjemmel til at konfiskere biler, elcykler og andre transportmidler, der bruges til den grove narkokriminalitet, der forsyner børn og unge med farlige stoffer. Regeringen vil i indeværende folketingssamling fremsætte et lovforslag, der skal implementere de dele af udspillet, der kræver lovændring.

Afslutningsvis vil jeg igen sige tak til ordføreren for forespørgerne for at indkalde til dagens forespørgsel, for misbrug af opioider må ikke få fodfæste blandt børn og unge i Danmark. Derfor er vi nødt til at vende udviklingen, og det har vi heldigvis stadig muligheden for. Jeg ser frem til en god debat. Tak for ordet.

Kl. 16:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren, og ligesom ved indenrigs- og sundhedsministeren er der nu adgang til én kort bemærkning for ordførerne. Den første, der har bedt om det, er fru Karina Lorentzen Dehnhardt.

Kl. 16:02

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak for ordet. Jeg er meget optaget af, at så få opioider som muligt kommer ind over grænserne til Danmark, for der er jo bare en risiko for, at de så havner i lommerne på nogle unge. Og jeg er for nylig blevet bekendt med, at der faktisk eksisterer en teknologi, som både kan scanne efter det her og sørge for, at vi får konfiskeret det. Jeg har været på besøg på en pakkecentral, hvor man faktisk har noget teknologi, man kunne indstille på den måde. Men det kan de selvfølgelig ikke gå videre med, for hvis de ligesom begynder at scanne efter nogle af de her ting, flytter det jo bare over til en anden pakkecentral.

Så det, der egentlig er brug for, er et lovkrav, som siger, at det skal man gøre: Man skal som pakkecentral scanne efter det her og konfiskere det her. Hvorfor er det ikke blevet en del af regeringens udspil? Det er jo i virkeligheden ikke noget, der koster noget. Jeg tror, det koster 1-2 mio. kr. – 2 mio. kr. i anskaffelse og drift det første år og herefter 1 mio. kr. Men det var noget, man bare kvit og frit kunne sige til pakkecentralerne: Det har I en opgave i at gøre. Så hvorfor er det ikke blevet en del af regeringens udspil?

Kl. 16:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 16:04

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for det, og også tak for det input. Som fru Karina Lorentzen Dehnhardt også forhåbentlig har lagt mærke til, er lige præcis styrket toldkontrol jo også en væsentlig del af det her udspil, hvor vi både lægger op til at investere i nye containerscannere og vi lægger op til at udvide hundetjenesten for at opsnuse de her illegale produkter, det være sig opioider, men jo for den sags skyld også andre stoffer, som vi ved bliver ført ind i landet bl.a. via pakkecentraler. Vi lægger op til flere specialiserede toldere til håndtering af kontroludstyr og også flere toldere i det hele taget med fokus på samfundsbeskyttelse. Men det er klart, at det jo ikke skal udelukke, at man senere hen kan gøre, som fru Karina Lorentzen Dehnhardt siger.

Det er skatteministerens område, og derfor ville jeg meget nødig fagligt gå ind i en diskussion af, om det er det rigtige greb eller ej, men bare sige: Vi har netop også i det her udspil lagt betydelig vægt på, at der skulle være en styrket toldkontrol.

Kl. 16:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Mette Thiesen.

Kl. 16:05

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Jeg var egentlig glad for, at justitsministeren sagde det her med, at det faktisk er farligere end kokain. For jeg tror, der har bredt sig en eller anden idé om, at det er en form for, og det bliver det også kaldt ude i mange af de her kiosker, store Panodiler, og at det nærmest er fuldstændig ufarligt. Det er altså nogle stoffer, som er vanedannende, nok nærmest efter første gang, man tager dem. De er ekstremt vanedannende og meget, meget farlige. Derfor var jeg egentlig også glad for at se, at regeringen havde det her omkring naloxon med i udspillet, men som det er sagt tidligere, er der jo flere af de her ting, som netop kræver lovændringer. Jeg skal være ærlig at sige, at vi fra Dansk Folkepartis side gerne vil skærpe det endnu mere i forhold til det her med straffen osv., fordi vi simpelt hen mener, at folk, som skruppelløst sælger stoffer til børn, slet ikke hører til i Danmark, hvis de ikke er danske statsborgere – og ellers må de også gerne få frataget det, hvis det stod til mig. Men mener ministeren reelt set, at det her er godt nok, og hvornår er det hele implementeret?

Kl. 16:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 16:06

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Som jeg også nævnte i min indledende tale i forespørgselsdebatten her, fremsætter vi et lovforslag i indeværende samling. Det er netop nu i intern høring hos de relevante myndigheder, før det så bliver skrevet færdigt på den baggrund og kommer i offentlig høring, og så kan vi på den baggrund også fremsætte det for Folketinget.

Det, vi jo agter, er, at straffene som minimum skal være på omgangshøjde med den farlighed, som vi også straffer både salg og besiddelse af andre farlige stoffer som f.eks. kokain og heroin med. Derudover, som jeg også flere gange har annonceret, får Dansk Folkeparti og andre partier, der i øvrigt måtte have lyst til at medvirke til det, senere i det her forår rig lejlighed til at diskutere strafskærpelser på en lang række forskellige områder, når regeringen fremlægger sin strafreform.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mai Mercado.

Kl. 16:07 der til den her forespørgselsdebat, er, at vi synes, der helt grundlæggende mangler en meget mere fokuseret og helhedsorienteret indsats i forhold til den her problematik. Der er gået ekstremt lang tid, fra vi begyndte at se og høre de første ting ude i kommunerne, til at der er kommet en samlet plan. Den samlede plan kræver på mange områder lovændringer, og der skal slet ikke høres et ondt ord herfra i forhold til meget af indholdet i den her samlede plan. Jeg synes, der er nogle rigtig, rigtig gode tiltag. Det har bare undret mig og flere andre, at vi ikke bredt er blevet inviteret til nogle forhandlinger, sådan at vi netop kunne sikre, at vi satte meget, meget koncentreret ind i forhold til det her problem.

Mai Mercado (KF):

Jeg kunne jo godt stille et spørgsmål om, hvorfor der skulle være tre forskellige justitsministre, som har lovet handling 3 år i træk, eller hvorfor der skulle gå 1.000 dage for, at regeringen selv fandt ud af, hvad der skulle være i et udspil. Men jeg vil egentlig stille det spørgsmål, som fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti også stillede, nemlig hvorfor man ikke indkalder til en forhandling. For jeg har noteret mig, at de tre lovforslag, som ligger på justitsministerens område, jo alle sammen er konservative forslag. Det er jo forslag, som alle tre har været med i det udspil, vi kom med tilbage i 2023. Det er godt, og man kan jo kun være glad for, at regeringen både vil gøre det muligt at lukke kioskerne, stoppe morfinfinten og beslaglægge de køretøjer, der bliver brugt i handelen. Men vi har jo flere forslag, og jeg er sikker på, at der også er andre partier, som kunne have en række forslag. Så hvorfor har man egentlig ikke valgt at tage en politisk forhandling og sikre, at man får inddraget på tværs af ministerier, således at den indsats, man får lavet, bliver helhedsorienteret?

Kl. 16:07 Jeg har selv to drenge på 13 og 15 år, og jeg skal være fuldstændig ærlig at sige, at jeg simpelt hen har ondt i maven ved tanken om, at de en dag skulle blive udsat for nogle af de skrappelløse personer, som vi oplever simpelt hen sælger det, de kalder store Panodiler, til børn, altså dybt vanedannende og dybt afhængighedsskabende stoffer, som kan slå børn og unge ihjel, og som skaber misbrugere nærmest fra første færd. Vi ser desværre en stigende tendens og har set det igennem noget tid. Derfor er det også ekstremt vigtigt, at vi netop virkelig sætter alle sejl ind for at sikre, at vi ikke i Danmark ender med at se noget af det, man ser i USA, som jo er dybt skræmmende. Det er jo nærmest sådan nogle zombietilstande, man ser hos nogle af de mennesker der, eksempelvis brugere af fentanyl osv.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 16:08 Derfor undrer det mig egentlig også, at det har taget så lang tid. Jeg er rigtig glad for, at den her forespørgsel kom på i dag, sådan at vi trods alt kunne tale om det, og jeg har også hørt fra de to forskellige ministre. Den ene synes, at vi skal gøre, hvad regeringen arbejder for, og den anden kommer så med nogle konkrete datoer. Det er sådan set supersuperfint. Men det her kræver altså, at vi sætter hårdt ind, og at vi sætter ind med det samme, og det kræver altså også, at vi laver en meget helhedsorienteret indsats, for det her handler om børn og unge, og de skal simpelt hen ikke udsættes for det her.

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg kunne jo også starte mit svar på et, synes jeg, ellers ganske udmærket og sagligt spørgsmål, i hvert fald den anden del af det, med at sige, hvorfor der skulle gå mere end 2.200 dage, for Folketinget tog handling, altså siden De Konservative, sidst man var i regering, afviste at gøre noget ved det her problem overhovedet, men det vil jeg undlade at gå for langt ned i. Til gengæld vil jeg sige, at De Konservatives engagement i den her sag, i hvert fald i den her folketingsperiode, helt klart er værd at rose, synes jeg. Jeg håber også, at De Konservative og andre partier har kunnet mærke regeringens engagement i den her sag. Det har taget lang tid, fra den her regering tiltrådte og vi begyndte at kratte i overfladen og udfordre, om ikke problemet rent faktisk var større end det, myndighederne sagde. Det er – bare for at være helt ærlig – fordi det har taget lang tid at få myndighederne til at kigge de rigtige steder hen og kigge de steder hen, hvor anekdoterne, hvor kommunerne, og hvor folk på gaden sagde, at der var problemer. Det er jo de myndighedsvurderinger, vi også har haft behov for at få for at kunne lave politik.

Kl. 16:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, og vi går nu over til forhandlingen og de almindelige regler for korte bemærkninger. Den første, der får ordet, er ordføreren for forespørgslerne, fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 16:09

Forhandling

(Ordfører for forespørgslerne)

Mette Thiesen (DF):

Jeg konstaterer, at vi ikke har nok forespørgsler. Jeg kan aldrig huske den her rækkefølge, når vi har dem her.

Egentlig vil jeg bare sige til en start i forhold til den her debat, som jeg egentlig også sagde helt til start, at årsagen til, at vi indkal-

Forslag til vedtagelse

»Siden 2021 har skiftende socialdemokratiske justitsministre bebudet, at de ville sætte ind over for opioidider. Alligevel skulle der gå 1.000 dage, førend regeringen kom med sit udspil. Fra regeringen lovede et konkret udspil, gik der mere end 1 år, til udspillet kom i efteråret 2024. Siden udspillet er der fortsat ikke sket handling fra regeringens side. Folketinget opfordrer regeringen til at sætte handling bag ordene. Folketinget anerkender, at der er gode takter i udspillet, men at der er brug for en mere helhedsorienteret indsats. Derfor opfordrer Folketinget til, at der indkaldes til politiske forhandlinger på tværs af ministerierne med særligt fokus på retsområdet, sundhed, socialområdet samt toldvæsenet. Siden 2021 har både kommuner og misbrugscentre gentagne gange råbt vagt i gevær, og det er Folketingets opfattelse, at handlingen er kommet for sent. Derfor er der brug for en stærk politisk prioritering for at undgå at tabe en hel generation til opioidider.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 30).

Kl. 16:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Det vil selvfølgelig indgå i den videre behandling. Jeg kan se, at der ikke er nogen, der har bedt om ordet, så vi siger tak

til ordføreren, og vi går videre til ordførerrækken. Den næste er fru Maria Durhuus fra Socialdemokratiet.

Kl. 16:14

(Ordfører)

Maria Durhuus (S):

Tak for ordet, og tak til Dansk Folkeparti for at tage det her evigt vigtige emne op. Jeg vil jo næsten sige, at man skal have levet under en sten, hvis man ikke har opdaget, hvor alvorligt det her problem med opioiderne er. Jeg vil også sige, at regeringen har taget det her problem med det stigende misbrug af opioider blandt vores børn og unge meget alvorligt.

Som misbrugsordfører har jeg de sidste 2 år rejst land og rige rundt; jeg har mødt mennesker, der har fået deres liv ødelagt af de her meget, meget vanedannende stoffer. Jeg har mødt helt velfungerende unge, der på få uger udviklede et misbrug; jeg har mødt dem, der ikke selv kunne komme ud af det igen, og hvor det er endt med at koste dem livet. Jeg har snakket med alt for mange forældre, der på tragisk vis har mistet deres børn til overdoser, for nogle af dem efter mange års kamp og for andre, hvor det kom som et lyn fra en klar himmel. Alle de historier er dybt hjerteskrærende og skal være en konstant påmindelse for os herinde om at tage opioidernes indtog i Danmark meget, meget alvorligt.

For opioiderne er kommet til Danmark. Det begynder vi nu også at se på tallene. ROCKWOOL Fonden udgav lige før regeringens præsentation af opioidudspillet en rapport, der viser, at mere end 4 pct. af unge i alderen 15-19 år har taget opioider inden for det seneste år. Så allerede nu har de overhalet kokainen. Vi kan også se i tallene, at opioiderne har særlig godt fat i nogle af de piger, vi ikke plejer at se i misbrugscentrene, både dem, vi lidt grimt kalder 12-talspigerne, men også piger fra etniske minoritetsbaggrunde, som ikke kan søge behandling, og som ikke ved, hvor de skal gå hen.

På mange måder er opioiderne ved helt grundlæggende at forandre stofmarkedet, ikke mindst på grund af deres ekstreme farlighed. De er langt farligere end velkendte stoffer som hash og kokain. Derfor er jeg også glad for, at vi i dag kan have den her debat, og jeg håber selvfølgelig, at vi i lyset af Alvoren får en god debat om løsninger i stedet for at fortabe os i politikerfnidder, Christiansborgfnidder om, hvem der sagde hvad hvornår, og hvem der gjorde hvad. Det er simpelt hen for alvorligt et problem til, at vi skal bruge tid på politisk drilleri.

Regeringen præsenterede som bekendt i oktober 2024 udspillet »Ungdom uden opioider«, den første helhedsorienterede politiske plan til bekæmpelse af opioidmisbrug i Danmark. Det er i mine øjne et rigtig godt udspil, der angriber problemet fra flere vinkler, for vi skal have stoppet både det ulovlige salg, og vi skal have forebygget, at misbruget sker. Samtidig skal vi også sikre ordentlig behandling af de unge, der har udviklet et misbrug.

Det handler også om at stoppe opioiderne, inden de kommer ind over grænsen. Derfor handler en stor del af udspillet, som justitsministeren lige har redegjort for, om at se på strafferammen for salg af opioider, så det ikke længere er risikofrit at sælge det skidt. Regeringen foreslår at hæve den generelle strafferamme for salg og indføre en skærpet straf, hvis salget foregår i kiosker eller på sociale medier, hvor børn har adgang. Derudover vil regeringen også indføre en særskilt hjemmel til at kunne konfiskere køretøjer, der bliver brugt til at sælge og transportere opioider, fordi vi simpelt hen vil tage deres biler, deres løbehjul, eller hvad de nu bruger til at levere opioider som et andet pizzabud.

På sundhedsområdet kommer regeringen også med en række forslag, der dels skal forebygge misbrug og overdoser, dels sikre en ordentlig behandling af de børn, der allerede er i misbrug. Det gør vi bl.a. ved at styrke indsatserne for skadesreduktion, abstinens og substitutionsbehandling med særligt fokus på børn og unges behov. Og på skatteområdet lægges der op til en massiv oprustning af

Toldstyrelsens evne til at stoppe opioiderne i at krydse de danske grænser.

Det sidste ben i regeringens udspil handler om at skaffe mere viden om problemets omfang. Det kan måske for nogle lyde lidt kedeligt, men jeg synes faktisk, det er noget af det allervigtigste i det her udspil, for opioider er et nyt problem for nogle her i Danmark, og for andre er det en skæbnedans med døden. Vi må også være ærlige og sige, at der stadig er meget, vi ikke ved. Konkret vil vi bl.a. igangsætte overvågning af opioider i vores spildevand. Jeg har været i Vejen og set på de muligheder, der er, og man kan simpelt hen gå ned på enkelte bydele og se på koncentration og forekomst.

Jeg vil være ærlig og sige, at når vi arrangerer det her udspil, så må vi ikke forlade scenen. Vi har gjort det for mange gange i den her sal. Vi har stået her, vi har lanceret udspil som lægeordineret heroin og andre gode intentioner, og så har vi forladt scenen, og 20 år senere vender vi tilbage og siger: Det virkede ikke. Den her scene må vi ikke forlade. Pusherne tilpasser sig, stofferne og salgskanalerne ændrer sig, og derfor skal vi hele tiden være på vagt; vi skal følge udviklingen, som der er lagt op til nu. Det skylder vi vores børn og unge.

På vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne og Mike Villa Fonseca, uden for grupperne, vil jeg gerne foreslå følgende vedtagelsestekst:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget mener, at illegale opioider er et alvorligt problem, og at der behov for at sætte helhedsorienteret og effektivt ind over for det bekymrende opioidmisbrugsproblem, som i de senere år er begyndt at tage form blandt børn og unge. Folketinget noterer sig, at regeringen i oktober 2024 har lanceret udspillet »Ungdom uden opioider«. Med udspillet lægges der bl.a. op til at skærpe straffen for ulovlig besiddelse og salg af opioider. Der lægges også op til at bekæmpe den nemme tilgængelighed, ligesom der skal sættes ind med mere forebyggelse, bedre behandling, større skadesreducerende indsats, tættere overvågning og styrket toldkontrol. Folketinget konstaterer, at regeringen i indeværende folketingssamling vil fremsætte et lovforslag, der skal implementere de initiativer i udspillet, som kræver lovændring, og vil i øvrigt følge udviklingen på området.« (Forslag til vedtagelse nr. V 31).

Kl. 16:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Det vil selvfølgelig også indgå i de videre forhandlinger. Vi går i gang med en række spørgsmål, og den første er fru Karina Lorentzen Dehnhardt, og nu har man selvfølgelig to korte bemærkninger, som man plejer. Værsgo.

Kl. 16:20

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak for ordet. Jeg vil faktisk gerne starte med at anerkende, at ordføreren har været meget aktiv på den her dagsorden, og det ved jeg, fordi vi har mødt med de samme mennesker, så derfor har vi haft en stor fælles interesse i det her. Jeg vil egentlig også gerne anerkende, at der ligger et udspil med mange fine takter, men det, jeg ikke forstår, er – og det kan ordføreren måske gøre mig klog på – hvad det forkerte ville være i at indkalde til forhandlinger om det her. Er der ikke en sandsynlighed for, at udspillet kunne blive endnu bedre, hvis vi nu var en flerhed af partier, som ligesom kunne byde ind med, hvad der skulle være i sådan et udspil? Så hvad er egentlig den store modstand imod, at vi tager den fælles drøftelse af det?

Kl. 16:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Maria Durhuus (S):

Jeg vil også starte med at anerkende ordføreren fra SF for hendes store arbejde og for den sparring, vi jo også har haft undervejs. Jeg vil sige, at jeg egentlig ser, at vigtigheden i at få det her ud over rampen er ret stor lige nu, og jeg mener også, vi nu har lanceret et udspil, der er kommet ud. Og som jeg også sagde i min ordførertale, er det her jo et område, vi skal følge meget, meget nøje. Vi skal indhente data og andre ting. Jeg vil sige, at jeg ikke kan stå og svare på, hvorfor der ikke er indkaldt til forhandlinger. Men jeg hilser det velkommen, at vi får det her ud og virke, og at der er en række initiativer, der allerede er sat i gang fra både sundhedsministerens og justitsministerens og andres side, og at de ting, der vil komme som lovændringer og andre ting, vil komme her i salen. Så jeg mener faktisk, det er vigtigt at få det ud over rampen, og så vil der jo altid være en forhandling og en debat her i salen om udspillet.

Kl. 16:21

Kl. 16:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.**Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):**

Jeg tænker sådan set ikke, at der er nogen her i salen, som vil forhindre regeringen i at gå videre med det udspil, man allerede har lavet. Det, vi bare beder om, er, om vi ikke kunne få lov til at blive inddraget i den videre proces. Så kunne vi bygge oven på udspillet, alt imens man går i gang med at implementere det. Jeg tænker, at vi hver især har mange gode ønsker og idéer til, hvordan vi kunne komme videre. Ikke mindst er jeg meget optaget af misbrugsbehandlingen, som jeg også godt ved at ordføreren er optaget af. Jeg har bare svært ved at forstå, at vi endnu ikke efter 3-4 år, hvor jeg har spurgt til det, har fået opdateret substitutionsvejledningen, for det betyder, at det er meget forskelligt, hvilken behandling man får i kommunerne. Og det synes jeg er ærgerligt for dem, der er berørt.

Kl. 16:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.**Maria Durhuus (S):**

Det er desværre meget forskelligt, hvilken behandling man tilbydes ude i kommunerne, og derfor er det jo også meget positivt, at der i regeringens udspil faktisk er afsat midler, der skal ud i kommunerne for at sikre en bedre behandling. For at vende tilbage til spørgsmålet om forhandling eller ikke forhandling: Jeg mener ikke, jeg har kompetencen eller magten til at kunne bestemme, om der skal være en forhandling eller ej. Men jeg vil blot gentage, at jeg er rigtig, rigtig glad for det udspil, der ligger, og at jeg også ser frem til, når vi skal forhandle om det her i salen. Men vigtigst af det hele er jo, at det kommer ud og leve derude nu, fordi vi har travlt på det her område.

Kl. 16:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mette Thiesen.

Kl. 16:23

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Så vil jeg tilslutte mig koret af ordførere, som roser ordføreren for ordførerens meget store indsats på det her område. Jeg har også mødt ordføreren forskellige steder med de samme mennesker og haft et virkelig godt samarbejde. Så bare tak for det.

Ordføreren siger jo fuldstændig rigtigt, at der er nogle ting, der kommer nu her osv., og jeg kunne egentlig bare godt tænke mig at

høre, hvorfor der ikke er kommet nogen forhandlinger. Vi sidder alle sammen her og vil rigtig gerne komme med nogle gode idéer, og derfor undrer det mig også meget, at man kommer med et udspil og ikke indkalder til forhandlinger. For der er ikke nogen herinde, tror jeg, som siger, at det er noget, der skal trækkes ud i langdrag, som der blev nævnt tidligere i debatten. Det her er et spørgsmål om, at vi sagtens kommer til en målrettet indsats, og at så bliver vi alle sammen klogere, kan man sige, på det. Som det fuldstændig rigtigt er blevet sagt i forhold til misbrugsbehandlingen, er det jo ekstremt vigtigt, at vi har nogle ens standarder over hele landet, så man ved, at man får den samme indsats, uanset om man kommer til i Lemvig eller i Køge. Er ordføreren ikke enig i det?

Kl. 16:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:24

Maria Durhuus (S):

Tak for roserne, og jeg vil også anerkende fru Mette Thiesen. Vi har jo været på besøg sammen – det første besøg, der blev foretaget på den her rejse – hos Omega i greve sammen med ordføreren for Moderaterne, Nanna W. Gotfredsen, og fru Brigitte Klintskov Jerkel fra Konservative. Det var et rigtig godt besøg og en god dag.

Jeg er fuldstændig enig i, at det skal være ligegyldigt, om du møder ind i Vorbasse eller i København, altså at så skal du have tilbudt en behandling. Jeg er også meget stor fortaler for, at der bliver lavet nogle nationale retningslinjer uden muligheder for fortolkning, hvis det er det, vi skal se på. Men altså, vi har jo endnu ikke engang en kortlægning af, hvor forskellene er henne, og hvad forskellene på, hvad man bruger til behandling derude, er. Lige nu er der afsat en række midler for at sikre, at kommunerne har midlerne til at igangsætte behandling, men det er jo en ny bane, vi skal gå sammen lige nu, og vi bliver nødt til at følge det, der sker derude, og se på, også når vi får spildevandsanalyserne, hvor problemerne er mest massive henne, og hvor vi skal sætte mest massivt ind. Jeg ser frem til, at vi får noget mere at træffe nogle beslutninger ud fra.

Kl. 16:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Er der ønske om en anden kort bemærkning? Det er der. Fru Mette Thiesen, værsgo.

Kl. 16:26

Mette Thiesen (DF):

Undskyld, det er igen det med forespørgselsdebatterne. Jeg havde lige glemmt, jeg havde en til.

Tusind tak for svaret. Jeg tænker mere, at det i hvert fald var en af de ret lavthængende frugter i forhold til det her at lave nogle grundlæggende standarder for den her misbrugsbehandling. Derfor undrede det mig egentlig også, at det ikke var kommet med. Men det var jo en af de ting, som kunne være kommet med, hvis man ligesom havde inviteret bredt og lyttet til, hvad de forskellige ordførere havde haft af gode idéer. Det er derfor, det undrer mig så meget, at man ligesom har lukket sig om sig selv og igennem så mange år bare har gået og puttet lidt med det fra regeringens side og så kommer med et udspil uden at ville snakke med os andre om det. Jeg tror sådan set, vi alle sammen kunne blive klogere, og at det kunne være et endnu bedre udspil, hvis man gjorde det.

Kl. 16:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

- Kl. 16:26 meget. Det mener jeg jo ikke er en forhandling, men noget, vi skal snakke om løbende. Kl. 16:29
- Maria Durhuus (S):**
Altså, jeg mener bestemt ikke, der er puttet nogen steder. Jeg vil også sige, at når vi afsætter midler for at styrke behandlingen ude i kommunerne og vi lige nu venter på de nyeste anbefalinger inden for det her område, er det jo i gang, kan man sige, og vi skal kigge på, hvad de anbefalinger er, når de kommer. Men arbejdet er jo i gang derude, og der er, som jeg sagde tidligere, også afsat, jeg tror de fleste midler, jeg har set i min 20-årige karriere inden for det her område, til at styrke behandlingen af lige netop det her problem ude i kommunerne.
- Kl. 16:27
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Fru Mai Mercado.
- Kl. 16:27
- Mai Mercado (KF):**
Jeg vil heller ikke undlade også at anerkende ordføreren for arbejdet og også for den viden om emnet, hun har. Det samme gælder i øvrigt Moderaternes fru Nanna W. Gotfredsen.
På et tidspunkt fik jeg en henvendelse fra en borger, som undrede sig. Han var blevet opereret og skulle have smertestillende til en håndfuld dage, men kunne kun få en udskrivning af opioidpiller på 100 stk., og det er jo meget, når man kun har behov for ganske, ganske få. Den fortælling er en type af fortællinger, som vi alle sammen møder, og som jo er det, der former vores politik og giver os politiske forslag, som vi så bl.a. omsætter til regler herinde, og det er jo i virkeligheden et meget godt eksempel på, at det kunne være ganske gavnligt for regeringen ikke at lukke sig om sig selv, men egentlig lade sig selv høre, hvad de andre partier kommer med.
Vi har også haft en høring, hvor ordføreren jo i øvrigt deltog – det var der mange andre, der ikke gjorde, men ordføreren deltog – og hvor der også kom en række forslag frem. Så derfor håber jeg, at Socialdemokratiet egentlig har et ønske om at åbne den her debat op og få de ekstra gode forslag, som er der, med ind.
- Kl. 16:28
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren.
- Kl. 16:28
- Maria Durhuus (S):**
Jeg vil jo sige, at vi har debatten her i dag, og vi har jo haft den der meget, meget gode høring, som jeg fik lov til at være med til at planlægge. Jeg vil da også sige, at min dør jo altid er åben for det, hvis ordføreren har lyst til at drøfte noget med mig og drikke en kop kaffe med mig, for man må sige, at fru Mai Mercado jo også er gået meget ind i det her emne og jo også besidder en stor viden på området.
Jeg er også bekendt med de her receptudskrivelser, og der står jo i et af de 24 initiativer i vores udspil, at vi vil kigge ind i det her med, om apotekerne kan få den ret til nogle gange at nægte at udlevere de her store pakninger. På den måde skal vi jo også ind at tale om det, og jeg ved, at overlæge Eske Kvanner Aasvang er i gang med at undersøge, hvorfor det er, vi ikke kan ompakke piller til det antal, der er brug for.
Der er jo nogle gange, må man sige, hvor man har brug for syv piller, og så får man 100 udskrevet. Der er også nogle steder, hvor man bliver udskrevet fra en operation uden noget, fordi de er bange for at få noget på halsen. Så det handler jo også om, at vi rammer et sted lige midt imellem, hvor dem, der har brug for smertestillende, kan få det, og tilsvarende i forhold til dem, der ikke skal have så
- Kl. 16:30
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Spørgeren.
- Kl. 16:30
- Mai Mercado (KF):**
Det er måske i virkeligheden her, hvor jeg godt kan blive lidt bekymret, for nu sagde sundhedsministeren sådan lidt friskt, at det allerede er i gang, og at nu kører det. Men der er jo rigtig mange af de initiativer, som er beskrevet, og som er noget, man skal undersøge, og noget, man skal analysere.
Derfor kan jeg være lidt bekymret for, ligesom nogle af de andre ordførere, som også har beskæftiget sig med det her i årevis, at det bare sådan ender i ingenting, altså at der er for mange af de her initiativer, som ikke er præciseret, og som simpelt hen løber ud i sandet, fordi der ikke er nogen forligskreds til at følge op. Derfor skal mit spørgsmål i virkeligheden være, om ikke ordføreren godt kan være bekymret for det samme, for ordføreren var lidt inde på det i sin tale.
- Kl. 16:30
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren.
- Kl. 16:30
- Maria Durhuus (S):**
Jeg er helt sikker på, at den her vigtige dagsorden ikke får lov til at løbe ud i sandet, med alle os, som sidder rundtom i den her sal i dag. Jeg vil også henvise til, at vi jo, hvilket er blevet kritiseret af mange, har lagt op til det her nye kompetencecenter, som skal etableres for ligesom at følge det her område rigtig, rigtig tæt, og som jo lige netop skal bestå af mennesker, der også kan gå ind at kigge på, hvad man anbefaler af de her receptudskrivelser, og hvad man anbefaler inden for de her områder. Så derfor hilser jeg også kompetencecenteret meget velkommen.
- Kl. 16:31
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Hr. Peder Hvelplund.
- Kl. 16:31
- Peder Hvelplund (EL):**
Tak for det, og tak til ordføreren for talen og for engagementet. Ordføreren er selv inde på den problemstilling, der ligger i forhold til at det er meget forskelligartet, hvilken indsats man får i forskellige kommuner. Jeg tror også, at ordføreren måske vil give mig ret i, at det jo ikke er noget af det, der sådan i stor stil bliver adresseret i regeringens udspil, altså der bliver afsat nogle midler til kampagner og også til, at kommunerne får en øget forpligtelse til det. Men vi ved jo godt, at der er mange kommuner, som af økonomiske årsager ikke er i stand til at tilbyde en tilstrækkelig god misbrugsbehandling, heller ikke når det omhandler opioider. Så det bliver jo et af de områder, som vi uanset de initiativer, der ligger i regeringens udspil, kommer til at arbejde med fremover.
Så jeg vil egentlig bare gerne høre ordføreren, om Socialdemokratiet ikke vil bakke op om, at vi får indkaldt til nogle brede forhandlinger, som netop også kan tage sigte på de ting, som ikke bliver løst i regeringens udspil, fordi der åbenlyst er nogle ting, som ikke fuldt ud bliver løst her, men hvor der er behov for at have en mere helhedsorienteret indsats.

Kl. 16:32

Kl. 16:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:32

Maria Durhuus (S):

Jeg mener stadig væk, at vi har brug for, at det her kommer ud, og at vi starter en implementering hurtigst muligt; sundhedsministeren er i gang. Med hensyn til ude i kommunerne vil jeg sige, at jeg egentlig også tænker – efter at have rejst rundt i lang tid og haft mange drøftelser med Moderaternes ordfører, Nanna W. Gotfredsen – at der måske er noget, hvor vi skal have en lidt anden snak, for der er også rigtig mange kommuner, der ikke ønsker at prioritere det her. Der er rigtig mange kommuner, der hvert år fastsætter fuldstændig det samme beløb til døgnbehandling, uanfægtet hvad tallene er og hvor meget stiger. Jeg vil også sige, at hvis man ikke laver beregning for, hvor meget det koster at have folk i behandling hver dag, kontra medicingivning én gang om måneden og alle mulige andre ting; der er mange ting. Vi bliver nødt til kigge ind i det her. Og det er ikke løst ved, om jeg vil støtte, at vi indkalder til en forhandling eller ej. Jeg er mest interesseret i at få det her ud at leve ret hurtigt, og at det allerede er i gang.

Kl. 16:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:33

Peder Hvelplund (EL):

Jo, men det er jo ikke nogen ny problematik. Det er jo sådan set ret velkendt, at der har været forskellige tilgang i forskellige kommuner. Der har været forskel på, hvilke metoder man har brugt, og det er jo derfor, vi har brug for at have nogle nationale kvalitetsstandarder, uanset om det handler om opioider, eller om det handler om andre euforiserende stoffer.

Jeg er helt med på, at de initiativer, der er sat i værk her, skal ud og virke, men det behøver ikke blive noget, som vi skal gå og vente på, før vi tager de næste skridt. Vi ved, der ligger en problemstilling her, som både handler om at have nogle ensartede standarder, men også at sikre, at de tilstrækkelige midler kommer ud til kommunerne. Er ordføreren ikke enig i, at det her er en problemstilling, der er velkendt, og som vi burde tage hånd om allerede nu?

Kl. 16:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:34

Maria Durhuus (S):

Fuldstændig enig i, at der burde være taget hånd om det. Men jeg godkender ikke præmissen, som ordføreren sætter op, om, om det er det ene eller det andet stof. Jeg mener, at opioider til børn og unge er noget, som børn og unge har brugt i mange, mange år, men hvor vi er rigtig mange, og hvor der også er nogle myndigheder rundt omkring, som ikke er i Folketinget, som simpelt hen har lukket øjnene og ventet på, at det gik over. Jeg er også der, hvor der er rigtig mange kommuner, der har nedlagt deres behandlingstilbud og lavet det til forebyggelse, så de ikke skulle indrapportere data og ikke kunne tilbyde behandling. Det skal vi have lavet om. Jeg vil sige, at implementering af bl.a. Naloxon uden recept, som allerede er derude, jo er supervigtigt.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, så vi går videre til næste ordfører. Det er hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre.

Kl. 16:35

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak. Smertestillende medicin er en nødvendighed for et velfungerende sundhedsvæsen. Om det bruges i forbindelse med en operation, om det er til lindring af kroniske smerter, eller om det er i en helt tredje sammenhæng, er medicin afgørende. Desværre er der ikke altid langt mellem livsvigtig medicin og dødelige rusmidler, og det er opioider et rigtig trist eksempel på. For opioider er stærkt vanedannende, og de er meget, meget farlige at misbruge. Det ser vi måske det værste eksempel på i USA, hvor et meget, meget stort antal mennesker, og unge mennesker, hvert år dør, og hvor de har store, store problemer med misbrug. Der er vi heldigvis ikke i Danmark, og der skal vi heller ikke ende. Derfor er det nødvendigt, at vi gør noget.

I fiktionsserien »Euphoria« følger man hovedkarakteren Rue. Det er en 17-årig pige, der på trods af at være vokset op i et kærligt hjem ender med et altoverskyggende narkomisbrug. Her afbildes en teenager, hvis handlinger og beslutninger styres fuldkommen af behovet for at få det næste fix. Rue er en fiktiv karakter, men desværre findes der utrolig mange unge af kød og blod, som er det præcis samme sted og har de præcis samme problemer som Rue. Det er hjerteskræende, at børns og unges liv er slavebundet til misbrug med narko som lænke om foden. Det er desværre en virkelighed, vi ser alt for ofte, og det skal vi gøre noget ved.

Antallet af 16-20-årige, der er indlagt med en opioidforgiftning, steg fra 2018 til 2023 til det tredobbelte, fra 47 til 141. Det skyldes jo selvfølgelig, at der er nogle, der vælger at profitere på at lede børn ind i et liv plaget af misbrug. Vi har set eksempler på salg gennem kiosker, og sociale platforme som Snapchat har gjort de her stoffer lettilgængelige. Derfor er jeg rigtig, rigtig glad for, at regeringen er kommet med et udspil, som både sætter ind i forhold til salget og i forhold til forebyggelsen, men også i forhold til at få sikret en bedre behandling for de her særlig unge mennesker, som kommer ind i problemer. Jeg er også rigtig glad for det udspil omkring receptfri udlevering af naloxon, som flere har nævnt. Det tror jeg også på kan være med til at sikre den værste udgang i de tilfælde, som vi desværre har set historisk, og at vi kan undgå det mere.

Der er blevet redegjort for rigtig mange af de her initiativer, så jeg vil ikke gentage dem. Men jeg vil sige, at lige meget hvem der har ophavsret til ting, er jeg glad for, at der nu endelig bliver handlet og også bliver handlet på tværs af områder og på en koordineret måde for at tage fat om det her problem, og jeg ser meget frem til at følge, hvordan de har forskellige initiativer kommer ud at leve. Med de ord kan jeg sige, at vi er rigtig glade for det udspil, der er kommet, og at vi er glade for, at det her problem bliver taget seriøst, både af regeringen, men også her i Folketingssalen med den debat, som der er blevet indkaldt til i dag, så tak for det. Jeg tror, det hele er med til at sætte fokus på den her problemstilling, som jo desværre er gået lidt under radaren i Danmark for længe. Tak for ordet.

Kl. 16:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning. Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 16:38

Peder Hvelplund (EL):

Tak til ordføreren for talen. Nu blev jeg lige inspireret af, at ordføreren selv roser, at man har frigivet muligheden for at bruge naloxon. Det er vi jo fuldstændig enige i er et livreddende stof at kunne gøre brug af. Så der vil jeg godt høre ordføreren, om ordføreren vil være villig til at afsætte midler til, at man kan gøre det uden egenbetaling. Man kan sige, at det her handler om, at man konkret skal redde liv i en akut situation. Der ville det jo være tåbeligt, hvis der ligger en økonomisk barriere i forhold til det. Så er ordføreren enig i, at vi burde gøre det uden egenbetaling og altså dermed øge adgangen til det?

Kl. 16:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.**Christoffer Aagaard Melson (V):**

Altså, jeg kender ikke lige præcis, hvad prisen er for at få det udleveret. Mit indtryk er, at man bl.a. gennem SSA har sat penge af til, at man kan udlevere det i højere grad også. Jeg ved ikke, hvad prisen er nede på, men mit indtryk er, at man har fundet en balance, hvor jeg ikke tror det er prisen, der kommer til at være afgørende for, om det kommer bredere ud. Det er 6 mio. kr., der er sat af. Eller er det 16 mio. kr.? Nå, men jeg vil gerne vende tilbage til en snak om de ting.

Kl. 16:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.**Peder Hvelplund (EL):**

Det er jo dejligt, hvis prisen er lav. Så er det så meget desto billigere at gøre det fuldstændig gratis eller vederlagsfrit. Så det ser jeg da frem til at vi kan tage en drøftelse om. Men så vil jeg godt spørge ordføreren efter et andet element, nemlig spørgsmålet om, at man i forbindelse med det her udspil fjernede tilskuddet til Center for Rusmiddelforskning og i stedet for ville oprette et nyt kompetencecenter. Nu er Center for Rusmiddelforskning jo faktisk et af de steder, hvor man har lavet tværfaglig forskning, og hvor der netop var opmærksomhed på også unges øgede brug af opioider. Hvad var ræsonnementet bag, at man ville nedlægge Center for Rusmiddelforskning, som rent faktisk havde viden og kompetence på området, for så at oprette et andet center?

Kl. 16:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:40

Christoffer Aagaard Melson (V):

Nu er der også ting, der er kørt lidt i forskellige kredse og også på forskellige ministerområder. Men som jeg ser det, er det jo en tilståelsessag, at der har været for lidt fokus på det her område, for lidt fokus på opioider og misbrug og konsekvenserne deraf. Derfor tror jeg på, at den nye centerdannelse, hvor man, som jeg forstår det, også får et mere tværgående blik på tingene, er den rigtige vej at gå. Derfor tror jeg på, og det er mit indtryk, at det her har været et meget grundigt arbejde, hvor man for første gang har kigget på tværs af områder og ministerområder for at få koordineret tingene. Jeg er et positivt menneske, og jeg vil glæde mig til at følge den nye konstruktion her for at kunne se resultaterne af det.

Kl. 16:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Karina Lorentzen Dehnhardt.

Kl. 16:41

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jeg vil egentlig gerne høre, hvad ordføreren tænker om, at det vælter ind over landegrænserne med små pakker med opioider og steroider og kokain osv., som pakkecentralerne faktisk meget nemt kunne finde, fordi de har noget udstyr, de i forvejen scanner efter kopivarer med, men det kan også indstilles til at kigge efter opioider. Men det er ikke en del af regeringens udspil. Det vil kunne finde op til 50 gange mere end den ODIN-scanner, som man rent faktisk investerer i med regeringens udspil. Så hvordan ser ordføreren på, at man kunne stille et lovkrav om, at pakkecentralerne selvfølgelig skal have det her udstyr og skal scanne for det her, så vi kan få det konfiskeret? Jeg tænker ikke, at det bliver til en masse sager nødvendigvis, men det vigtige er at få det af markedet. Så hvordan ser ordføreren på det?

Kl. 16:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:42

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg kan sige, at vi tager det enormt alvorligt. Det er også derfor – ikke på grund af at vi tager det enormt alvorligt i Venstre – at regeringen selvfølgelig også med input fra Venstre har taget det alvorligt og sætter relativt mange penge af til at styrke netop toldindsatsen. Så det synes jeg jo viser, at der også er handling bag ordene, når vi siger, at vi mener det her alvorligt.

Med hensyn til den præcise udmøntning – hvad der er den rigtige måde at bruge pengene på, og hvilken indsats vi får mest kontrol for pengene af – tror jeg, det er bedre også at læne sig op ad, hvad myndighederne anbefaler der. Og der er de jo kommet frem til, at de mener, at det her er det rigtige at gøre. Men jeg håber da og tror da også på, at når ordføreren kommer med gode forslag, sidder der nogle myndigheder, der lytter med og kigger ind i de her ting, så vi hele tiden kan optimere på det, så vi får mest mulig kontrol for pengene. Så det er ikke noget, jeg, kan man sige, har en faglig holdning til, altså hvad der er den bedste måde at bruge pengene på, men jeg er sikker på, der sidder nogle myndigheder, der kigger med og også følger med i den her udveksling. Og hvis det viser sig, at det er det mest effektive, så er vi selvfølgelig klar til at gå ned ad det spor.

Kl. 16:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:43

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Hvad nu hvis jeg til ordføreren overraskelse kan sige, at det her faktisk ikke koster noget? Vi kunne vælge at sætte et lovkrav om, at alle pakkecentraler selvfølgelig skal kigge efter det her. Nogle af dem har udstyret i forvejen. Det koster i omegnen af 1 mio. kr., så det er jo ingen penge. Det, som pakkecentrene bare ikke kan have, er, at der kun er ét af dem, der går i gang, for så går pakkerne jo uden om det center. Det finder de her distributører jo hurtigt ud af.

Men det, der piner mig, er, at det her bare kommer ind i små pakker og vi har mulighederne for at forhindre, at det kommer på markedet. Så kunne ordføreren ikke forholde sig til, om ordføreren

synes, at det er en god idé, og vil arbejde for det, når nu det både er gratis og nemt?

Kl. 16:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:44

Christoffer Aagaard Melson (V):

Ud fra ordførerens beskrivelse lyder det jo som et rigtig godt initiativ, som man burde kigge nærmere på. Men jeg ved simpelt hen ikke nok til, at jeg vil lægge hovedet på blokken. Jeg tænker også, at jeg skylder både vores postordfører, som vel skal sidde med den her slags, og vores retsordfører, som jo normalt er den, der forholder sig til det her – det er jo, fordi vi har lavet noget, der går på tværs af områderne, at jeg som sundhedsordfører står og skal svare på de spørgsmål i dag – at jeg tager dem i ed, inden jeg står og lover alle mulige indsatser og prioritering af midler i forhold til bekæmpelse af ulovlige pakker. Men vi er jo altid åbne for gode idéer og gode snakke og gode forslag til, hvordan man kan gøre de her ting bedre, så hvis det giver mening, er jeg ret sikker på, at de også synes, det er fornuftigt.

Kl. 16:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mette Thiesen.

Kl. 16:44

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Jeg sad og blev helt bekymret for, at jeg faktisk var enig i det, som ordføreren for Enhedslisten sagde, og så tænkte jeg: Er der eller andet? Ej, spøg til side.

Nu er jeg af den generation, som voksede op og var ung, i årene efter man havde haft den her meget store aids-epidemi, og jeg kan tydeligt huske, at vi i udskolingen, ud over at vi havde den her klassiske seksualundervisning, som jeg selv har haft fornøjelsen af også at undervise i nogle gange, med delt fornøjelse, havde jeg nær sagt, havde den der store bowle med kondomer, som jo gjorde, at alle ligesom vidste, hvad man skulle gøre, og at det skulle man bruge for at undgå den her smitte. Det har faktisk undret mig lidt, at man ikke nu, hvor vi ved, at naloxon eksempelvis virkelig er livreddende, har lavet noget lignende, altså så man f.eks. underviser udskolings elever i brugen af naloxon, og så har de her til udlevering. Det er jo højst sandsynligt, forhåbentlig, ikke noget, man kommer til at bruge, men så ved de unge mennesker, hvad de skal gøre, hvis der er en kammerat, der pludselig falder om, og så har de også den der næsespray. Hvad tænker ordføreren om det?

Kl. 16:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:46

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jamen altså, jeg tænker, at der er sat et ret stort beløb af til forebyggelse i den her aftale, og at det jo netop giver mulighed for, at vi kan sætte nogle indsatser i gang, som kommer til at udbrede kendskabet til, hvor farlige de her opioider er, men jo også kan være med til at udbrede kendskabet til brugen af f.eks. naloxon. Jeg ved også, at Antidote Danmark gør en stor indsats. Der er også midler til, at de kan fortsætte den indsats, i det her.

Så det er jo et spor, vi er nede ad. Om det er for lidt eller for meget, og præcis hvor det skal være, tænker jeg også at ministerier og myndigheder gerne løbende vil have input til. Jeg er glad for i hvert fald at kunne berolige ordføreren med, at der jo er sat midler

af til den her slags indsatser. Præcis hvordan det så skal udmøntes på den mest effektfulde måde, tænker jeg vi også skal have nogle af de mennesker, der arbejder med det her til daglig, ind over for at være med til at designe de præcise kampagner. Men point taken: Det er vigtigt, at der er oplysning helt ud i yderste led om de her ting.

Kl. 16:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:46

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Det er jo nemlig en af de ting, hvor man kunne sige, at hvis man havde haft nogle brede forhandlinger, var det noget af det, man kunne have bragt til bordet. Vi er, tror jeg, rundt her, i hvert fald i forhold til oppositionen, sådan ret enige på tværs om forholdsvis mange ting. Så er der selvfølgelig også ting, man skal mødes om; sådan er forhandlinger jo altid. Det undrer mig bare, at man slet ikke har tænkt den del ind, for det er jo de unge mennesker, der står derude. Det er jo ikke nødvendigvis os, kun, hvis vi har børn eller andet, der kan være udsat for det her. Men det har virkelig undret mig fra starten, at man ikke var mere obs på det. Jeg ved, at Antidote Danmark laver et kæmpe stykke arbejde, men så få dem ud i skoleklasserne. Altså, tænker ordføreren ikke, det ville være smart?

Kl. 16:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:47

Christoffer Aagaard Melson (V):

Jeg synes jo nu, både når jeg har hørt de forskellige ordførere i dag, men jo også, når man har fulgt debatten over de senere år, faktisk, at regeringen har været ret lydhør i forhold til de forskellige forslag, der har været til stede i debatten, og fået rigtig meget med. Hvis der nu er noget, man, når vi kommer længere hen, som ordfører synes mangler, eller at vi bliver opmærksomme på, at der er noget, der mangler, er der jo en åben dør til, at man i alle de forhandlinger, vi har – finanslovsforhandlinger og SSA – kan komme med forslag om yderligere. Det er jo ikke sådan, at verden stopper i dag med det her udspil, regeringen er kommet med. Det står jo ordføreren frit for løbende at tage nogle nye initiativer op i forhandlinger og andre steder, hvis man synes, der ikke er nok med her.

Kl. 16:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mai Mercado.

Kl. 16:48

Mai Mercado (KF):

Det, der er ønsket fra en samlet opposition, er jo lige præcis forhandlingen, som går på tværs af ministerier. I Retsudvalget har vi faktisk drøftet den her mulighed for, at pakkecentraler kan lave de her scanninger, og arrangerer jo også på et tidspunkt en studietur for at se på, hvordan man eventuelt vil kunne udbrede det.

Men det er jo sådan lidt svært, hvis det er, at regeringen på forhånd siger: Det der med forhandlinger kan I bare godt glemme. Altså, der synes jeg jo, at det ville være befriende, hvis det var, at regeringen som et led i at være en ansvarlig regering ville sige: Prøv lige at høre, nu er der kommet et udspil fra regeringen, og det arbejder vi på i varierende grad lige at gøre til virkelighed, så lad os tage en runde to, hvor det er, at vi samler de gode forslag og idéer op, som kommer fra partierne. Er regeringen indstillet på det?

Kl. 16:49

Kl. 16:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Christoffer Aagaard Melson (V):

Nu er jeg jo ikke regeringen. Jeg glæder mig over, at regeringen er kommet med et rigtig godt udspil, som jeg synes bærer præg af, at de har lyttet til rigtig mange af de input, jeg har hørt igennem tiden på det her område. Så må det jo være op til regeringen, i hvilket tempo man synes der skal indkaldes til nye forhandlinger, i forhold til hvornår man synes, det er det rigtige tidspunkt til at gøre det, også ud fra hvilke initiativer man ellers har sat i gang.

Så er der jo løbende mulighed for at tage de her ting op i alle mulige fora. Vi har rigtig mange forhandlinger hele tiden på tværs af områder. Her har man så valgt en anden tilgang, fordi man syntes, det var vigtigt at komme hurtigt ud over rampen, og man syntes, det var noget, vi havde diskuteret rigtig meget.

Konkret om det forslag tænker jeg, at der er nogle andre, der skal på talerstolen senere, der nok er bedre til at svare på det end mig. Jeg synes, det er rigtig godt udspil, der kommer rigtig langt omkring. Jeg synes, det er vigtigt, vi kommer i gang med implementere det. Om regeringen gerne vil indkalde til nogle yderligere forhandlinger synes jeg må være op til dem.

Kl. 16:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Mai Mercado (KF):

Jeg prøver lige at kaste en ny bold op til ordføreren, for så vil jeg egentlig godt høre Venstres holdning. Når vi nu i dag, bare på så kort tid, hører adskillige gode forslag til, hvordan man på tværs af ministerier kan bekæmpe opioider, som ikke er med i regeringens udspil, kunne det så ikke være en god idé, og kunne Venstre så ikke bakke op om, at man får en efterfølger til den første plan og laver en runde to, hvor det er, at man samler gode idéer og forslag op? Er Venstre enig i det?

Kl. 16:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:50

Christoffer Aagaard Melson (V):

Altså, vores holdning er, og jeg synes, det her er et rigtig godt udspil, som vi synes at vi nu skal have fokus på at implementere. Jeg synes ikke, jeg har hørt noget i dag, der er så banebrydende, at det ikke kan, kan man sige, håndteres i en normal dialog, og som der ikke har været overvejelser omkring i regeringen, altså om man kunne have gjort det anderledes. Jeg synes, at nu skal vi i gang, og så synes jeg, at vi skal evaluere på de tiltag, der er sat i gang, inden vi går i gang med en runde to. Det er min personlige holdning. Jeg synes, det haster, at vi kommer ud over rampen på det her område. Der er gået alt for lang tid.

Kl. 16:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste. Det er hr. Jens Henrik Thulesen Dahl fra Danmarksdemokraterne.

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Tak for det, formand. For Emil startede det med alkohol, da han var 17 år. Hurtigt blev det til coke, benzodiazepiner, oxycodon og sådan cirka alle andre stoffer, han kunne komme i nærheden af. »Jeg har ikke sprøjtet mig med heroin, men jeg har sniffet det. Jeg har prøvet det meste. Jeg havde to venner, som gik meget op i at eksperimentere med forskellige stoffer, så det var sammen med dem, jeg tog alt muligt. Men det er især alkohol og benzo'er, der har fyldt for mig. Og nogle gange oxy'er eller tramadol og metadon - forskellige opioider.«

Det er fra en artikel i Politiken, hvor det beskrives, hvordan to almindelige unge mennesker fra helt almindelige familier bliver fanget ind i et misbrug, lidt af nysgerrighed, fordi det tog genertheden og den sociale usikkerhed og livet blev lidt sjovere. Først derefter og samtidig med afhængigheden kom bagsiden, de sorte huller i hukommelsen, angsten og pludselige dødsfald blandt kammeraterne. Emil fortæller også, at han kunne mærke, at de nære venner, som også tog mange stoffer og havde været på det i længere tid end ham selv, efterhånden ændrede personlighed. De blev ligeglade med folk omkring sig, de var aggressive og tænkte ikke over, hvad de sagde, de var tågede og kunne ikke huske en skid - undskyld, formand. Det var faktisk lidt uhyggeligt. De blev helt andre mennesker at være sammen med, uhøflige og med helt døde øjne.

Det er det, som breder sig blandt unge i dagens Danmark, og det er det, som jeg hører at vi alle sammen her i dag er optaget af at gøre noget ved. Det er på høje tid, at vi tager fat. Nu har det været italesat i årevis fra flere skiftende ministre, at nu gør vi noget, nu tager vi fat om problemet. Det er desværre ikke blevet til så meget. I 2021 erklærede den daværende minister, at der skulle laves lovændringer. I april 2024 kom der et notat om, at opioider er den farligste gruppe af stoffer i Danmark. Det er et notat, som regeringen sad på i næsten et år før offentliggørelsen. Nu i efteråret kom regeringen endelig med et udspil. Det er dejligt, at der italesættes en lang række tiltag, som vi meget gerne er med til at få ud over rampen. I forordet skriver regeringen: »Med dette udspil tager regeringen et vigtigt skridt i retning af at bekæmpe et dybt alvorligt og bekymrende problem. Et skridt i retning af en ungdom uden opioider.«

Jeg tror ikke, at der er nogen tvivl om, at der skal være en helhedsorienteret indsats. Vi har brug for først og fremmest at sætte en prop i forsyningen af stoffer. Det er alt for nemt for de unge at få fat i dem. Det handler jo selvfølgelig bl.a. om hårdere straffe og mere målrettede indsatser. På den anden side handler det om at hjælpe de unge, både til at lade være med at starte, men også til at komme ud af misbruget igen. Mange af de elementer kan jeg sådan set godt se i det udspil, regeringen er kommet med.

Når vi har diskussionen i dag, tænker jeg, at det også handler om, at regeringen ikke har inviteret os andre til at være med i en diskussion af, hvordan man gør det her. Når jeg spørger ministre, kan jeg høre sundhedsministeren sige, at der er en plan, og at man er i gang med det ene og det andet og det tredje, og at der er sat midler af og der gøres sådan og sådan. Justitsministeren siger også, at der kommer et lovforslag lige om lidt. Det havde da været dejligt at vide. Jeg tænker: Hvorfor er det, at man ikke kalder os sammen og giver os et overblik over, hvad man har tænkt sig hvornår, så vi kunne tage diskussionen af, hvordan vi kunne gøre det her endnu bedre? For der er masser af gode tiltag, men vi bliver bare i tvivl om, om det bliver til noget, hvornår det bliver til noget, og hvordan det bliver til noget. Den tvivl har jeg da ikke lyst til at have.

Så jeg håber, at vi kan slutte i dag med i fællesskab at blive enige om, at vi gerne vil være fælles om at gøre noget ved det her, og at vi sådan set bakker regeringen op i de intentioner, som jeg kan se

i deres udspil. Så hvorfor ikke inddrage os alle sammen, så vi kan være sammen om at gøre det meget bedre? Tak for ordet.

Kl. 16:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Maria Durhuus.

Kl. 16:55

Maria Durhuus (S):

Tak. Og tak for talen og tilkendegivelsen af, hvor vigtigt det her område er. Jeg vil bare tillade mig at spørge ordføreren om det, at der, da det blå finanslovsforslag kom – eller da den blå gruppe sammen gik over og lavede et finanslovsforslag – ikke var sat noget som helst af til en indsats, hverken i forhold til opioider eller opioidbehandling. Det har jeg ikke hørt eller set noget om, og uanset om man anser som vigtigt, farligt og alt muligt andet, bliver det jo ikke noget, der hverken i år eller de næste år er gratis, men det findes ikke i finanslovsforslaget fra de blå partier.

Så kan ordføreren ikke sætte nogle ord på, hvorfor noget så vigtigt som det her, der jo ikke kommer til os gratis, ikke er med i et udspil fra de blå partier?

Kl. 16:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:56

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Det kan jeg sagtens. Det udspil, der kom fra de blå partier, var om nogle få udvalgte områder, som vi var fælles om at komme med og sige om: Godt, kunne det her være noget, regeringen kunne være med på? Det ville regeringen så ikke, men det var jo det, det handlede om.

I Danmarksdemokraternes eget finanslovsudspil, som jo ligger ved siden af det eller oven i det andet, er der sat midler af til sundhedsområdet, som også vil kunne bruges til at dække det her område, i det omfang vi kommer ind på det.

Kl. 16:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 16:57

Maria Durhuus (S):

Nu sidder der jo en række blå partier her, som alle sammen tilkendegiver, hvor vigtigt det her er, og jeg er da glad for at høre, at der i Danmarksdemokraternes udspil er sat penge af til det her. Jeg undrer mig bare over, at det, når det er så vigtigt, som det er blevet sagt det er, så ikke er noget, der er fælles for de blå partier. Jeg kan jo også forstå, at man i alle de blå partier er gået sammen om at lave et forslag til vedtagelse, så der må da være nogle muskler til at få det her ud sammen.

Så er det noget, ordføreren kan se sig selv i, altså at sætte økonomi af til det her fremadrettet?

Kl. 16:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 16:57

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Som jeg siger, har vi faktisk afsat midler i vores eget finanslovsudspil, og det, der blev lavet fælles fra de blå partier, var om nogle ganske enkelte punkter, man tog og sagde, at dem går vi sammen om. Men ved siden af det, hvis ellers regeringen havde ønsket at tage

nogen form for forhandling om finansloven med os som sådan, var vi selvfølgelig kommet med vores egne ting oveni. Det er klart.

Kl. 16:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere spørgsmål. Vi går videre til den næste, det er fru Karina Lorentzen Dehnhardt fra SF. Velkommen.

Kl. 16:58

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak for ordet. Jeg synes jo ikke, at Danmark skal arve amerikanernes opioidkrise. Selv om vi er et godt stykke fra den, har det her bare et potentiale til at gøre mennesker afhængige lynhurtigt og ødelægge deres liv. Jeg har siddet med nogle af dem, som er blevet ofre for det her. Jeg har siddet med Lars' forældre, som har kæmpet hårdere for deres søn, end de fleste kan forestille sig. De har frygtet ikke at se ham i live igen. De har rendt myndighederne på dørene for at få hjælp. De er blevet kastebold mellem akutlæger og psykiatri, hvor ingen vil yde hjælp til et menneske i nød. De har endda været tvunget ud på det sorte marked efter opioider i en kiosk, der trods mange anmeldelser stadig sælger opioider.

Jeg har også mødt Nana, som ikke vandt kampen for sin søn. Hun mistede ham i juli til en overdosis. Dengang sagde fru Sophie Løhde til TV 2: Det her er en del af et misbrug, som går under radaren. Og det vil jeg give sundhedsministeren ret i. Det har været præcis min pointe siden 2019, hvor jeg tog problemet op første gang. Dengang var det i Fredericia, hvor mange unge mennesker havde et galoperende opioidmisbrug. Men når jeg spurgte til det, fik jeg at vide, at det kan man ikke se af nogen statistikker eller domme, ergo er der ikke et problem. Min pointe var, at når vi ikke kigger efter det, finder vi det heller ikke. Jeg både spurgte justitsministeren til skærpede straffe, fordi det faktisk bliver straffet meget mildere at sælge det her medicin ulovligt, og jeg har appelleret til, at vi nedsatte en taskforce bestående af politi, læger, socialrådgivere, misbrugsbehandlere og andre, som kunne udvikle idéer til, hvordan vi bekæmper det her problem.

Selv da en rapport – en lokal rapport lavet i Fredericia Kommune – bekræftede, at 40 pct. af de unge, der var indskrevet til misbrugsbehandling, var det på grund af opioider, fik jeg at vide: Det er et lokalt problem. Jeg synes, det burde have fået alle alarmklokker til at ringe dengang. Det gjorde det ikke. Jeg spurgte til en opdatering af vejledning om substitutionsbehandling, fordi det ikke er alle kommuner, der udbyder Buvidal eller giver døgnbehandling for den sags skyld. Buvidal var meget udbredt i Esbjerg, hvor jeg besøgte deres behandling, og hvor man havde fået et stort opioidproblem lidt senere end i Fredericia. Da jeg talte med lægen i den behandling, sagde han, at Buvidal faktisk hjalp til at fastholde de unge i uddannelse eller arbejde; de kunne blive abstinensfri og skulle ikke møde frem hver eneste dag. Men det er ikke alle kommuner, der udbyder den mulighed, og jeg tror, det er meget individuelt og forskelligt, hvad der virker. Nogle vil gerne have døgnbehandling, andre har brug for måske mere traditionel afvænnings, nogle har brug for Buvidal, og nogle har brug for noget helt andet, heroinbehandling. Jeg synes, det handler om at have den bredest mulige palet til det her problem, og i dag er der bare store forskelle på, hvordan man bliver mødt i kommunerne med det her.

Men så fik jeg jo et gennembrud i 2021, troede jeg, for der fik jeg endelig den daværende justitsministers ord i et svar til mig om, at nu ville man gå i gang med at kigge på skærpede straffe. Dem har vi så ikke vedtaget endnu. Nu har regeringen spillet ud med noget, og jeg synes faktisk, at det, der ligger der, er meget, men der er gået 4 år. Og jeg synes måske ikke, der er udvist helt rettidig omhu i forhold til den her problemstilling. Jeg har stor respekt for, at man

skal undersøge ting, men strafskærpelserne kunne vi have vedtaget for længst. Det erkendte vi allerede i 2021 at der var behov for.

Så har jeg flere gange i dag nævnt det her med, at det vælter ind over landegrænserne med narko i små pakker, og vi har ret gode muligheder for at kunne opdage det, for det kan man nemlig scanne for. Det koster ikke en bønne for staten at sætte det her i gang; man kunne bare sætte et lovkrav om det, og så vil pakkecentralerne faktisk meget gerne medvirke til det. Men det bliver jo lidt et problem, hvis ikke alle ligesom stilles over for et lovkrav – så vil der nok være nogle pakker, der finder en vej uden om dem, der går i gang med det her af sig selv. Så det synes jeg var en ting, som vi godt kunne tage op.

Så vil jeg også gerne nævne, at det er blevet så svært at få døgnbehandling. Der er et rigtigt stort behov for at støtte pårørende meget mere. Det synes jeg heller ikke rigtig at regeringens udspil adresserer. Så jeg synes egentlig, at der er så meget mere, som vi kunne gøre. Vi har også brug for akutpladser, hvor man kan blive indlagt, når man er meget syg af sit misbrug, så pårørende ikke skal stå med et meget, meget sygt menneske i løbet af en weekend eller en nat og ikke have muligheder for at agere. Så med de ord vil jeg appellere til endnu engang, at regeringen indkalder til forhandlinger.

Kl. 17:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Så er det fru Maria Durhuus for en kort bemærkning.

Kl. 17:03

Maria Durhuus (S):

Tak. Og tak for talen. Jeg vil også endnu en gang udtrykke en kæmpestor anerkendelse af ordførerens arbejde.

Jeg tillader mig lige at blive nysgerrig et øjeblik, fordi ordføreren jo har stået med lidt det samme, som jeg selv har oplevet i alt det her, nemlig at der ikke var nogen, der ville anerkende det her problem, hverken Sundhedsstyrelsen eller Center for Rusmiddelforskning, som sendte mig ud af døren to gange med beskeden om, at der ikke var noget at kigge efter, at der ikke var sket noget, og at der ikke var sket nogen stigning i noget som helst.

Samtidig kan jeg høre, at flere ordførere her har prøvet få noget igennem siden 2020. Hvorfor var det så først i 2023, at man begyndte at sige, at man ville lave en SSP-undersøgelse, som der altså blev taget initiativ til fra sundhedsministerens side? Hvorfor har ordføreren ikke stille sig kritisk over for, at Sundhedsstyrelsen bliver ved med at sige det her, eller forholdt sig kritisk til, at Center for Rusmiddelforskning ikke ser problemet? Hvor er årsagen til, at vi ikke har data så sent som i 2024, hvor Center for Rusmiddelforskning nægter, at der er et problem?

Kl. 17:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:04

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jamen det er jo helt klart, fordi der hverken i Justitsministeriet eller Sundhedsministeriet har været et ønske om at gå videre med nogle af de idéer, som jeg rent faktisk havde dengang. En af de ting, som jeg appellerede til, var, at vi fik nedsat en taskforce, som kunne kigge nærmere ind i det her problem. Det var der heller ikke interesse for.

Så jeg synes egentlig, jeg har gjort, hvad jeg kunne for at få sat de daværende ministre i gang, og jeg troede egentlig, at jeg oplevede et lille gennembrud i 2021, men jeg skulle så blive klogere – der gik 4 år, før man så fandt ud af at få skærpet straffene. Allerede dengang vidste man jo godt, at hvis man solgte medicin, skulle der 3.000 enheder til, før man bevægede sig op i det lidt mere skærpene leje,

og det har jo betydet, at det var mere risikofrit, hvilket i høj grad har muliggjort, at det er blevet et større problem i mellemtiden.

Kl. 17:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Sporgeren.

Kl. 17:05

Maria Durhuus (S):

Hvor mange økonomiske midler har SF fra 2020 til 2024 afsat i sit forslag til finanslov eller sat af i en eller anden finanslovramme til bekæmpelse af opioider?

Kl. 17:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:06

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Det er meget nemt at svare på, for vi har ikke sat nogen penge af. Til gengæld har vi fremlagt et udspil, som er finansieret.

Kl. 17:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste ordfører, og det er hr. Steffen Larsen fra Liberal Alliance.

Kl. 17:06

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Mange tak, hr. formand. I april 2021 vurderede landets tre retsmedicinske institutter i en rapport, at opioider er de farligste stoffer i Danmark. Smertestillende piller som tramadol og oxycodon er også nået over Atlanten, og selv om vi i Danmark ikke står i en opioidkrise ligesom i USA, har opioider været skyld i et stigende antal overdoser blandt unge danskere. Stofferne fentanyl, oxycodon og tramadol er ekstremt afhængighedsskabende, og de dulmer smertesansen og påvirker den del af hjernen, der styrer vejtrækningen. Dermed er stofferne ekstremt farlige, og det kræver naturligvis at blive behandlet ekstremt varsomt, hvordan vi tillader dem i vores samfund.

For stoffernes positive side kan jo være midlertidig smertebehandling, men den langsigtede effekt er dyb, destruktiv uafhængighed, hvor stoffet overtager menneskets liv. Den gode ven, man havde, den kærlige far eller mor eller den rare kollega kan pludselig falde ned i et misbrug, der overtager deres liv, besætter dem og gør dem til misbrugets slave. For det er ikke nødvendigvis samfundets bund, der ender i det her misbrug. Det er ikke nødvendigvis folk, der har det svært i forvejen. Nej, det er også helt almindelige danskere, der på grund af længerevarende smertebehandling kan ende i afhængighed – en afhængighed, der kan få dem ud på det sorte marked, der kan få dem ud i kriminalitet, og som kan give dem enorme sociale problemer.

Derfor er det ekstremt vigtigt, at vi får sikret effektiv behandling til misbrugerne, og at vi får sikret, at der følges op på patienter, der har været i smertebehandling med opioider. På samme tid ser vi også banderne handle opioider til gymnasieelever, som om det var et middel, der kunne dæmpe eksamensangst, eller som kunne hjælpe med nattesøvnen. Lad mig bare sige det klart: Det er ikke det, det stof kan. Det er ganske enkelt vanvid. Der må sikres oplysning, så de unge ikke tror, at de her stoffer er en løsning, når de i realiteten er vejen til et ganske enormt problem, der kan være livsødelæggende.

Hvad er så worst case ved en fuldstændig ukontrolleret opioidepidemi? Ja, det kan man se i USA, hvor de har op imod 80.000

dødsfald om året. Men ikke blot dødsfaldene er et problem. Antallet af folk, der lever med afhængigheden, er på flere millioner. Ganske vist er USA et stort land, men stoffernes indtog rammer benhårdt, og da komponenterne leveres velvilligt fra Kina, der ikke ligefrem er venligssindet over for Vesten, til mexicanske karteller, der smugler stofferne ind i USA, så ligner det jo næsten en operation, der skal undergrave en fjende.

Til sammenligning med de 80.000, der dør af opioider om året, havde USA i løbet sine 20 år i Afghanistan 2.500 døde soldater. Altså, der dør flere amerikanske unge om måneden af det her stof, end der gjorde i løbet af 20 års krigsførelse i et fremmed land. Og hvis man sammenligner med invasionen og besættelsen af Irak, er dødsfaldene på amerikansk side 32.292 på 20 år. Igen ser vi, at 5 måneders opioidkrise dræber flere unge amerikanere, end en ganske blodig krig gjorde. Tabene af liv årligt svarer til mere end to Koreakrige om året hvert eneste år. Så hvis man vil føre krig mod USA, vil den mest effektive metode altså være at sende stoffer ind over grænsen. Det samme skal vi andre i Vesten ligeledes være vågne over for. For vi ser skruppelløse nationer, virksomheder og bander samarbejde om denne ekstreme undergravning af USA.

Så vi ved, hvor slemt det kan blive, og nu må vi så sikre, at problemet ikke kan komme til Danmark i samme grad. Det her problem skal reguleres og kontrolleres, og vi skal hjælpe dem, der ender i misbrug, ud af misbruget for derved at dræbe det illegale salg så effektivt som muligt. Vi har også måltal, hvor vi kan måle på, om det, vi gør, virker. For hvor mange dør af opioider om året? I 2021 døde 117 i Danmark af opioider, i 2022 var 124, og i 2023 døde 141. Altså har vi set en stigende trend, og det er den kurve, vi skal have knækket. Tallene for 2024 kender vi ikke endnu, men trenden virker klar. Det må være flere. Jeg beder til, at kurven er knækket, men hvis vi lader tallet stige år efter år, er det fuldstændig uholdbart. Det er unge menneskers skæbne, som vi lader gå den forkerte vej. Så lad os i fællesskab finde de gode løsninger, og lad os gøre det her til et område, vi holder fokus på. Tak.

Kl. 17:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er et par korte bemærkninger. Den første er til fru Mai Mercado.

Kl. 17:10

Mai Mercado (KF):

Jeg vil i virkeligheden bare sige tak for talen og kvittere for den. Det er måske mere en bemærkning eller en kommentar, som jeg har, for jeg er ret bekymret for fentanyl i Danmark. Altså, jeg er bekymret for, at vi kigger ind i en stigning, og jeg kan være ekstremt bekymret for, hvis fremmede magter pludselig vil begynde at bruge fentanyl og skubbe det ind i Danmark i et forsøg på at destabilisere Danmark og destabilisere europæiske lande. Så det var egentlig bare en kommentar, som jeg godt kunne tænke mig at ordføreren reflekterede over. Men tak for talen.

Kl. 17:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:11

Steffen Larsen (LA):

Mange tak. Jeg er jo nok en gammel koldkriger og alt muligt andet, men man skal også vide, at nogle af de her komponenter produceres i Kina udelukkende af statslige selskaber, så når de sælges til Mexico, til mexicanske karteller, er det med statslig accept i Kina. Det skal man bare lige gøre sig klart inde i hovedet, altså at det her er på den måde, at man aktivt egentlig undergraver et land, for amerikanerne har i årevis bedt kineserne om at stoppe med handelen,

og man har også bedt Mexico om at stoppe med at importere og nægte tilladelsen af importen af det. Men lige lidt har det hjulpet. Nu må vi se, om det ændrer sig under Trump. Det kan jo være, han bruger nogle andre midler, end Bidenadministrationen har gjort, men det er da et fuldstændig fatalt problem, når man kan se en hel ungdomsgeneration stort set dø i et land.

Kl. 17:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Maria Durhuus.

Kl. 17:12

Maria Durhuus (S):

Tak, og tak for talen. Jeg vil bare stille et kort spørgsmål nu. Hvor mange midler har Liberal Alliance tænkt sig at ville bruge på bekæmpelse af opioidproblemer eller opioidindsatser i Danmark? Og hvor mange midler har de tænkt sig at afsætte til særlig børn og unge? For den anden side af billedet er jo også, at Liberal Alliance flere gange har udtalt, at der er flere ting inden for narkotika, der burde afkriminaliseres og legaliseres. Og der vil jeg henlede opmærksomheden på, at i Canada, hvor man nogle steder har legaliseret cannabis, er forbruget over fordoblet blandt de 11-17-årige. Vores børn og unge ligner jo til forveksling unge i Canada, og hvis vi så samtidig sætter hårdere stoffer og hårdere narkotika fri i Danmark, kan jeg frygte, at der sker en fordobling blandt de børn og unge. Så hvad er det for behandlingsindsatser, ordføreren kigger ind i, og hvad er midlerne afsat til det?

Kl. 17:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:13

Steffen Larsen (LA):

Vi har ikke sat noget konkret tal på. Normalt har vi ikke et regeringsapparatet til at beregne tingene for os. Det må vi jo lade Socialdemokraterne og Venstre og Moderaterne om at have lige nu. Men realiteten er, at vi jo gerne ser, at der sker en øget indsats her. Og så kan man sige: Skulle vi så komme med et finanslovsforslag, der tog højde for lige netop den her ting? Jeg vil måske sige, at vi nok hellere skulle komme med et beslutningsforslag eller en lignende ting, hvor vi så kunne komme med et forslag til, hvordan vi kan finansiere det. Altså, man kunne jo starte med at tage og bare pege på nogle steder, man kunne finansiere det fra. Og så vil vi sige, at i Digitaliseringsministeriet har man nedsat et råd, der koster 23 mio. kr., til at finde ud af, hvilke sundhedsapps der skal bruges. Der kunne man måske tage de 23 mio. kr. og bruge på forebyggende behandling i stedet for at bruge dem på at godkende sundhedsapps fra statens side i App Store.

Kl. 17:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren? Der er ikke flere spørgsmål, og vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre til den næste, og det er fru Nanna W. Gotfredsen fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 17:14

(Ordfører)

Nanna W. Gotfredsen (M):

Tak for ordet, formand. Det er jo farligt at sidde og skulle vælge mellem den gule, den grønne, den lyserøde og den alt muligt andet og omskrive talen undervejs, og jeg vil prøve at se, om jeg kan komme igennem det.

Jeg har simpelt hen ikke tal på, hvor mange jeg har mistet, som jeg har holdt af, så på den måde er det jo virkelig, virkelig

virkeligt for mig. Tak til fru Mette Thiesen og Dansk Folkeparti for at rejse den her forespørgselsdebat. Det er jo afsindig vigtigt, at vi har samtalen, og at vi bliver ved med at have den. Tak til alle, som jeg har lært at kende inden for lige lidt mere end et par år på en lidt anden måde; uanset hvilken farve I har, og hvor I er i spektret, så er I engagerede i den her sag. At vi ikke har fået fingeren ud, hvad der sikkert har været upassende at sige herfra på et tidligere tidspunkt, har nok hverken den ene eller den side noget at lade den anden side høre for. Nu er vi her, og nu gør vi det her, og det er fantastisk, og vi forlader ikke scenen, som fru Maria Durhuus meget klart sagde det. Nej, det gør vi ikke, og flere andre har været inde på det; vi er nødt til løbende at holde øje med det.

Det her er svært, det er sindssygt svære balancer, så ingen skal lide en smertehelvedes død, fordi de ikke i terminalfasen får tilstrækkelig med opioider – lægerne er senest ude at advare mod, at vi får opiofobi – og at vi varetager de balancer, så ingen er henvist til det illegale marked for at blive smertedækket, slet ikke i en terminalfase, og det ser vi verden over. Ingen skal være henvist til det illegale marked for at få behandlet abstinenser, og de balancer har vi været så uhyggelig dårlige til at balancere med i årtier med kæmpe skadevirkninger til følge. Og ja, det har vi bl.a. været dårlige til, fordi vi, som jeg ser det, så massivt har prioriteret det, der kaldes forbudspolitikken, altså at sende signaler om at slå hårdt ned på det – man kalder det også ofte kontrolpolitik – mens faktum er, at vi ikke har kontrol. Når selv børn kan købe livsfarlige piller, stoffer, hvad som helst, hvor som helst og dø af dem, så har vi ikke kontrol, men så har vi kontroltab, og hvis der er noget, jeg gerne vil, så er det at have kontrol, og det kræver en helt anden og noget mere oplyst og noget mere vidensbaseret offentlig samtale, end det er muligt at have.

At Moderaterne måske har stået lidt anderledes, end SVM har gjort det på det her punkt og vi stadig gør det og vi bliver ved med at gøre det, skal jeg overhovedet ikke tage noget som helst fra, og jeg vil også takke den anden vej herovre for samtalen, dialogen. Jeg har måske slået i bordet en gang eller to, jeg ved det ikke – det kan man næsten ikke forestille sig, vel? – og jeg synes, vi er kommet et godt sted hen for nu, så det er fantastisk. Men ingen har noget at lade nogen andre høre for. Det var som at råbe under vandet i marts 2018, to 14-årige, L og M, jeg kendte især den ene, han dør samme aften, hun bliver genoplivet i sidste øjeblik, svært, svært hjerneskadet, man råbte og man han råbte, og vi snakker 14-årige, og det var i en lejlighed på Østerbro. Forholdsvis kort efter var det en 15-årig i en lejlighed i Rønne, og da var vi så nået ind i 2019. Fru Karina Lorentzen Dehnhardt har også kæmpet, og der er også al mulig grund til at anerkende det, men det var jo som at råbe under vandet.

Nu er vi her, og kan vi ikke bare blive enige om at mødes og fortælle om tingene og sørge for, at vi hele tiden holder fast i det? For det skal vi nemlig, tingene ændrer sig, balancerne forskubber sig, og der kan bare være én læge, der svigter i et kommunalt område eller i et regionalt område, og nogle gange er det jo én og samme læge, der på 2 timer passer alle, der har brug for substitutionsbehandling i en region, og som ikke kan gøre det ordentligt ud fra de forudsætninger. Der kan altså bare være én læge, der bliver lige rigeligt nær, og så skubber det til balancerne, og så er det andre præparater, der kommer indover, fordi underverdenen altid er på forkant, de er vanvittig tilpasningsdygtige, udligner effektivt ethvert tab, de skal nok finde ud af det. Men lad os lade være med at forlade scenen og huske den 21. juli hvert år, som er international mindededag. Lad os have fokus på det alle vegne i alle vores kredse, og det er i år en mandag.

Kl. 17:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Jeg har ladet mig fortælle, at der er en ændring til vedtagelsesteksten med en, som vil være med. Kan ordføreren berette om det?

Kl. 17:20

(Ordfører)

Nanna W. Gotfredsen (M):

Tusind tak, formand. Hr. Mike Villa Fonseca (UFG) er blevet nævnt, og hr. Jon Stephensen (UFG) bakker også op. Tusind tak, hr. formand.

Kl. 17:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det, så fik vi det på plads. Så går vi videre i ordførrækken, og den næste er hr. Peder Hvelplund.

Kl. 17:20

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, og tak til ordføreren, både for en engageret tale, men også for en engageret indsats igennem årene. Ordføreren siger selv: Vi må ikke forlade scenen. Det er jo sådan set også det, vi lægger op til, nemlig at der skal indkaldes til nogle bredere forhandlinger, hvor vi netop kan sikre, at den her indsats bliver videreført, også med et bredere sigte. Men jeg vil egentlig gerne bare stille et enkelt spørgsmål til ordføreren, som jeg også stillede til Venstres ordfører, nemlig spørgsmålet omkring naloxon, som vi jo ved kan være med til at redde menneskeliv i forbindelse med en overdosis. Det er jo ikke et stof, som der er nogen risiko for at andre gå ud og misbruger.

Er ordføreren ikke enig i, at vi burde fjerne egenbetalingen i forhold til naloxon, så vi netop kunne sikre, at der ikke var nogen økonomisk barriere? Når sundhedsministeren ovenikøbet oplyser, prisen er lav, så kan man jo sige, at det er en lille udgift for staten at afholde, hvis det er sådan, at det kan være med til at sikre, at der ikke er nogen, der står i en akut situation og ikke har adgang, på grund af at der er en egenbetaling. Så er ordføreren ikke enig i, at vi burde afskaffe egenbetalingen på naloxon?

Kl. 17:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:21

Nanna W. Gotfredsen (M):

Jeg har flere gange sagt, at jeg mener, at naloxon skulle ligge i en enhver lomme. Så kunne man nå rigtig langt. Det er jeg glad for, og jeg er også afsindig glad for, at vi er nået hertil; at vi har en sundhedsminister, der har sørget for, at vi endelig kunne gå den vej. Det har vi bedt om og tigget om så længe udefra, altså at det kunne komme i håndkøb. Jeg lover dig, at jeg kender mange forældre og andre pårørende, som er lykkelige over, at de nu kan gå på apoteket og bruge 279,50 kr. og skaffe sig naloxon, for så tør man at invitere sine kære hjem og holde jul. Man kan handle, hvis en har indtaget en overdosis. Og så har vi jo massivt opprioriteret – det har andre også sagt – midlerne til Antidote Danmark, og dér kan man jo få præparatet vederlagsfrit. Men det skal helst ligge i alle lommer. Jeg lover jer, at det er der, jeg står.

Kl. 17:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 17:22

Peder Hvelplund (EL):

Jamen jeg er også rigtig begejstret for, at receptpligten er blevet fjernet. Det er jo noget, vi har rejst adskillige gange gennem de seneste år som noget, man burde gøre, også netop i forhold til at styrke bevillingen til Antidote Danmark. Men jeg synes, at ordføreren skylder et svar på, om det ikke ville være bedre helt at fjerne den egenbetaling, der er. For det kan jo godt ske, at folk kan gå ned

og købe det på forhånd, men står man i den akutte situation, bør der jo netop være vederlagsfri adgang til at kunne få naloxon, netop fordi det kan rede menneskeliv. Og der vil være enhver økonomisk barriere jo være en meget høj pris at betale for et tabt menneskeliv. Så er ordføreren ikke enig i, vi burde afskaffe egenbetalingen, netop fordi der ikke er nogen risiko for misbrug?

Kl. 17:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:23

Nanna W. Gotfredsen (M):

Ordføreren står der, hvor hun mener, at dem, der kan betale selv, fint kan gøre det. Men vi skal sørge for, at dem, der har økonomiske begrænsninger, også kan redde liv.

Kl. 17:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Mai Mercado.

Kl. 17:23

Mai Mercado (KF):

Jeg vil også starte med at sige mange tak for talen. Et helt liv som Gadejurist fornægter sig ikke, og det kan man virkelig godt mærke. Derfor skal mit spørgsmål egentlig måske også bare mere være en kommentar, for jeg tror faktisk, at fru Nanna W. Gotfredsen og også Moderaterne er meget enige i, at vi skal betragte det her som første runde. Altså, nuvel, regeringen vil ikke indkalde til forhandlinger. Det er vi ærgerlige over, som man kan høre, bredt i oppositionen. Men på et tidspunkt kommer der en dag, hvor der skal samles op på ny, og der håber jeg – og det tror jeg også at ordføreren vil være enig i – at man kan komme ind med alle de gode forslag og måske også få en fornyet forhandling.

Kl. 17:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:24

Nanna W. Gotfredsen (M):

Altså, jeg vil betragte det som noget, jeg kan svare på, uanset. Endnu en gang tak for engagementet. Hvis man ellers måtte tale engelsk her – det må man jo ikke – ville jeg har sagt »the more the merrier«. Der er mange m'er i – m for Moderaterne.

Jeg synes ikke, at vi er færdige. Jeg kan ikke forestille mig, at vi er færdige. Men der sker også hele tiden ændringer, og vi skal være klar, og vi skal justere. En ting, jeg især har bemærket i dag fra ordføreren, men også fra andre, er forældrebetragtningen. Vi skal klæde forældre på til at kunne være i det her, for vi kan ikke give vores børn og unge et samfund uden stoffer. Glem det. Vi kan klæde dem på, og vi skal sørge for, at forældrene er klædt på til det. Der er jo masser af tricks i skuffen. Så jeg snakker gerne videre.

Kl. 17:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Karina Lorentzen Dehnhardt.

Kl. 17:25

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jeg vil også gerne starte med at rose ordføreren for en meget vedholdende indsats for nogle af de mest udsatte mennesker i vores samfund. Det skal ordføreren virkelig have tak for. Jeg vil egentlig godt fortsætte debatten lidt her om naloxon, som jo er et middel mod overdosis. Jeg kan forstå, at ordføreren i hvert fald ikke kan få sig selv til at sige, at det skal være vederlagsfrit. Men så var

det, jeg kom til at tænke på en fælles bekendt, nemlig Svén fra BrugerForeningen. Han er netop kommet med et ret godt forslag, synes jeg, nemlig at det her ligesom kunne være alle de steder, hvor vi har en hjertestarter. Så kunne ordføreren være med på det?

Kl. 17:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:26

Nanna W. Gotfredsen (M):

Hr. Svén Rasmussen er genial, og det er selvfølgelig en virkelig god idé.

Kl. 17:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:26

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Betyder det så, at ordføreren vil gøre noget for, at vi kommer derhen, hvor vi så finder det her middel mod overdosis ved alle hjertestartere?

Kl. 17:26

Nanna W. Gotfredsen (M):

Jeg vil rigtig gerne have, at vi gør alt det, der er nødvendigt. Det er der ikke nogen tvivl om. Jeg har ikke nogen sinde før givet så mange penge, som jeg har gjort de par år, jeg har været på Tinge. Så det hjælper på det.

Kl. 17:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere bemærkninger. Og vi går videre til den næste, og det er fru Mai Mercado fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 17:27

(Ordfører)

Mai Mercado (KF):

Tak for det. Landet over ses en farlig udvikling, hvor unge helt ned til 13-14-årsalderen, nogle er endda 12 år gamle, udvikler et misbrug af morfinlignende piller, opioider. I tv-dokumentarer kan man se indslag med forældre, som finder deres barn i teenageværelset døde eller døden nær som følge af en overdosis, og både kommuner og misbrugscentre har råbt vagt i gevær i årevis. Og vi står med al sandsynlighed foran den perfekte storm. Stofferne er lettilgængelige på sociale medier, der smugles opioider som aldrig før ind over de danske grænser. De unge ved ikke, hvor farlige de er. Pusherne sælger pillerne, for straffen er mildere, end når de sælger andre typer af euforiserende stoffer, og misbrugscentre er ikke gearet til den nye type misbrugere. Vi mangler stadig væk at se konkret politisk handling, og alt taler for, at misbruget lige om lidt kan eksplodere.

Fleere af de unge, som medvirker i tv-dokumentarerne om opioider, og som har været afhængige, fortæller samstemmende, at de blev spurgt af deres venner, om ikke de ville prøve stoffer. De fortæller også, hvordan de valgte en opioidpille, fordi de troede, at det var det mindst farlige. Det kom jo i en blisterpakning, det lignede medicin, det blev kaldt en chillpill, slap af-pille, hvor man ligesom kunne sænke skuldrene, det, man også kalder en kæmpe Panodil. Og her tog de i den grad fejl. Det er afsindig svært at udtrappe opioidafhængighed. Som en af mine partifæller, byrådsmedlem i Varde Kommune Steen Holm Iversen, siger: Man bliver vanvittig afhængig af det. »Man bliver vanvittig afhængig af det, og jeg vil vove at sige, at har man først slugt én pille, er det som at have indgået en pagt med djæveln, som er ekstrem svær at komme ud af.« Forældrene

ved slet ikke, at det her eksisterer. De tror stadig væk, at de skal advare deres børn imod piller i sjove farver ligesom i 1990'erne eller noget, som kan sniffes eller injiceres. De aner ikke, at den lille pille i blisterpakken findes.

Sidste år tog vi initiativ i Retsudvalget til en høring om opioider, og til trods for et virkelig godt program, som der var flere ordførere inde over, var det faktisk begrænset med medvirkning fra politikernes side, men der var rigtig stor interesse fra et stort publikum, som mødte frem, og det var rigtig godt. Der var både interessante perspektiver fra myndigheder og også fra eksperter, som blev fremlagt. Siden hen er regeringen kommet med et udspil, og vi kan kun være glade for i Det Konservative Folkeparti, at der ligger tre solide konservative forslag, som var med i vores første udspil, som kom tilbage i 2023, og det er bl.a. at lukke morfinfinten, således at straffniveauet afspejler opioidernes farlighed, at kunne lukke kiosker, som sælger opioider, og at politiet skal have mulighed for at beslaglægge, konfiskere og sælge biler og andre køretøjer, som anvendes til salg af narko.

Siden hen, efter at være kommet med de ti udspil, kom vi med et yderligere udspil, hvor der var tre opfølgende, og udspillene har generelt drejet sig om konkrete forslag på retsområdet, sundhedsområdet og socialområdet. Det er også derfor, at vi sammen med en i øvrigt samlet opposition – og så tit sker det heller ikke, at vi sådan finder sammen på tværs om vedtagelsestekster – har appelleret til, at regeringen laver en samlet forhandling. Og det har vi, fordi vi ofte, når vi eksempelvis sidder på retsområdet, oplever, at der, hvor problemerne egentlig er, eller det, vi støder ind i, skal løses på nogle af de andre områder, skal løses på socialområdet i form af en anden tilgang til misbrugsbehandling eller skal løses på sundhedsområdet, eksempelvis hvor mange opioidpiller man udskriver fra sundhedsvæsenets side. Det er derfor, vi gerne vil have den integration, og det er derfor, vi gerne vil have den her koordination. For vi kan ikke løse alt i Retsudvalget, og godt nok kan vi sætte lys på vigtige emner igennem høringer og lignende, men vi kan jo ikke have det tværgående blik, som en regering kan.

Man må bare sige, at Danmark er kommet på fornavn med en række opioidpræparater: dolol, tramadol, oxycontin, oxycodon. Det er bare for at nævne nogle. Vi er ikke helt så meget på fornavn med fentanyl endnu. Vi ser det mest fra USA, fra Portland og Oregon, hvor der jo er en opioidkrise, ikke bare under opsejling, men som brager derudad. Den er ikke kommet til Danmark endnu, heldigvis. Men mon ikke også, at det kalder på handling? Derfor vil vi jo gerne genoptage opfordringen til regeringen om at indkalde til tværgående forhandlinger, således at vi helhedsorienteret kan sætte ind imod opioider, herunder også fentanyl.

Kl. 17:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til Maria Durhuus.

Kl. 17:32

Maria Durhuus (S):

Tak, og tak for talen, og også en stor tak herfra for ordførerens engagement. Jeg vil spørge ordføreren om lidt det samme, som jeg har spurgt andre ordførere fra de blå partier om: Hvorfor er der ikke afsat midler i det blå finanslovsforslag til bekæmpelse af opioider, når vi jo i dag hører, hvor vigtigt det er? Jeg er jo fuldstændig enig i, hvor vigtigt det her er. Jeg har også set Konservatives udspil, godt nok kun i avisen og linet helt hårdt op, men jeg vil også sige jeg, at jeg undrer mig over, at der så ikke er sat penge af i det finanslovsudspil, de blå partier kom og gik med.

Kl. 17:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:33

Mai Mercado (KF):

Først og fremmest vil jeg jo gentage det, som min kollega fra Danmarksdemokraterne sagde, nemlig at i de blå partier blev man jo enige om en række få, men udvalgte områder. Så tror jeg, vi alle sammen havde en forventning om, at vi kunne starte der, og så kunne vi ligesom have en forhandling, men så gik der egentlig relativt kort tid, og så blev vi hældt ud af den forhandling. Og sådan kan man jo så blive overrasket. Det var den ene ting.

Den anden ting var jo egentlig også, at vi havde forståelsen af, at når regeringen ville komme med et udspil – og det havde den jo varslet igennem et år – ville det være et udspil til politisk forhandling. For almindeligvis er det egentlig så typisk sådan, at regeringen kommer med et udspil, og så gør den egentlig bare det, og så er der jo ingen grund til ligesom at sætte det op på et stykke fint glittet papir, hvis ikke det var meningen, at man ligesom skulle forhandle om det. Så den almindelige sådan modus operandi er vel, at man kommer med et udspil, og så forhandler man om det, og så bliver det til konkret handling. Så vi havde nok forventet, at der ville komme en politisk forhandling. Og jeg skal da være helt ærlig og sige, at jeg sådan set også blev lidt overrasket, fordi jeg gik i mange måneder og troede, der ville komme en politisk forhandling. Så var det faktisk først her i sidste uge, at jeg sådan opdagede, at det havde regeringen egentlig ikke tænkt sig; de havde egentlig bare tænkt sig sådan at køre af sted. Jeg synes, det er ærgerligt, at man valgte den vej.

Kl. 17:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren, og vi går videre til den næste, og det hr. Peder Hvelplund fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 17:35

(Ordfører)

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, formand, tak til Dansk Folkeparti for at rejse den her forespørgselsdebat og også for samarbejdet med de øvrige partier i oppositionen om at lave en fælles vedtagelsestekst. Der er ikke nogen tvivl om, at det er en utrolig vigtig debat, vi har her i dag, for det, vi er vidne til, er jo mere eller mindre en epidemi, som vi oplever ikke bare i Danmark, men som vi også ser internationalt, hvor hele spørgsmålet om opioider jo spreder sig som en steppebrand med et øget misbrug. Det, der gør det til en særlig udfordring, er jo, at vi bare kan konstatere, at ud over nikotin, som jo er ekstremt vane-dannende, er opioider det også. Og det er sådan lidt et spørgsmål om, at der er folk, der kommer ind i en butik og bruger et præparat, og selv om de har et ønske om at komme ud af butikken igen, er det ufattelig svært for dem. Derfor synes jeg også, det er positivt, at regeringen har sat fokus på det med deres udspil her fra oktober måned »Ungdom uden opioider«. Men ikke desto mindre er der jo en række elementer, som jeg ikke mener bliver adresseret i det udspil.

Jeg tror, det er rigtigt – og vi er mange partier, der har rejst problematikken igennem de seneste år – at det, der er afgørende her, er, hvordan vi nu kommer videre. Og der kan man sige, at nu er der i hvert fald taget et første skridt. Men de mangler, jeg i særlig grad synes der er i regeringens udspil, er jo et spørgsmål om både den forebyggende indsats, det er et spørgsmål om at sikre tilstrækkelige ressourcer ude i kommunerne til en behandlende indsats, og så er det hele spørgsmålet om indsatsen over for de pårørende.

Jeg synes jo, der i udspillet også er meget fokus på straf. Jeg er sådan set indforstået med, at der har været behov for at skærpe straffen for salg af opioider, men jeg synes jo, vi i meget høj grad stadig mangler svar på spørgsmålet om, hvad baggrunden for, at vi

ser den stigning i brugen og misbrugen af opioider, er. Altså, hvad er det, der gør, at så stor en del af en ungdomsårgang føler sig tiltrukket af opioider, og hvordan får vi dæmmet op for den udvikling? Det synes jeg der er et manglende fokus på i regeringens udspil.

Det samme gør sig gældende i forhold til behandlingsindsatsen ude i kommunerne, hvor vi jo ved, at hele spørgsmålet omkring misbrugsbehandlingen er meget forskelligt, med hensyn til hvordan det tilgås ude i de forskellige kommuner, og at der også er en mangel på økonomiske ressourcer til at løse opgaverne. Det så jeg også gerne at der kom et øget fokus på, og det samme gælder indsatsen over for pårørende.

Derfor synes jeg, der er mange gode grunde til, at regeringen ikke skal lade sig nøje med det udspil, man har lavet, men at man også, som vi foreslår i vedtagelsesteksten, får indkaldt til bredere forhandlinger, hvor vi også skal have et mere samlet fokus på, hvor det er, vi skal sætte ind i forhold til at få dæmmet op for den bekymrende udvikling, vi ser nu. Derfor kan jeg kun opfordre regeringen til, at man snarest muligt indkalder til forhandlinger. Vi kan jo sagtens tage udgangspunkt i det udspil, der i forvejen er lavet. Jeg synes, der er brug for at supplere det med yderligere initiativer, og det kunne bredere forhandlinger netop være et afsæt for. Det er derfor, vi står bag den vedtagelsestekst, som en samlet opposition fremsætter her i dag.

Kl. 17:38

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Den næste ordfører er fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen, Alternativet.

Kl. 17:38

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak, formand. Jeg har egentlig skrevet en tale på forhånd, men jeg tror faktisk, jeg lader den ligge, for mange af de ting, der stod i den tale, har både ordførere og ministre været inde på. Det drejer sig bl.a. om nogle af de alvorlige tal, som er kommet frem, om, hvordan udviklingen i forhold til brugen af opioider på det ulovlige marked er steget og har alvorlige konsekvenser i vores samfund.

Jeg vil derimod tale om, at jeg er en del af den unge generation, som flere gange er blevet nævnt i dag. Jeg kan tydeligt huske, da jeg var 16 år gammel og begyndte at gå til fester på det såkaldte Søndre Ege, som var en strand i den by, jeg boede i. Her var der ingen tvivl om, at hvis man gik hen til busken, kunne man finde lige det, man havde lyst til at købe, og det var ikke kun dem, der var på kanten, men os alle sammen, som kunne falde i den fælde. Vi vidste også godt, hvem der var ramt, og vi vidste også godt, hvad vi skulle gøre i de fleste tilfælde, hvis nogen fik forskellige problemer, fordi de tog euforiserende stoffer, men jeg havde aldrig nogen sinde hørt om opioider.

Jeg tillod mig derfor at spørge min søster, som i dag er 16 år, om hun havde hørt om det. Det havde hun ikke, og det synes jeg siger noget om, at vi har en generation, som i høj grad lever med problemer med opioider, som oplever, at der er et stigende forbrug, og som ikke ved, hvad det er, de går ind til, når de bliver tilbudt det i forbindelse med fester på stranden eller i dagligdagen, når hverdagen er for presset. Og det rammer så bredt, at det er et problem, der ikke kun rammer de drenge, som er på kant med samfundet; det er faktisk også pigerne, som kæmper i skolen. Det kunne lige så godt have været mig, da jeg var 16 år gammel, hvis jeg var blevet tilbudt det i en situation, hvor det var sværere at sige nej og end at sige ja.

Så jeg tror, at der er behov for oplysning. Jeg tror, at der er behov for en lang større forebyggende indsats, hvor vi faktisk sikrer, at både de unge, men også deres forældre og alle dem omkring dem ved, hvad de skal gøre, og hvad det er for et middel, man står med

i hænderne. Som flere har været inde på, er der mange muligheder. Det kan f.eks. handle om at sikre, at alt det, man kan bruge for at modvirke en overdosis, skal være tilgængeligt, altså at det enten skal være billigere eller gratis, eller at det skal være placeret i nærheden af hjertestarteren. Det kan også handle om, at man skal kunne få bedre undervisning i skolen, eller at det generelt bare skal sikres, at folk på gaden bliver stoppet i at kunne sælge det her, ved at det slet ikke kommer ind over grænserne.

Alle de her forslag er gode, og jeg tænker, at flere af os kan nikke ja til dem, men de hører ikke med i det udspil, som regeringen er kommet med. Det er jo ikke, fordi regeringen ikke er kommet med et fint nok udspil, men jeg tror bare, vi kunne gøre det bedre, hvis vi gik ind i fælles forhandlinger og lavede et fælles udspil, som vi alle sammen loftede, så vi også alle sammen havde ansvaret for, at den her debat og den her oplysning kommer ud i vores samfund, ud til borgerne, dér, hvor de oplever at blive tilbudt et middel, som er langt farligere end mange af de andre euforiserende stoffer, man kan få på markedet.

Derfor håber jeg, at regeringen fremover vil indkalde til forhandlinger og måske også vil indkalde til forhandlinger på det her område. Det skal ikke sætte en stopper for de tiltag, der allerede ligger forude, som skal stemmes igennem i Folketingssalen, og som vi skal debattere og forhandle, men jeg synes godt, vi kan gøre mere; jeg synes godt, at vi allerede nu kan følge udviklingen og sikre, at forhandlingerne sker på tværs af alle partier, både dem i regeringen og dem uden for regeringen. For der er masser af ordførere – jeg kan desværre ikke sige det om mig selv, for jeg er her på lånt tid – i den her sal, som dagligt kæmper for at gøre noget ved det her problem. Jeg synes, de alle sammen fortjener at blive taget med ind i det rum, hvor vi sikrer en finansiering, hvor vi sikrer penge til faktisk at forebygge på det her område.

Tak for ordet.

Kl. 17:42

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til fru Maria Durhuus, Socialdemokratiet.

Kl. 17:42

Maria Durhuus (S):

Tak. Vi kan jo ikke andet end være fuldstændig enige om, at vi skal forebygge, men der er jo lige netop i det her udspil afsat ret markante midler til forebyggelse og også til at finde ud af, om vi skal ud på de sociale medier, hvordan vi rammer forældrene, hvordan vi rammer forskellige sektorer derude, og hvordan vi kommer i kontakt med de unge. Det er helt modsat af, hvad man har gjort i de sidste, jeg vil nærmest sige 20 år, hvor vi har bildt os selv ind, at vi ikke skulle tale med de unge om narkotika, fordi de så helt sikkert begyndte at tage det. Det har de jo klaret helt fint, uden at vi prøvede at forebygge det.

Så kan ordføreren ikke lige prøve at sætte lidt ord på, hvad det er for noget forebyggelse, vi ikke tager højde for i udspillet? Hvad er det for nogle ekstra midler, ordføreren ønsker sig, og hvad er det, ud over de ting, der er tænkt omkring at komme ud at tale med de unge, komme ud at tale med deres forældre og komme ud at være der, hvor livet foregår, ordføreren ønsker sig mere end det?

Kl. 17:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 17:43

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Jeg synes bestemt, der er gode takter i udspillet fra regeringen, men som fru Mette Thiesen også var inde på, er der jo nogle tiltag, som vi

godt kunne gøre mere brug af. Hvorfor er det ikke ude på skolerne, hvor de i forvejen er kontakt med SSP, at man møder oplysninger omkring det her emne? Jeg synes, der er nogle forslag, som ikke er tydelige i udspillet, og som jeg tror ville blive tydeligere, hvis man inviterede flere partier med ind i forhandlingerne.

Kl. 17:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 17:44

Maria Durhuus (S):

Men der er jo bl.a. givet 16,5 mio. kr. til Antidote Danmark, for at den netop kan øge undervisningen og kendskabet til det. Der er jo bl.a. også sat penge af til det her, og man kan sige, at der jo ikke er noget, der forhindrer skolerne i f.eks. at invitere Antidote Danmark ud, og der er heller ikke noget, der i dag forhindrer dem i at tage snakken om opioider ude på skolerne. Så jeg tror stadig væk, jeg efterlyser lidt, at ordføreren svarer på, hvad det er for nogle tiltag, der ikke er der. For 16,5 mio. kr. udelukkende til mere oplysning og Antidote Danmark mener jeg er et ret stort beløb.

Kl. 17:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:44

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Det er bestemt et skridt i den rigtige retning, også et stort skridt. Det anerkender jeg, og jeg er glad for, at regeringen er gået den vej. Men jeg tror også på, at vi skal gøre mere. Altså, sikrer vi, at SSP har viden og oplysning, sådan at de, når de er i nær kontakt med de unge, faktisk har den relevante viden for at sikre, at der bliver forebygget helt lokalt? Altså, jo, vi kan godt invitere Antidote Danmark ud på skolerne, men sikrer vi, at det sker, og sikrer vi, at de har ressourcerne ude lokalt til også at få det til at ske?

Kl. 17:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der kom lige et ønske om en kort bemærkning i sidste øjeblik. Fru Nanna W. Gotfredsen.

Kl. 17:45

Nanna W. Gotfredsen (M):

Det har jeg heller aldrig prøvet før.

I forhold til oplysning hører jeg det, som om ordføreren har gjort sig nogle overvejelser om, hvad det er, der skal ske på den konto. Selv får jeg ondt i maven over den ene dokumentar efter den anden, hvor unge mennesker fortæller om og måske også efterrationaliserer, hvordan det har løst al deres indre smerte og alle deres problemer, men sandheden kommer jo ikke frem. Det er også bare for at sige, at det her jo også er svært. Det er også svært for Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen at gøre det her på en ordentlig måde. Vi ved om opioider, at langt hovedparten får kvalme og opkastning af det præparat. Så er der nogle få, der har det lidt på en anden måde, men det er jo ikke den historie, vi får fortalt. Det lyder jo som regulær reklame for i hvert fald udsatte unge, når vi ser de her. Det gør ondt i maven på mig. Har ordføreren gjort sig nogle overvejelser om, hvad det er for noget uddannelse og undervisning, der skal til?

Kl. 17:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 17:46

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Jeg har ikke sådan lige de helt store overvejelser om det specifikke indhold, men jeg tænker faktisk, at ordføreren har ret i, at de billeder, vi nogle gange får vist, ikke får hele sandheden med. Der tænker jeg, at vi alle sammen har en opgave, ligesom Sundhedsstyrelsen og skolelærerne helt ude lokalt har en opgave i faktisk også at fortælle den anden vinkel af den her sag. Det kræver oplysning, og det kræver, at vi sikrer det nødvendige materiale på skolerne.

Kl. 17:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ønsker spørgeren en anden runde? Så er der ikke flere korte bemærkninger, og vi siger tak til fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen fra Alternativet. Vi er nu igennem ordførerrækken, og den næste, der får ordet, er justitsministeren. Velkommen.

Kl. 17:47

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for ordet, formand, og tak til alle de mange, synes jeg, både velovervejede og begavede bemærkninger, der er kommet i løbet af den her debat her. Derfor vil jeg gerne på min egne og også indenrigs- og sundhedsministerens vegne sige mange tak for en god debat, hvor vi selvfølgelig også er kommet rundt omkring mange forskellige aspekter og hjørner af den her meget alvorlige problemstilling. Jeg er rigtig, rigtig glad for, at der er så mange af partierne og ordførerne, der står med den samme bekymring, som regeringen har. For jeg tror, det er vigtigt, vi fortsætter med at følge udviklingen, og at vi bliver ved med at have politisk fokus på emnet. Det skylder vi vores børn og unge.

Jeg ser frem til, som jeg også nævnte tidligere her til aften, da jeg havde ordet, at vi inden for kort tid skal have en ny debat i Folketinget om emnet, i forbindelse med at vi behandler regeringens lovforslag om opioider. For misbrug af opioider må ikke få fodfæste blandt børn og unge i Danmark, og derfor er vi nødt til at vende udviklingen, og det har vi heldigvis stadig muligheden for. Tak for ordet, og tak for en god debat.

Kl. 17:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til justitsministeren. Der er ikke ønske om korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted torsdag den 16. januar 2025.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 54: Forslag til folketingsbeslutning om, at forsvars- og familieretsadvokater skal omfattes af straffelovens § 119.

Af Mai Mercado (KF) m.fl.

(Fremsættelse 14.11.2024).

Kl. 17:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Vi holder lige en ganske kort pause, indtil ordførerne finder tilbage til deres oprindelige pladser.

Til tilhørerne kan jeg sige, at det er, fordi ordførerne sidder inde i indercirklen, når vi har en forespørgselsdebat af den her karakter, hvorimod folketingsmedlemmerne og ordførerne sidder på deres

egne pladser, når vi behandler almindelige beslutningsforslag og lovforslag.

Jeg tror, vi kan gå i gang. Den første, der får ordet, er fru Mai Mercado til at give en begrundelse for forslaget. Velkommen.

Kl. 17:50

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Mai Mercado (KF):

Tak. Jeg har på vegne af Radikale og Dansk Folkeparti lovet at sige, at de bakker beslutningsforslaget op. Motivationen for det her beslutningsforslag skal være, at i en retssal vil både anklageren og dommeren være underlagt en særlig beskyttelse, det vil sige, hvis de er udsat for repressalier i form af eksempelvis trusler, vold eller chikane. Den samme beskyttelse nyder forsvarsadvokaten ikke, og en ny undersøgelse fra Advokatsamfundet viser, at 40 pct. af forsvars- og familieretsadvokaterne har oplevet trusler eller chikane i forbindelse med deres arbejde. I en retssal må det jo være sådan, at det er en opgave, man påtager sig for samfundet. Det gælder især, hvis man er beskikket i sit virke, for så er man ansat af staten, man virker for staten, og man bliver betalt af staten.

Jeg har så spurgt justitsministeren, om han vil lave en ændring, således at familieretsadvokater og forsvarsadvokater bliver underlagt den samme beskyttelse, således at det altså vil være en skærpene omstændighed, og dermed vil straffen også blive skærpet, hvis man bliver udsat for vold, trusler eller chikane. Men ministeren forklarer sig med, at man er privatansat som forsvarsadvokat. Det mener jeg er en kunstig opdeling, og derfor er vi kommet med det her beslutningsforslag, som altså i udgangspunktet kun går på de beskikkede familierets- og forsvarsadvokater. Men man skal ikke tage fejl af, at Konservative egentlig mener, at det skal være alle familieretsadvokater og forsvarsadvokater, som bliver omfattet, men fordi de er beskikkede, er de altså betalt af staten, og de er altså også bestilt af staten til at udføre en opgave på statens vegne.

Så vi håber selvfølgelig, at Folketinget vil se velvilligt på det her forslag, og vi glæder os til debatten.

Kl. 17:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne, fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er justitsministeren.

Kl. 17:53

Forhandling

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for ordet, og tak til forslagsstillerne for at have fremsat beslutningsforslaget. Det hører absolut ingen steder hjemme, når forsvars- og familieretsadvokater oplever vold, trusler eller chikane, alene fordi de passer deres arbejde. Der skal ikke være nogen, der afholder sig fra at varetage et arbejde af frygt for vold, trusler eller chikane, og det gælder på alle områder i samfundet – lige fra kassed medarbejderen, receptionisten og tjeneren til advokaten. Derfor skal der også slås hårdt ned på det inden for de eksisterende rammer i straffeloven.

Straffelovens § 119 yder personer i offentlig tjeneste eller hverv et særligt strafferetligt værn mod vold eller trusler om vold i forbindelse med tjenesten. Det giver bl.a. en særlig beskyttelse til dommere, politibetjente, anklagere, sundhedspersonale og pædagoger. Baggrunden for den særlige beskyttelse er bl.a., at de her personer

udfører arbejde på vegne af det offentlige, hvorfor angreb mod sådanne personer er særlig ødelæggende for fællesskabet.

Det får desværre ikke angreb mod offentligt ansatte til at forsvinde, men det sikrer en særlig beskyttelse af personer, der optræder som repræsentanter for vores offentlige fællesskab. Beskikkede forsvars- og familieretsadvokater er ikke personer i offentlig tjeneste eller hverv. De er derfor ikke omfattet af det særlige strafferetlige værn i straffelovens § 119. Det er de ikke, fordi de hensyn, der ligger bag straffelovens § 119, ikke i samme grad gør sig gældende for beskikkede forsvars- og familieretsadvokater. De repræsenterer deres klient og varetager deres klients interesse. Det kan f.eks. være at få fremhævet alle oplysninger og omstændigheder i en straffesag, der taler til klientens fordel.

En udvidelse af straffelovens § 119 til at omfatte andre personer end personer i offentlig tjeneste eller hverv vil udvande bestemmelsens formål om at yde et særligt strafferetligt værn for personer i offentlig tjeneste eller hverv, som sikrer en særlig beskyttelse mod vores fællesskab. Forsvars- og familieretsadvokater er allerede omfattet af den almindelige strafferetlige beskyttelse mod vold, trusler og chikane i straffeloven. Der vil f.eks. kunne udmåles en straf på op til 3 års fængsel for simpel vold.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at der skal slås hårdt ned på angreb mod forsvars- og familieretsadvokater. Det skal være trygt at passe sit arbejde. Det gælder for advokater, og det gælder for kassed medarbejdere i supermarkedet, der hver dag står over for alle typer af kunder, som i nogle tilfælde kan have svært ved at styre deres temperament i en travl hverdag.

Så regeringen er enig med forslagsstillerne i, at forsvars- og familieretsadvokater varetager en vigtig rolle i vores retssystem. Men vi skal for nuværende bruge de redskaber, som vi allerede i dag har i straffeloven. Og der skal ikke herske nogen tvivl om, at jeg mener, at der skal slås hårdt ned på vold, trusler og chikane. Så regeringen kan på den baggrund ikke støtte beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 17:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 17:56

Mai Mercado (KF):

Det er jo et godt princip i et retssamfund, at enhver har ret til en advokat og med det også adgang til en advokat. Mener ministeren, at man reelt har det, hvis det er sådan, at det kan lykkes for den ene part i en sag at true modpartens advokat til enten at trække sig undervejs i en sag eller til helt at lade være med at tage en sag? Og mener ministeren, at det er fair at lave den sondring imellem privatansatte og offentligt ansatte i forbindelse med en opgave, som foregår i en retssal, hvor det vel er til samfundets bedste, at de tvister bliver afgjort i netop det lokale?

Kl. 17:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 17:57

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg mener, at forsvars- og familieretsadvokater, om de er beskikkede eller ej, udøver en vigtig funktion i vores retssamfund og udfører et vigtigt stykke arbejde. Men straffelovens § 119 yder personer i offentlig tjeneste eller offentligt hverv et særligt strafferetligt værn mod vold eller trusler i forbindelse med deres tjeneste, fordi de er det offentliges ansigt udadtil og på gaden.

Det forhold, at forsvars- og familieretsadvokater bliver beskikket af retten, indebærer primært, at de sikres betaling for deres ydelser.

Det betyder, at det er staten, der i første omgang betaler forsvars- og familieretsadvokatens salær, men beskikkelsen medfører ikke, at forsvars- og familieretsadvokater udfører deres opgaver på vegne af det offentlige. Advokaterne er derimod repræsentanter for deres klienter, hvor de skal varetage klientens interesser.

Kl. 17:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 17:57

Mai Mercado (KF):

Jeg havde faktisk håbet, at ministeren ville gå konstruktivt ind i det her forslag, for det er jo en kunstig sontring, der er tale om. Medgiver ministeren, at hvis der er tale om en buschauffør, som kører for et privat busselskab på en offentlig rute, så er man underlagt § 119, men hvis man er ansat og betalt af staten, fordi man er beskikket forsvarer, så er man lige pludselig privatansat? Ville det ikke være positivt, hvis det var, at man rent faktisk gik ind og gav forsvarsadvokaterne den beskyttelse, som både dommeren og også anklageren har inde i det retslokale?

Kl. 17:58

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 17:58

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg tror bare, jeg igen vil understrege, at det for mig er altafgørende, at hvis det er, at man som beskikket forsvars- eller familieretsadvokat oplever trusler, chikane eller vold for den sags skyld, skal det politianmeldes. Det skal efterforskes så hurtigt som muligt, og de ansvarlige skal, hvis beviserne selvfølgelig kan bære det, efter min mening idømmes en straf og også gerne, efter at vi har lavet straffor- formen, en hårdere straf. Men jeg tror, det er meget, meget vigtigt, at der bliver ved med at være et særligt strafferetligt værn for dem, der agerer på det offentliges vegne i det offentlige rum, og derfor er den sontring vigtig.

Kl. 17:59

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Karina Lorentzen Dehnhardt, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 17:59

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak for ordet. Jeg er nok mere på linje med justitsministeren her end forslagsstillerne, men vil justitsministeren ikke forklare, om man faktisk ikke godt kan være omfattet som beskikket advokat? For jeg fandt i hvert fald et tidligere svar fra Justitsministeriet, som godt nok handlede om, at hvis man var buschauffør i et privat selskab, som kører for det offentlige, og hvis man er privatpraktiserende læge – det var der også et eksempel på, altså en, som udførte en opgave for det offentlige – så var man faktisk omfattet. Så betyder det ikke, at beskikkede advokater, som faktisk påtager sig en opgave for det offentlige, muligvis også kan være omfattet?

Kl. 18:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 18:00

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Det er i hvert fald korrekt, at der også kan være en beskyttelse til ansatte i private virksomheder, der efter aftale udfører opgaver på det offentliges vegne. Det gælder, som ordføreren selv nævner, f.eks.

buschauffører i forbindelse med udliciteret busdrift. Baggrunden er, at de her opgaver sker på det offentliges vegne, og det betyder, at der ikke er forskel på, om f.eks. en buschauffør er offentligt ansat, eller om buschaufføren er ansat i en privat virksomhed, der udøver busdrift på det offentliges vegne. Om det så betyder, at man også kan forestille sig eksempler på, at beskikkede forsvars- og familieretsadvokater kan være omfattet, tror jeg må bero på en konkret vurdering, i forhold til hvem der så at sige er opgavebestiller.

Kl. 18:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren for anden runde.

Kl. 18:01

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Måske kunne vi udbore det lidt mere under udvalgsbehandlingen, for som jeg læser det, er det ikke helt udelukket, at det faktisk kan være sådan, men det kan vi jo prøve at se om vi kan komme nærmere.

Kl. 18:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 18:01

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Det synes jeg fornuftigt at gøre. Uanset hvad oplever jeg i hvert fald, at langt de fleste, der er til stede i Folketingssalen i dag, jo egentlig grundlæggende deler synspunktet om, at man selvfølgelig skal gøre, hvad man kan, for at værne om også forsvars- og familieretsadvokater, men jo også om ansatte i alle mulige andre funktioner, hvor de kan være truet. Det er jo også diskussioner, vi har haft tidligere, f.eks. i forhold butiksansatte, men hvor jeg jo også i forbindelse med de diskussioner, i hvert fald her i Folketingssalen, har stået på det synspunkt, at det er vigtigt, at der er en sontring mellem dem, der udfører opgaver på vegne af det offentlige, og på den måde i situationen bliver det offentliges ansigt, og så folk, der ikke gør, i forhold til hvad det er for strafferetlige værn, vi stiller op.

Kl. 18:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Tak til justitsministeren. Vi går nu i gang med ordførerrækken, og den første, der får ordet, er hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet.

Kl. 18:02

(Ordfører)

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for ordet, formand. Beslutningsforslaget lægger op til at lade beskikkede forsvars- og familieretsadvokater være omfattet af straffelovens § 119. § 119 står i kapitel 14 i straffeloven om forbrydelser mod den offentlige myndighed og giver en særlig beskyttelse mod trusler og vold til personer, som udfører et offentligt hverv. Det vil sige f.eks. politibetjente, lærere, læger og sygeplejersker og selvfølgelig dommere. Beskikkede forsvars- og familieretsadvokater er rigtigt nok ikke omfattet af dette særlige strafferetlige værn i straffelovens § 119, og det er de ikke, fordi de ikke er personer i offentlig tjeneste eller hverv.

Det betyder ikke, som det vist allerede er blevet sagt, at det ikke er vigtigt, at forsvars- og familieretsadvokater er trygge, når de går på arbejde og repræsenterer deres klienter. Det er det i høj grad. De løser en vigtig opgave, og de skal ligesom alle andre kunne gå på arbejde uden at være bange for at blive udsat for vold og trusler. Det er jo ikke sådan, at der ikke er nogen strafferetlig beskyttelse. Vold mod personer, der falder uden for den beskyttede personkreds i straffelovens § 119, er selvfølgelig omfattet af straffelovens alminde-

lige voldsbestemmelse. Men straffelovens § 119 er klar i sin præmis om, at den vedrører persongruppen personer i offentlig tjeneste eller hverv.

Kl. 18:06

I Socialdemokratiet ser vi en del udfordringer i at lave om i den præmis og åbne § 119 op for andre persongrupper. Det betyder ikke, at vi ikke har stor forståelse for, at der er mange fagpersoner i vores samfund, som løfter store og vigtige opgaver, og som bliver udsat for konflikt og pres i deres arbejde. Det er selvsagt helt uacceptabelt, hvis man bliver udsat for vold og chikane i sit arbejde, men vi synes ikke, at § 119 er det rigtige sted at sætte ind, og derfor kan vi ikke støtte forslaget. Jeg skulle hilse fra Enhedslisten, som ikke kunne være her, og sige, at de heller ikke kan bakke op om forslaget. Tak for ordet.

Kl. 18:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:04

Mai Mercado (KF):

Men det er jo en mærkværdig sondring, for ministeren har jo lige medgivet, at det er helt korrekt, at hvis man er buschauffør og ansat i et privat selskab, er man omfattet, hvis man løser en opgave for det offentlige. Hvis man er beskikket advokat i en retssal og løser en opgave for det offentlige, er man ikke omfattet. Altså, der er noget i den sondring, som bliver alt for kunstigt, og derfor vil jeg da håbe, at Socialdemokratiet vil overveje, genoverveje, om ikke den § 119 skal fortolkes bredere, fordi den jo lige præcis både omfatter buschauffører, privatpraktiserende læger og andre.

Som mangeårig retsordfører ved ordføreren jo også godt, at det er en stor samfundsopgave, man løser, når man virker i landets retssale. Det gør anklageren, og vi beskytter anklageren, det gør dommeren, og vi beskytter dommeren. Men det burde også være helt naturligt, at man beskytter forsvareren.

Kl. 18:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 18:05

Bjørn Brandenburg (S):

Jamen så vil jeg sige, som jeg sagde, og som jeg tror er meget vigtigt at gentage, at det jo er sådan, at der ikke er nogen, der ikke er beskyttet. Det, der er diskussionen, er, hvordan man skal være beskyttet, når man agerer på den ene eller på den anden måde i vores samfund. Jeg forstår egentlig godt sondringen mellem, at en buschauffør, som på præcis samme vilkår som en offentligt ansat buschauffør løser en opgave i vores samfund, er beskyttet under de bestemmelser, hvorimod en person, som løser en opgave og er lønnet af det offentlige og er beskikket, hvilket, som ministeren sagde, jo for det meste dækker over, at man får en løn eller et salær for det arbejde, man laver, ikke er i den samme funktion, som hvis man f.eks. er udliciteret til at løse en opgave for det offentlige.

Den sondring forstår jeg sådan set godt, og jeg forstår så også, at ordføreren har et andet syn på det. Men det er jo, fordi de her mennesker løser en vigtig opgave, men at de ikke løfter opgaven på det offentliges vegne.

Kl. 18:06

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Mai Mercado (KF):

Men spørgsmålet er også, om det er rimeligt i et retssamfund. Altså, når 40 pct. i en undersøgelse lavet af Advokatsamfundet siger, at de er udsat for chikane, vold eller trusler, risikerer vi jo på sigt at have en trussel mod retsstaten. For hvis man som borger i det her land ikke kan få en advokat til at tage eksempelvis en familieretssag eller få sig en forsvarer, ryger hele princippet om, at alle har ret til en forsvarer. Er ordføreren ikke enig i det?

Kl. 18:07

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 18:07

Bjørn Brandenburg (S):

Nej, det er jeg ikke enig i forstået på den måde, at med den argumentation fra ordføreren er der jo mange andre faggrupper, man også kunne beskytte, og i virkeligheden tænker jeg også, at der kunne være mange andre faggrupper, der deler den samme uddannelsesbaggrund som de her mennesker – advokater, der varetager udadvendte opgaver på det offentliges vegne på en anden måde, og som heller ikke er beskyttet, men det gør de, fordi de får et salær for at gøre det. Det kan f.eks. være advokater for fogedretten, som er udkørende, og som gør det samme, og som heller ikke er beskyttet af den her ordning. Derfor kan man sige, at så skulle det jo være, fordi ordføreren mener, at alle de faggrupper, der på en eller anden måde løser en opgave for det offentlige, skulle være dækket af den ordning, og den holdning tror jeg bare ikke vi deler.

Kl. 18:07

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Tak til hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet. Næste ordfører er hr. Preben Bang Henriksen, Venstre.

Kl. 18:07

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Tak for det. Tak til Konservative Folkeparti for at rejse debatten her i dag. Jeg er enig med forslagsstillerne i, at advokater udfører en rigtig god og afgørende opgave i et retssamfund. Vold, trusler, chikane hører ingen steder hjemme. Så kan det ikke siges tydeligere. Derfor skal det også have mærkbare konsekvenser, hvis man på en eller anden måde forbyrder sig i de her relationer.

Jeg forstår til fulde intentionen fra Det Konservative Folkepartis side. Intentionen er vel, at forbyrder man sig over for den her type advokater, der kaldes forsvarsadvokater og familieretsadvokater, så skal der være en præventiv virkning, der er mere præventiv end den almindelige voldsvirkning. Sagt med andre ord: Straffen skal være højere.

Problemet er bare, at der er en hel del usikkerheder omkring det her forslag, og det er nok ikke lige egnet til at gå videre med i processen. For nu bruger man udtrykket forsvarsadvokater, og jeg er nødt til at sige, at nok den største del af landets provinsadvokater altså ikke kan ernære sig ved at være forsvarsadvokater alene. De har måske et job som forsvarsadvokat om formiddagen, og så er de inkassoadvokat og skødeadvokat og alt muligt andet om eftermiddagen. Så er de så også beskyttet af det her forslag, også i det, de laver om eftermiddagen? Det er lidt svært. Det er også kun beskikkede advokater. Der er jo mange, der påtager sig opgaven at forsvare nogen uden at være beskikket. Så der skal nok også lige kigges lidt mere på det.

Jeg er også lidt tilbøjelig til at sige: Hvad med inkassoadvokater? Jeg taler af en vis erfaring der og kan sige, at der, hvor øretæverne nok falder hurtigst, er, når man kommer ud og skal hente bilen eller morsdagsplatterne eller noget i den retning. Så hvis jeg skal være positiv, og det vil jeg gerne være over for forslagsstillerne, som fremsætter det her forslag af et godt hjerte, så vil jeg sige: Mon ikke det, man mener, egentlig er, at alle advokater i deres gerning skal være beskyttet af den her bestemmelse? Så giver det da ikke anledning til misforståelser. Det kan overvejes.

Jeg må bare sige, at der kunne være mange, der så skal beskyttes. Af egen erfaring må jeg sige, at efter mere end 40 år i retten, herunder halvdelen som forsvarer i offentlige sager, har jeg aldrig nogen sinde oplevet en trussel. Jeg har heller ikke oplevet nogen kollegaer, der har oplevet en trussel.

Så vil forslagsstillerne sige, at der jo ligger en undersøgelse fra Advokatrådet, og det gør der også, hvis det er den samme undersøgelse, vi taler om. Jeg står i hvert fald med en, der er dateret 5. december 2024, som hedder »Trusler – hver femte advokat står for skud«. Nu er det jo altså sådan, at man skal passe lidt på med det med tal. For vi har ca. 5.550 advokater i Danmark, og jeg kan forstå, at der er 1.000, der svarer på det her. Af de 1.000 er der så 200, der har følt sig truet. Så kan vi jo allerede der se, at så er vi faktisk nede på en meget lav procentsats. Af de 200 er der så 13 pct., der har kontaktet politiet, skriver man her, dvs. 26. Vi er nok også nødt til, hvis vi skal videre ad den her vej for at finde ud af, om der er behov for det her, så at finde ud af, hvad der egentlig blev af de sager. Blev der rejst sigtelser? Blev der rejst tiltaler, og blev de pågældende dømt? Det ligger der altså intet om her.

Så jeg må sige, at dels har forslaget nok lidt mangler – det kunne der måske repareres på – dels er jeg ikke helt sikker på, at der faktisk er behov for det. Jeg kan godt se, at Advokatrådet ønsker det, men det er jeg ikke ubetinget enig i. Så var der måske mange andre faggrupper, der også kunne tilkomme den her rolle.

Men der er én god ting, som må stille forslagsstilleren rigtig godt tilfreds og glad, og det er, at hvor man jo gerne vil have det omfattet af § 119 for at få en højere straf igennem og dermed en højere præventiv virkning, så er det, vi oplever de kommende måneder, jo, at justitsministeren kommer med et forslag. Jeg kan ikke sige, at det revolutionerer retsplejen, men straffene bliver jo voldsomt sat i vejret, og det gælder også trusler.

Så på den ene eller på den anden måde skal det nok blive sådan, at den, der fremsætter en trussel, også mod en advokat, forhåbentlig får en helt anden straf end i dag. For det straffesystem, vi har i dag, og de straffe, der kommer ud af det system, duer simpelt hen ikke i et retssamfund. Men den diskussion kommer vi til at tage siden hen. Vi kommer til at stramme gevaldigt op på både personfarlig kriminalitet og vold, men også trusler, og på den måde vil den advokat, der bliver truet, jo altså også kunne føle sig, om jeg så må sige, lidt mere tryk, i hvert fald lidt mere sikker på, at der falder en ordentlig straf, end han kan i dag.

Kl. 18:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:13

Mai Mercado (KF):

Jeg tror, man skal passe på med at negligere problemet og negligere problemets omfang, bare fordi man selv som advokat ikke har kolleger, som har oplevet det. For den undersøgelse, som Advokat-samfundet har lavet, viser jo, at det er 40 pct., som oplever det her som et stigende problem. Det synes jeg trods alt man må tage ad notam.

Derfor kunne jeg egentlig godt tænke mig at spørge ordføreren, om Venstre kunne se for sig at få undersøgt rækkevidden af § 119, men egentlig også, om man ligesom anerkender, at i et retslokale er både anklageren beskyttet, og dommeren er beskyttet, og om der ikke også godt kan være situationer, hvor der er behov for at beskytte forsvareren, og om det ikke er et problem, hvis vi ender med et retssamfund, hvor der simpelt hen er mennesker, som ikke kan få en advokat, fordi man kan true med repressalier.

Kl. 18:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 18:14

Preben Bang Henriksen (V):

Fru Mai Mercado fremstiller det, som om man slet ikke er beskyttet. Der er jo straffe for almindelig vold. Det er vel en beskyttelse. Jeg ved ikke, hvor meget der så bliver anderledes, fordi der lægges nogle procenter oveni, fordi det er § 119, vi taler om.

Men på et område vil jeg godt give fru Mai Mercado ret; det er jo, når man taler om beskikkede advokater. Diskussionen var oppe lige før. Hvem arbejder man for? Hvem udpeger en? Det gør dommeren. Hvem godkender regningen? Det gør dommeren. Hvem betaler regningen? Det gør det offentlige. Jeg kan sagtens følge den del af tankegangen, det vil jeg skynde mig at sige.

Spørgsmålet er så, hvad der er op og ned i den her sag. Det kan man få et respons på på universitetet, eller man kan få det i Justitsministeriet. Jeg tror nok, at det sidste er det hurtigste og det nemmeste, og det synes jeg fru Mai Mercado skal gå videre med. Jeg ser ikke det samme behov, som fru Mai Mercado gør, det skal ikke være nogen hemmelighed.

Kl. 18:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 18:15

Mai Mercado (KF):

Men hvis man anerkender, at en beskikket forsvarer både er bestilt af det offentlige og betalt af det offentlige, så er det mærkeligt, at man ikke vil stemme for. Jeg kan ikke lade være med at spekulere på, om det er sådan et udslag af et stockholmsyndrom, vi er vidne til her, altså at man simpelt hen er fanget ind af den her meget mærkelige regering og er nødt til at være loyal over for den. Det forstår jeg jo godt. Men så har jeg også det håb, at på den anden side, hr. Preben Bang Henriksen, når man ikke længere er en del af en meget mærkelig regering, så kunne det være, at både Venstre og Konservative sammen i fællesskab igen kunne kæmpe for retsstaten.

Kl. 18:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 18:15

Preben Bang Henriksen (V):

Man skal høre meget, før ørerne falder af, vil jeg sige. Jeg ved ikke, hvad for et syndrom fru Mai Mercado er underlagt. Men jeg kender ikke noget stockholmsyndrom. Jeg synes, jeg har forholdt mig til det her rimelig fagligt og rimelig konkret og nogenlunde objektivt. Det er da ikke, fordi jeg skal stå og støtte justitsministeren. Det gjorde jeg jo faktisk heller ikke i den sidste bemærkning, der kom. Så meget af den grund er jeg altså ikke fanget af noget særligt syndrom. Jeg mener ikke, der er behov for det her, og så er den historie sådan set ikke længere.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke ønske om flere korte bemærkninger. Tak til hr. Preben Bang Henriksen, Venstre. Næste ordfører er fru Betina Kastbjerg, Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 18:16

Der er jo først og fremmest et hensyn til, at offentlige myndigheder skal kunne udøve deres myndighedsopgaver, og jeg har med tiden erfaret, at der er flere grupper, f.eks. butiksansatte og andre, som også godt kunne tænke sig at være omfattet af det her. For der er selvfølgelig nogle erhverv, som bliver hårdere ramt end andre, når det handler om trusler, chikane og vold. Men det kan jo heller ikke nytte noget, at beskyttelsen omfatter nærmest alle erhverv, for så kommer man i hvert fald til at udvande det, der oprindeligt var tanken med det. Og det er ikke, fordi jeg ikke har forståelse for forsvars- og familieretsadvokater, men jeg forestiller mig bare, at der bliver en glidebane her.

Kl. 18:16

(Ordfører)

Betina Kastbjerg (DD):

Tak for det. I dag behandler vi beslutningsforslag nr. B 54, hvor forslagsstillerne fra De Konservative ønsker at sikre, at beskikkede forsvars- og familieretsadvokater fremover bliver omfattet af straffelovens § 119, og dermed give dem en særlig beskyttelse mod vold og trusler på lige fod med dommere, anklagere og andre offentligt ansatte i retsvæsenet.

I Danmarksdemokraterne anerkender vi, at familieretsadvokater og forsvarsadvokater er centrale aktører i vores retssystem. De løfter en vigtig opgave ved at sikre, at alle borgere, uanset deres økonomiske situation, har adgang til juridisk repræsentation og en retfærdig rettergang. Det underer os i Danmarksdemokraterne, at anklagere og dommere er omfattet af personkredsen i straffelovens § 119, mens de beskikkede familieretsadvokater og forsvarsadvokater ikke er, særlig når forslagsstillerne kan pointere, at forsvars- og familieretsadvokater er særlig udsat for vold, trusler og chikane.

Som, tror jeg, også fru Mai Mercado nævnte, er en undersøgelse foretaget af Advokatsamfundet i 2020. Den viser nemlig, at mere end hver tredje familierets- og forsvarsadvokat har været udsat for trusler inden for de sidste 3 år. Vi synes jo så derfor også, at det kun er rimeligt, at vi tager ansvar, og at vi ligestiller de beskikkede forsvars- og familieretsadvokater med deres kollegaer i retsvæsenet, som allerede nyder godt af straffelovens § 119. For ligesom dommere og anklagere varetager de ikke blot en privat opgave; de varetager faktisk en offentlig og en samfundskritisk funktion.

Så i Danmarksdemokraterne støtter vi op om, at de beskikkede familieretsadvokater og forsvarsadvokater naturligvis skal omfattes af personkredsen i straffelovens § 119 for at sikre dem den samme særlige beskyttelse som deres offentligt ansatte kollegaer i resten af retsvæsenet. I Danmarksdemokraterne stemmer vi for det gode forslag.

Kl. 18:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ingen ønsker om korte bemærkninger. Tak til fru Betina Kastbjerg, Danmarksdemokraterne. Næste ordfører er fru Karina Lorentzen Dehnhardt, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 18:18

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak for det. Som jeg tidligere varslede i mit spørgsmål til justitsministeren, bakker vi ikke det her forslag op. Det er ikke, fordi vi ikke anerkender, at der kan være en problemstilling her, og trusler er jo alvorlige og skal ikke accepteres, uanset hvem de rammer. Og når truslerne rammer advokater, underminerer det jo også, kan man sige, udøvelsen af de regler og love, som vi i Danmark er blevet enige om skal gælde for alle. Der gælder det for forsvars- og familieretsadvokater, at de ligesom mange andre faggrupper er i en udsat position. De varetager jo interesserne for den ene part i tvister, som kan være præget af et meget højt konfliktniveau. Trusler og affektreaktioner i f.eks. samværsager eller højt profilerede straffesager med omfattende mediedækning kan sagtens være et problem.

Derfor har jeg også stor sympati for intentionen bag det her forslag, og jeg er egentlig også meget fristet til at sige ja. Men når det bliver et nej, handler det om, at vi risikerer at udvande paragraffen.

Men som jeg jo også havde en dialog med justitsministeren om, og som vi kan forsøge at få udboret, kan man ikke afvise, at forsvars- og familieretsadvokater måske kan være omfattet af lovgivningen, for der står faktisk i den: Men andre personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller erhverv, kan endvidere være omfattet af bestemmelsen. Således var der faktisk en buschauffør i et privat selskab, som kørte for det offentlige, som var omfattet af beskyttelsen, og der var også en privatpraktiserende læge, der var det. Så det er måske heller ikke helt udelukket, at en beskikket forsvarer vil kunne være det i nogle situationer.

Så med de ord vil jeg sige, at vi ikke bakker det her forslag op, om end vi har stor sympati for problemstillingen. Og så vil jeg sige, at det jo heller ikke altid bare er gjort med, at vi har straffelovgivning i orden. Vi har sådan set mange regler i Danmark. Jeg tror efterhånden mere, at vi har brug for en retshåndhævelsesreform, hvor politiet rent faktisk efterforsker de sager, der opstår. Og jeg synes, vi ser lidt for mange tilfælde af, at de ender i en blindgyde, og så får vi at vide, at der er sket en fejl. Jeg tror mere, vi har brug for mere politi til at tage sig af de opgaver, som der rent faktisk er på det område. Tak for ordet.

Kl. 18:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:22

Mai Mercado (KF):

Der er, fordi det bliver sådan lidt mystisk. SF bakker ikke op, men anerkender, at der er en problemstilling, vil ikke stemme for, men vil heller ikke afvise, at beskikkede advokater kan være omfattet. Så tænkte jeg bare, at det så kunne være, at man i fællesskab kunne lande en beretning, som måske også kunne få deltagelse af regeringspartierne, hvor man rent faktisk prøver at gå til kanten af den her paragraf og få undersøgt juridisk, hvorfor man har lavet den der sondring, og om tiden måske ikke er inde til, at man laver ny sondring. Vil SF være med til det?

Kl. 18:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføeren.

Kl. 18:23

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Det kan jeg ikke lige sige på nuværende tidspunkt. Jeg tror, jeg ville foretrække lige at stille et par spørgsmål til ministeren og prøve at få afdækket, hvad retstilstanden egentlig er. Men skulle den vise, at advokaterne kan være omfattet ligesom den privatpraktiserende læge og den offentlige buschauffør, så tænker jeg, at det må ligesom være sådan, men sådan at udvide paragraffen tror jeg vil være skidt, for der er en grund til, at det er folk, der udfører hverv for det offentlige, som er omfattet, og det er jo, fordi der er et særligt hensyn til, at myndighederne også kan operere, og det synes jeg er det væsentligste.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 18:24 men så må man jo bare lave en anden paragraf, der yder dem en beskyttelse, så alle i det offentlige retslokale nyder denne ekstra beskyttelse, og så retslokalet hemmelighed bevares og beskyttes for alle parter lige.

Mai Mercado (KF):

Men er ordføreren ikke enig i, at det er principielt for retssamfundet, at man kan få adgang til en advokat, og at hvis man bare truer tilstrækkeligt eller chikanerer tilstrækkeligt, kan man simpelt hen presse modpartens advokat til at lægge en sag ned? For der er ikke de samme reaktionsmuligheder i dag, eksempelvis i en efterforskning eller hos politiet, hvis det er, man ikke er underlagt § 119. Så det at være underlagt § 119 gør, at man vil efterforske sagen hurtigere, men også vil kunne dømme på et andet grundlag, hvis man ikke er omfattet af § 119 men man er omfattet af de almindelige §§ 245 og 246.

Kl. 18:24 Vi støtter altså i Liberal Alliance forslaget, for man løser en opgave for det offentlige, når man opretholder, at der skal gennemføres retfærdige retssager i de danske retssale. Det er altså det, det drejer sig om. Om man er privatansat eller offentlig ansat skal ikke være det, der afgør, for man er beskyttet eller ej. Tak.

Kl. 18:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance. Næste ordfører er fru Nanna W. Gotfredsen, Moderaterne. Velkommen.

Kl. 18:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 18:24 (Ordfører)

Nanna W. Gotfredsen (M):

Tak. Tak for ordet, formand, og tak for forslaget til forslagsstillerne. Det er en vigtig debat, der har fyldt en del. Det har tangeret kampagne over nogle måneder, og jeg forstår det godt. Det er også vigtigt herfra at understrege, at vold, trusler og chikane er fuldstændig uacceptabelt, komplet uacceptabelt, og man skal på ingen måde finde sig i det. Man skal sørge for at få det anmeldt.

Kl. 18:24

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Med mit kendskab til mennesker, der begår kriminalitet, og som eventuelt er villige til at udsætte advokater for trusler, tror jeg ikke, at de læser i straffeloven, inden de begår deres kriminalitet, desværre. Jeg ville ønske, det var sådan, fordi så havde vi fået en masse ud af at sætte straffene op alle mulige steder; det gør vi jo ikke. Det er jo ikke straffen i sig selv, i hvert fald ikke længden af den, som betyder noget for, om man undlader at begå kriminalitet. Det, der betyder noget, er opdagelsesrisikoen, muligheden for rent faktisk at komme til at stå til regnskab for det, man laver. Så det tror jeg egentlig er væsentligere at fokusere på.

Vi har et stort ansvar for at sørge for den størst mulige opdagelsesrisiko. Der er jeg helt på linje med fru Karina Lorentzen Dehnhardt i forhold til at understrege væsentligheden af det. Der er bare også brug for, at man anmelder. I de indslag, der har været, har der været forskellige grunde til ikke at anmelde, og det gør det altså også vanskeligt at få indblik i karakteren af det.

Jeg er ikke der, hvor jeg synes, vi skal skride på det her. Man skal passe virkelig meget på med at slutte fra nærmest anekdotisk erfaringer, er jeg nødt til at istemme hr. Preben Bang Henriksen. Jeg hører ikke om det. Altså, jeg kender ikke nogen forsvarsadvokater, som der er tale om her; jeg kender selvfølgelig til en ældre sag med en familieretsadvokat, og det var helt, helt forfærdeligt. Jeg er sikker på, at den her beskyttelse ikke havde beskyttet ham. Forsvarsadvokater er beskyttet af de almindelige bestemmelser, fordi det er et privat erhverv. De bliver aflønnet af det offentlige, i hvert fald som et udlæg, hvis ikke de forsvarede selv erlægger straffesagsomkostningerne efterfølgende.

Kl. 18:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Tak til fru Karina Lorentzen Dehnhardt, SF. Næste ordfører er hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance.

Men § 119-institutionen handler om opgaver udført på det offentliges vegne. Her er der tale om private advokater, det er noget andet. Moderaterne støtter ikke forslaget.

Kl. 18:30

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Tak, hr. formand. Retslokalet er i den vestlige forståelse af retsstaten et helligt rum. Dem, der kommer for at passe deres arbejde i retslokalet, er der, fordi de skal opretholde retsstatens funktioner. De er dermed med til at opretholde den orden og den civiliserede omgang, vi som samfund har med hinanden. Det gælder dommere, nævninge, anklagemyndighed, vidner og naturligvis også forsvarsadvokater. Dermed er det at sikre et værn omkring dem, der er i retsstatens tjeneste i retslokalerne, vigtigt.

Vi har en særlig beskyttelse af vidner, fordi de skal ikke kunne trues til at give falsk forklaring eller droppe deres forklaring eller lignende. Vi har også en særlig beskyttelse af dommere, nævninge og anklagemyndighed, fordi de skal kunne udføre deres hverv uden trusler eller pression for at ændre deres mening eller droppe deres sag.

Vi har så ikke en særlig beskyttelse af forsvarsadvokater. Regeringen siger, at dem, der er udpeget som beskikkede advokater, ikke skal stå under samme beskyttelse som f.eks. statens advokater, og det gør jo, at der bliver en skævhed i, hvordan man er beskyttet i retslokalet – en skævhed, som vi ikke ser som fornuftig i Liberal Alliance. Det er altså således, at forsvarsadvokater måske ikke skal placeres under samme paragraf, som de offentligt ansatte er under,

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak, og der er ønske om en kort bemærkning til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:30

Mai Mercado (KF):

Jeg synes jo, det gør indtryk, når Advokatsamfundet laver en undersøgelse, og det er hele 40 pct., som tilkendegiver, at de i et eller andet omfang har været udsat for chikane eller trusler. Og jeg er bekendt med et eksempel med en advokat fra Fyn, som ringer og anmelder det til politiet og får at vide af vagthavende hos politiet i telefonen, at så må man jo lige tåle lidt. Og det er jo helt urimeligt – det er jo helt urimeligt, at vi skal derud, hvor man kan true med kidnapning af børnene, hvor man kan anmelde advokaten, forsvarsadvokaten, familieretsadvokaten for seksuelle overgreb mod børnene, hvor man kan lave klagesager i et væk, hvor man kan lave chikanerende opkald i tusindvis, uden at man kan få den samme beskyttelse, som hvis det havde været en anklager. Begge er jurister,

begge er advokater. Den ene er betalt af staten. Det er den anden søreme også, når det er en beskikket. Så jeg vil egentlig sige tak for talen, men jeg havde egentlig håbet på en mere *moderat* tale, tror jeg at jeg skal sige.

Kl. 18:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 18:31

Nanna W. Gotfredsen (M):

Den slags oplysninger og data gør bestemt også indtryk på mig. Jeg savner måske sådan lidt dybere viden om, hvad det handler om, og hvad det går ud på, frem for en undersøgelse lavet af Advokatsamfundet. Den dybere viden er svær at få, når man stort set afholder sig fra at anmelde, når det sker. Ordføreren for forslagsstillerne må kalde mig umoderat eller lige præcis, hvad man vil. Jeg forstår problemstillingen i den grad, og det må ikke forekomme i det hele taget. Vold, trusler og chikane skal vi slå hårdt ned på. Det forudsætter anmeldelse og et politi, der agerer.

Kl. 18:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 18:32

Mai Mercado (KF):

Ja, og i virkeligheden kan det jo være, at der også er et mørketal her, for umiddelbart er det måske heller ikke noget, forsvars- og familieretsadvokater og går rundt og deler med hinanden. Altså, kunne det her også være en smule tabubelagt? Så det kunne da godt være, at man skulle sætte en undersøgelse i søen, hvor man får afdækket omfanget. Så det er mere bare for at sige, at hvis man skulle lave en beretningstekst – det lød ikke, som om der var en stor appetit på det fra regeringen, men hvis man skulle gøre det – kunne det jo også være en af vejene at gå frem, at man simpelt hen får afdækket, hvor stort et problem det her er, og hvor stort et mørketal der måtte være i forhold til det her fænomen.

Kl. 18:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 18:33

Nanna W. Gotfredsen (M):

Man kan forestille sig alt muligt, og det kunne jo sagtens være, at det er tabubelagt. Det synes jeg også man har hørt i de indslag, der har været på området, altså at man måske selv synes, at man skal tåle lidt, når man bl.a. er i den branche. Jeg synes ikke, at vi kan få viden nok, når vi tilrettelægger, hvad vi gør herinde, og de skridt, vi tager. Viden er kærkommen. De kan starte med at sørge for at få det anmeldt, også for at få aktiveret politiet og få stoppet, hvad de er udsat for. Det er helt utilstedeligt og komplet uacceptabelt.

Kl. 18:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Næste korte bemærkning er til fru Betina Kastbjerg, Danmarksdemokraterne.

Kl. 18:33

Betina Kastbjerg (DD):

Tak for det. Nu husker jeg ikke, om fru Nanna W. Gotfredsen var til stede, da vi havde foretræde af Landsforeningen af Forsvarsadvokater i Retsudvalget, men der blev vi jo bl.a. forelagt informationer om drabet på Anders Lindholt i Københavns Byret den 16. september 2014, der var et overfald på en advokat i Politigårdens fængsel, og

der er trusler og chikane fra klienter, fra pårørende og fra udenforstående. Gør det ikke indtryk på Moderaternes ordfører, og hvorfor er det så, Moderaterne ikke synes de her advokater skal være omfattet af den skærpede strafferet?

Kl. 18:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 18:34

Nanna W. Gotfredsen (M):

Det gør bestemt indtryk. Nogle af dem, der bliver talt om i den her sammenhæng, har jeg selv kendt. Selvfølgelig gør det indtryk. Spørgsmålet er, hvad vi skal gøre, og om man skal ligestille opgaver, der udføres i offentlig tjeneste, med privat advokathverv. Det mener jeg ikke er det, der skal til.

Kl. 18:35

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren ønsker ikke en anden kort bemærkning, og så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Nanna W. Gotfredsen, Moderaterne. Den næste ordfører, jeg ser i salen, er fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen, Alternativet.

Kl. 18:35

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for ordet, formand. I Alternativet er vi generelt imod at straffe mere, end vi gør i dag, da det ikke har en positiv virkning på vores kriminalitetsniveau. Men netop det her forslag om, at beskikkede forsvars- og familieretsadvokater skal omfattes af straffelovens § 119, støtter vi faktisk. Det gør vi, da forsvars- og familieretsadvokater i mange tilfælde er beskikkede. Det er jo også en form for offentlig tjeneste, og derfor mener vi, de skal have samme beskyttelse, som dommere, anklagere og andre personer i offentlig tjeneste har i dag gennem straffelovens § 119.

Som ordføreren for forslagsstillerne også var inde på, viser en undersøgelse fra 2020, at mere end hver tredje forsvars- og familieretsadvokat har været udsat for trusler inden for de sidste 3 år. Derfor ser vi et problem, som vi bliver nødt til at gøre noget ved, og jeg tænker, at det er en god løsning at omfatte dem af straffelovens § 119, når de er i beskikkede poster, men det kan også være, at justitsministeren har en anden løsning, og så glæder jeg mig til at høre den. Jeg oplever i hvert fald, at der er et problem, som ikke bliver løst i dag.

Kl. 18:36

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:36

Mai Mercado (KF):

Jeg vil sige tak for talen. Det er ikke så tit, at Konservative og Alternativet sådan lige finder et fælles fodslag på retspolitikken, fordi vi traditionelt står ret langt fra hinanden. Men jeg vil egentlig bare sige tak for opbakningen og sige, at det jo er tankevækkende, at det både er flere partier til venstre for midten og flere partier til højre for midten, som egentlig bakker det her forslag op. Så tak for talen.

Kl. 18:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Selvfølgelig. Det virker, som om forslagsstillerne har sat sig ind i emnet og har lyttet til nogle undersøgelser, og det støtter vi selvfølgelig op om.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Tak til fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen, Alternativet. Den næste, der får ordet, er ordføreren for forslagsstillerne, fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

(Ordfører for forslagsstillerne)

Mai Mercado (KF):

»Jeg klipper dine fingre af, og jeg slår dig ihjel!« Det var beskeden fra en kvinde til Liv Dyrhauge-Klargaard, som var advokat i en familieretssag. Truslen faldt i et telefonopkald, og Liv anmeldte truslen til politiet, men politiet ville end ikke tage imod anmeldelsen. Igennem flere år chikanerede og truede kvinden Liv. Der var flere dødstrusler, 100 falske anklager til forskellige myndigheder og instanser og hundredvis af chikanerende telefonopkald til både Liv selv og det advokatkontor, hun arbejdede på. Liv kunne altså ikke få lov til at anmelde truslerne, og hun kunne ikke få et tilhold til kvinden. Men en dag kontakter kvinden Retten i Svendborg og truer med at kidnappe Livs børn, og den her gang er det retspræsidenten, som anmelder truslen. Og nu tager politiet truslen alvorligt. Kvinden bliver siden hen dømt for trusler mod Liv.

I sommeren 2023 blev advokat Jesper Håkonsson anmeldt til kommunen af sin egen klient for at have voldtaget sine egne børn – en anklage, der var falsk – fordi Jesper havde været forsvarer i en straffesag. Det kom så langt ud, at Jesper blev nødt til at tale med sine børn om, hvordan klienten så ud, og instruere børnene i, at de skulle skynde sig at få fat på en lærer, hvis klienten mødte op på børnenes skole. Jeg har talt med både Liv og Jesper. De sidder oppe på tilhørerpladserne i dag, og de er stadig påvirket af, hvad truslerne gjorde ved dem og deres familier. For både Jesper og Liv nævner, at de godt kan håndtere truslerne mod dem selv, og det var i virkeligheden også den debat, vi havde lige før: Måske er man også lidt mere hårdhudet. Men at det bliver særlig sårbart, når truslerne ikke kun går på en selv, men også på familien, gør noget ved mennesker.

Livs historie og Jespers historie er ikke enestående, for en undersøgelse lavet af Advokatsamfundet i 2024 viser, at knap 40 pct. af forsvars- og familieretsadvokater oplever trusler og chikane relateret til deres arbejde, og presset er stigende. Landsforeningen af Forsvarsadvokater har været i foretræde og har fortalt om flere eksempler, hvor familieretsadvokater og forsvarsadvokater er blevet truet og blevet chikaneret. I retslokalet er dommeren og anklageren omfattet af en særlig beskyttelse, men forsvareren er ikke. Det betyder, at en trussel mod anklageren straffes hårdere end en trussel mod forsvareren.

Den 16. november 2023 spurgte jeg justitsministeren, om han ville give den samme beskyttelse til forsvarerne. Til det svarede han klart nej. Han skrev:

»Jeg anerkender, at advokater er centrale aktører i retssystemet, men de hensyn, der ligger bag straffelovens § 119, gør sig efter Justitsministeriets opfattelse ikke i samme grad gældende for advokater, der ikke tilhører gruppen af offentligt ansatte. Jeg mener derfor, at den særlige beskyttelse i straffelovens § 119 ikke bør udvides ...«.

Det var sådan, ordene faldt.

Ministerens argumentation går altså på, at advokater i retssystemet ikke er offentligt ansatte, men det er jo en sandhed med modifi-

Kl. 18:37

kationer. Hele handlingen, som foregår i en retssal, udføres jo på vegne af det offentlige og på vegne af staten. Og når det gælder de beskikkede forsvarere, er de udpeget af retten og betalt af retten til at udføre et offentligt hverv. Hvis man går ind på anklagemyndighedens hjemmeside, står der endda:

Kl. 18:37

»I en række tilfælde vil retten beskikke en offentlig forsvarer for dig. Det betyder bl.a., at salæret til advokaten i første omgang bliver betalt af det offentlige.«

Det er altså advokater, der er udpeget af retten og udfører en opgave for retten og altså for det offentlige og er betalt af retten og det offentlige. Så den sondring, som justitsministeren drager mellem private og offentligt ansatte, er dermed kunstig.

Kl. 18:37

Så for at trække linjerne så skarpt op som overhovedet muligt, omhandler det her beslutningsforslag kun de beskikkede og altså ikke engang alle forsvars- og familieadvokater, men der er ikke nogen i den her sal, der skal være i tvivl om, at Det Konservative Folkeparti ønsker at beskytte *alle* forsvars- og familieadvokater, og vi synes, de alle skal være omfattet. Men hvis man tager de beskikkede advokater, får vi altså den helt rene debat.

Kl. 18:42

For vil vi som samfund, som retssamfund acceptere, at en sag kan blive udsat, fordi en advokat trues så meget, at den givne advokat føler sig nødsaget til at træde ud af sagen? Vil vi som retssamfund acceptere, at der er forsvarsadvokater, som ikke tør tage de store, de grimme, de alvorlige drabssager af frygt for trusler og repressalier? Er det retssikkerhed, og er det rimeligt i et retssamfund? Det mener vi ikke. I et sundt retssamfund har alle borgere adgang til en advokat, og den adgang begrænses reelt, hvis chikane og trusler afholder advokater fra at tage bestemte klienter eller fra at tage bestemte sager i retten.

Jeg vil gerne takke for debatten, vi har haft her i dag. Jeg synes, det har været sigende, at det er partier både til venstre og til højre i Folketinget, som bakker op, og jeg vil gerne rette en tak både til Danmarksdemokraterne, Dansk Folkeparti, Radikale, Liberal Alliance og Alternativet. Jeg havde egentlig haft et håb om, at vi kunne lave en fælles beretning og komme videre ad et spor, hvor vi kan omfatte forsvars- og familieadvokaterne. Men efter debatten har jeg ikke den store formodning om, at der vil være en appetit på at lave en fælles beretningstekst. Jeg vil selvfølgelig afsøge det i udvalgsbehandlingen. Men hvis ikke vi får landet det, tager vi selvfølgelig forslaget til afstemning. Tak for debatten.

Kl. 18:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger, så tak til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 18:44

Meddelelser fra formanden**Tredje næstformand (Karsten Hønge):**

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 15. januar 2025, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 18:44).

Foreløbig